

Uvodnik

Igor Gregori

Kako do ekumenske sprave?

Papež Pavel VI. je trdil, da bo dokončno premostitev razlik med katoličani in protestanti omogočil predvsem dar Duha: "Potrebni so molitev, študij in potrpljenje". Njegov naslednik, papež Frančišek, je prav tako mnenja, da morajo kristjani osnovati tvorni ekumenski dialog in sinodalno razpoloženje na prijateljstvu, skupnem delu in molitvi. Razmišljanji obeh rimskih škofov še kako potrjujejo neko miselno razpoloženje, ki jasno zasleduje iskanje dialoškega (če že ne teološkega) trenutka, ki bi krepko zmanjšal razdaljo med katoličani, pravoslavni in protestanti. V tragičnih okoliščinah se vendar danes zedinjajo v t. i. krvavem ekumenizmu, ki ga je papež Frančišek analiziral v intervjuju z novinarjem dnevnika La Stampa Andreo Toriellijem, ko je grenko ugotavljal, da se nasilje nad kristjani po svetu izvaja ne glede na njihovo veroizpovedno pripadnost.

In ravno časnikar turinskega časopisa je kot gost srečanja, ki ga je Pastoralno središče Pavel VI. pred nedavnim priredilo v istoimenski dvorani v Trstu, podčrtal nekatere ekumenske poudarke, ki so že zaznamovali manj kot leto dni trajajoče papeževanje sedanjega Petrovega naslednika. Predvsem preseneča dejstvo, da se je v vidiku tovrstnega krščanskega zблиževanja papež odločil, da ne bo živel v papeškem stanovanju, v asketski odmaknjenosti od sveta, temveč v domu sv. Marte, ki gosti številne tuje delegacije (tudi drugih veroizpovedi), ko uradno obiščejo Vatikan. Simbolen pomen je imela tudi prisotnost carigrajskega ekumenskega patriarha Bartolomeja na slovesni prvi sveti maši tedaj komaj izvoljenega papeža Frančiška. Takrat se je porodila zamisel, da bi papež obiskal Sveto deželo, to bo v kratkem tudi storil prav na povabilo patriarha Bartolomeja. Srečanje ob Božjem grobu bo tako imelo predvsem simbolični pomen, saj bodo ob Frančišku in Bartolomeju prisotni vsi predstavniki krščanskih veroizpovedi, kar bo dejanski izraz najpogostejše želje po ekumenski bližini. Papež Frančišek bo tako obiskal Sveto deželo natanko petdeset let po obisku svojega predhodnika, že omenjenega Pavla VI.: bilo je takrat prvič, da je rimski škof obiskal kraje Jezusovega rojstva, smrti in vstajenja. Frančišek se bo tega potovanja z veseljem lotil ob prepričanju, da odhaja v Sveto deželo potrjevati primat evangelija nad vsem ostalim - tudi nad razlikami med kristjani, ki bodo leta 2017 obhajali obletnico poglobitvega dogodka v svoji zgodovini.

Leta 1517 je namreč nemški teolog in menih Martin Luther pribil na vrata grajske cerkve v Wittenbergu svojih 95 tez, s katerimi je navdihnil versko teološko gibanje reformacije. Tako se je že razkosana krščanska duša (vzhodni razkol sega v leto 1054) dodatno ločila z bolečimi krči, ki pa jih bodisi po mnenju Ettoreja Malnattija, vodjo Središča Pavel VI., bodisi po mnenju protestantskega pastora Dietra Kampna že vrsto let rešuje ekumensko soočenje. Nedvomno bo petstoletnica reformacije priložnost, da se ta dialog dodatno podkrepi, nekaj ključnih korakov je bilo že storjenih. Na primer, ko so leta 1999 v Augsburgu visoki predstavniki rimskokatoliške Cerkve in Svetovne luteranske zveze s skupno deklaracijo našli sporazum glede sporne (in za tedanje razkol poglobitve!) tematike zveličanja.

str. 4

Pomlad je tu!

Ali bomo Slovenci svoje predstavnike lahko končno izbirali sami?

Slabi izgledi v zvezi z novim volilnim zakonom

Na italijanskem političnem prizorišču je bilo zadnje tri mesece izredno pestro. Glavni protagonist je bil sedaj že nekdanji florentinski župan Matteo Renzi, ki je v slabih treh mesecih postal najprej tajnik Demokratske stranke, trenutno največje politične sile v Italiji, nato pa še predsednik ministrskega sveta. Uveljavitev 39-letnega Mattea Renzija je velika novost, od katere si Italijani obetajo izhod iz hude gospodarske krize. To pa bo od - po številu ministrov - najmanjše italijanske vlade zahtevalo veliko napora. Plastičen primer tega dogajanja je nov volilni zakon, ki je še vedno v obravnavi v parlamentu in tudi pobliže zadeva nas Slovence iz Furlanije Julijske krajine. Potreba po novem volilnem zakonu izhaja iz neprimerne, starega zakona, t. i. "porcelluma", ki ga je ustavno sodišče razglasilo za neustavne zaradi zaprtih list in ker ni dopuščal preferenc. Matteo Renzi je glede tega, tik pred prevzemom vlade, sklenil z glavnim političnim antagonistom Silviom Berlusconiem dogovor za nov volilni zakon, t. i. "Italicum", za spremembo senata v zbornico avtonomij in za reformo 5. poglavja italijanske ustave.

Italicum sloni na poročnem sistemu, ohranja manjše blokirane liste in več okrožij, ne predvideva preferenc - kar je bila neomajna zahteva Berlusconija -, zmagovita koalicija prejme večinsko nagrado, če doseže ali preseže 35% veljavnih glasov, uvaja 12% vstopni prag za koalicije, 5% vstopni prag za posamezne liste, povezane v koalicijo, in 8% prag za posamezne, nepovezane liste. Za povezane

liste, ki so izraz narodnih manjšin, pa je vstopni prag 20% na deželni ravni, kar pa je v dosegu le Južnotirolcev in Valdostancev. Reforma volilnega zakona je odprla možnost za uresničitev določil, ki so zapisane v členu 26 zaščitnega zakona 38/01. Že od vsega začetka pa je bilo jasno, da v naši manjšini to ni za vse prioriteta. Zaradi tega verjetno v skupnem predstavnstvu ni prišlo do enotnega predloga, ki bi ga lahko predstavili že vladnemu omizju in sedaj v obliki amandmaja. Stranka Slovenska skupnost, ob podpori Sveta slovenskih organizacij, je jasno zagovarjala model, po katerem bi Slovenci samostojno izvolili po enega predstavnika v vsako vejo parlamenta. Volilni zakon bi lahko povzel, kar velja na deželni ravni, in sicer vstopni prag 1%. Obenem bi to tudi omogočilo neke vrste volitve v manjšini. Slovenska stranka pa je predlagala še drugo alternativo: parlamentarca bi izvolili v tistih občinah in okrajih Gorice in Trsta, v katerih je slovenska prisotnost

pomenljiva, s tem da bi bil vstopni prag 7%. Podlaga za to bi bil seznam občin, v katerih se izvaja zaščitni zakon. Oba amandmaja so vložili predstavniki južnotirolske SVP. Žal, zaradi zelo togega dogovora med Renzijem in Berlusconiem pa nista prodrla. Poslanka Tamara Blažina je predlagala volilno okrožje, v katerem naj bi bile vse občine, v katerih se izvaja zaščitni zakon, vključno s Trstom in Gorico, vstopni prag pa naj bi bil 10%. To pa je očitno izven našega dosega. V zadnjih dneh je poslanka Blažina vložila še podamandma, ki predvideva posebno okrožje, v katerem je zgodovinsko prisotna slovenska narodna skupnost, in pri tem ima vlada pooblastilo, da ga izriše.

V bistvu se nam ne obeta nič konkretnega, saj bo vse še vedno odvisno od trenutne politične volje vsedravnih strank. Kakšen bo končen razplet glede volilnega zakona in še posebno določila za slovensko zastopstvo v italijanskem parlamentu, si je težko predstavljati. Izgledi pa ne obetajo nič dobrega. Kot končni komentar lahko rečemo, da za Slovence ne bi smelo biti druge rešitve od tiste, ki nam zagotavlja pravico, da si svoje predstavnike lahko izbiramo sami. V tem smislu pa bi morala odločno posredovati tudi vlada Republike Slovenije.

Julijan Čavdek

Pogovor

Simon Peter Leban nam je spregovoril o nedavnem srečanju mednarodne manjšinske organizacije YEN

3

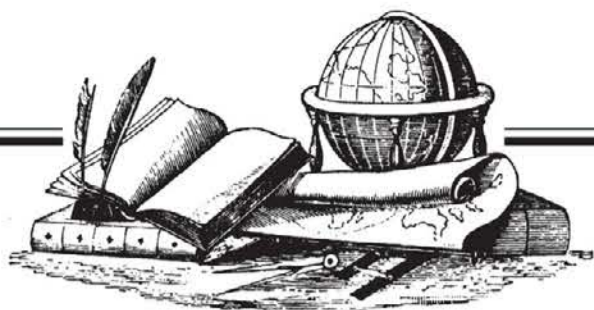
Nagrada Nadja Maganja

V Društvu slovenskih izobražencev so izročili priznanje Malawijki Jane Gondwe

11

Miš v vedru vode Staranje

Pred časom sem bil povabljen v Dom za ostarele. Ob večerji in po njej naj bi se pogovarjali o temi z naslovom Odločitve. Ker pa imamo v življenju najrazličnejše odločitve, obstaja tudi ena, na katero sploh ne mislimo ali nanjo misli zelo malo ljudi, je pa pomembna za vse, ki tlačimo ta ljubi svet, to je: kam na starost. Pogovor je tekel ob večerji. Štirje smo na dolgo in široko razpravljali, oskrbovanci so večerjali, poslušali, videlo se je, da nekateri to sploh ne zanima, nekateri pa so pazljivo spremljali pogovor. V kotu jedilnice sem opazil gospo, ki je med večerjo celo nekaj pisala. Domnevam, da si je zapisovala naše modrovanje. Oskrbovanci so povečerjali, strežnice so odnesle posodo, pobrisale mize in mi smo modrovali dalje...

Začel se je razgovor, ki se je zavlekel daleč v noč. Zanimive so bile izpovedi, zakaj je kdo sploh to oziroma zakaj je tu pristal. Vsakdo je želel povedati svojo zgodbo in seveda tudi pokritizirati, kar se mu je zdelo, da v hiši ni dobro, saj je bila tu prava priložnost, ko ni bilo zraven nobenega od vodstva. Nekateri izpovedi so me nagovorile in bi jih rad napisal. Ena od gospa je imela utečeno obrt: izdelovala je klobuke. To je bil že tretji rod izdelovalcev klobukov pri njih. Z možem nista imela otrok, in ko je mož pred leti umrl, je sama 'vlekla' delo naprej. Nekega dne je padla, si zlomila kolk in pristala je v domu. Kaj vse je naredila, kaj vse zna, koliko materiala je še v skladišču, kdo vse je pri njej naročal klobuke, celo cilindre, ki jih nihče več ne zna narediti, ni bilo več zanimivo za nikogar... Ona je sedaj tu, na vratih delavnice pa je napis: "ZAPRTO!"

Možakar, daleč čez devetdeset, je povedal, da je bil po poklicu kovač. Kaj vse je delal! Od vozov do podkev, ki so jih naročali celo iz dunajske jahalne šole... Leta so tekla, dela ni zmogel več. Otroci se za njegovo obrt niso zanimali, pritegnila pa je sosedovega fanta. Izučil se je in sedaj vodi kovačijo naprej. Dela mu ne manjka in celo ponj pride, da mu pokaže, ko kaj na novo skuje. In na stavbi je še vedno napis: "Kovač Martin", tako, kot je njemu ime. Zadovoljen je, vesel pa je tudi fant, da ima delo in zaslužek.

Pomodroval je tudi vaški očanec - tipičen gorenjski kmet - s trdo besedo, trdim pogledom, pa kleno izpovedjo: "Pri nas pa je bilo tako: ko sva z ženo videla, da ne zmoreva, sem rekel

ta mladima: 'Grunt preprišem vama. Če ne bosta dobra gospodarja, bom pogodbo razdril in poiščem nekoga, ki bo znal z njim delati'. Sin je dober gospodar in vsi se razumemo. Ko mi je umrla žena, pa sem se, proti volji domačih, odločil, pa grem v dom. Vidim, da sem naredil prav, saj redno prihajajo pome ob nedeljah, da gremo skupaj k maši, smo skupaj doma, zvečer pa me pripeljejo nazaj". To so samo tri zanimive izpovedi. Moj namen na tistem večeru je bil spregovoriti o trenutku, ko se je treba odločiti, da se gre od doma v drugo oskrbo. Vsi smo se strinjali, da se o tem premalo piše, celo da se na ta odhod velikokrat sploh ne misli. Tisti, ki mislijo, da starosti ne bodo preživljali doma, in nameravajo oditi v dom, bi to morali storiti, ko so še kolikor toliko čili, da bi se čim prej vživele v novo okolje. Ker pa se to ne dogaja in navadno tu pristanejo že betežni, je razumljivo, da

potrebujejo mnogo več časa, da se na okolje privadijo in ga tudi sprejmejo ali se z njim vsaj sprijaznijo. Na vse te izpovedi sem se spomnil, ko sem v našem Primorskem 11. februarja 2014 prebral tale stavek neke meni neznanke gospe: "Prišlo mi je na misel, da bi bil skrajni čas, da bi nekateri predstavniki naših organizacij končno šli v pokoj in prepustili vodstvo mlajšim in bolj svežim intelektualcem"... Dama je govorila v množini, čeprav je potem posebej nekoga okrtala. Ali je bilo prav, da je potem prišlo do neurja in so zamejski "vremenarji", namesto da bi pokupili dežnike, povzročili tajfun, to dam vam v premislek! Dejstvo je, da tam po petinšestdesetem letu prihaja doba odhajanja. Znani teolog Karl Rahner je takole zapisal: "Zavedaj se, vsak dan, ki ga po tem letu preživiš, ti je podarjen. Zanj bodi Bogu hvaležen"! Modrost, ki je vredna premisleka! Starejši - mednje spadam tudi sam, saj sem iz prejšnjega stoletja - se moramo sprijazniti z dejstvom, da moramo pripravljati prostor mlajšim. To je zakon življenja, ne glede na to, kaj smo in kakšno izobrazbo imamo ali kakšno delo opravljamo. Izprašati pa si moramo tudi vest, kako smo vzgojili tiste, ki nas bodo nadomestili. To poglavje pa je marsikje v našem ljubem zamejstvu zelo žalostno. Pri marsikaterem mlajšem pogrešam svežih idej, novih vizij. Žal jih je veliko, ki tega nimajo in le kopirajo "lepe stare čase", ne samo v mislih, ampak tudi v dejanjih, in lahko se nam dogodi, da z mladimi, svežimi in čilimi silami štrbunknemo v čas, kot smo ga poznali od leta 1947.

Ambrož Kodolja

Zaradi gospodarske krize

V petih letih se je v Nemčijo preselilo pol milijona tujcev

Nemški statistični urad je objavil podatke, da se je v zadnjih petih letih zaradi krize in v iskanju boljše priložnosti v Nemčijo preselilo pol milijona tujcev, od tega tri četrtine iz EU. V Nemčiji je konec lanskega leta živelo največ tujcev, odkar beležijo po-

datke, poroča STA. V državi z 80 milijoni prebivalcev je bilo namreč kar 7,6 milijona tujcev. Nemčija, ki velja za gospodarski motor EU, je namreč najmočnejše evropsko gospodarstvo, zaradi česar privlači vse več državljanov iz preostalih držav EU. V zadnjih letih se je povečalo predvsem število državljanov iz tistih članic EU, ki jih je kriza najbolj prizadela. Lani se je v Nemčijo preselilo

63.700 Italijanov, Grkov, Špancev in Portugalcev. Med tujci v Nemčiji je sicer še vedno največ Turkov, vendar pa se njihovih število manjša, saj se jih vse več odloča za nemško državljanstvo.

Te dni je praznovala okrogli rojstni dan naša draga kolegica MAIDA SIBELIA.

Da bi bila zmeraj tako sončna kot do sedaj, ji iz srca želimo vsi člani uredništva.

Slovinci na avstrijskem Koroškem Enotna lista z novim vodstvom

Enotna lista, zbirna stranka Slovencev na avstrijskem Koroškem, je imela v petek, 7. marca, deželno zborovanje, na katerem so bile tudi volitve za novo vodstvo. Na zborovanju je bilo prisotnih okoli 100 delegatov s celotnega koroškega območja, na katerem ima stranka svoje izvoljene predstavnike in krajevne sekcije. Prisotnih je bilo tudi več gostov, med temi so pozdrave izrekli predstavniki Evropske svobodne zveze (EFA) Miguel Martinez Tomega, slovenski ambasador Andrej Rahten in generalna konzulka Dragica Urtejl, predstavnik stranke SDS Miro Petek, predsednik ZSO Marjan Sturm, predsednica Zbora narodnih predstavnikov NSKS Sonja Wakounig in predsednik Slovenske gospodarske zveze (SGZ) Benjamin Wakounig. Na zborovanju je bilo določeno, da bo EL regionalna stranka, ki zastopa pravice Slovencev na področju zvezne dežele Koroške. Več govora je bilo tudi o pripravah na občinske volitve v letu 2015. Po 10-letnem predsedovanju je na predsedniškem mestu EL Vladimirja Smrtnika zamenjal

Gabriel Hribar. Smrtnik ostaja sicer še vedno aktiven član Enotne liste in bo novemu predsedniku Hribarju pomagal v novem predsedstvu, v katerega so bili izvoljeni še Mirko Oraže, Daniel Mešnik, Janja Einspieler, Rudi Kullnig in Marko Trampuš.

Slovenska skupnost je deželnemu zborovanju Enotne liste poslala pisni pozdrav. Deželni tajnik Damijan Terpin je novemu predsedniku Hribarju čestital, Vladimirju Smrtniku pa se zahvalil za dolgoletno sodelovanje. V čestitkah je Terpin zapisal tudi, da "čeprav je minilo že več kot dvajset let, odkar smo Slovenci dobili samostoj-

no in demokratično državo, je naše prizadevanje za politično enotnost Slovencev, ki živimo v zamejstvu, še kako aktualno. Kljub novim razmeram, ki jih lahko beležimo zaradi demokratizacije Slovenije in njenega vstopa v Evropsko unijo, je stanje slovenske narodne skupnosti v FJK in na avstrijskem Koroškem še daleč od idealnega. Ob številnih še odprtih vprašanih nas posebno skrbi dejstvo, da ne v Italiji ne v Avstriji kot Slovenci ne uživamo zagotovljenega političnega predstavnstva v izvoljenih telesih". Novi predsednik EL se je na čestitke hitro odzval in poudaril,

da se "naša skupna pot v naših prizadevanjih tudi v novi mandatni dobi Enotne liste nadaljuje", in izrazil prepričanje, "da se bomo v izzivih za uveljavljanje pravic narodne skupnosti in pridobivanje veljave v izvoljenih telesih izpopolnjevali ter podpirali".

Juč

Predsednik SSO o pomenu Urada Štoka je čestital sekretarki Brigiti Čokl

Predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka je prejšnji teden v imenu krovnice organizacije čestital državni sekretarki za Slovence v zamejstvu in po svetu Brigiti Čokl za imenovanje. V stiku s Slovenci izven matične domovine ji je zaželel uspešno delo in veliko osebnega zadoščenja.

Kot je že storil z ministrom Gorazdom Žmavcem "in zaradi izrednega pomena, ki ga ima Urad", piše v tiskovnem sporočilu, je Štoka želel ponuditi državni sekretarki vsestransko sodelovanje. Urad je namreč postal v teh letih "temeljna struktura pri ohranjanju, razvijanju in koordiniranju odnosov med Re-

publiko Slovenijo in Slovenci, ki živimo izven njenih meja. Utrjena je bila skrb za slovenska društva, ustanove in organizacije, začelo se je povezovanje s številnimi uspešnimi Slovenci, ki delujejo v tujini, in več pozornosti je bilo namenjeno gospodarskemu povezovanju. Pri vsem tem pa je prisotnost ministra in državnega sekretarja v sklopu slovenske vlade nadvse pomembna in neobhodna". Dr. Štoka je v pismu gospe Brigiti Čokl ob prevzemu pomembne zadolžitve še enkrat zaželel dobro delo v upanju, da se bosta lahko čim prej tudi srečala.

Povejmo na glas

Res ne gre brez uporabe sile?

Dogajanja v Ukrajini, ki so še vedno brez izteka, nam seveda dajo misliti. Če pustimo ob strani zgodovinske in politične dejavnike, potem imamo med drugim opravka s t. i. nepredvidljivostjo življenja. Stvari so videti urejene in se zdijo trdne ter nespremenljive, potem pa čez noč izbruhnejo problemi in takšni ali drugačni usodni nespo razumi, ki v kratkem času porušijo prej trajajočo idilo. To vsekakor pomeni, da so se stiske kopičile že prej, pa jih nismo mogli ali hoteli videti in jih je bilo do tega trenutka še mogoče prenašati. In potem nenadna sprožitve obračunov vse za nazaj, za vsak dan miru posebej. In istočasno uporaba sile v tem ali onem imenu, uporaba sile kot razbremenitev predolgega prenašanja očitno nevzdržne situacije. Tako propadajo prijateljstva, ljubezni, zakonske vezi, družine, mir med državami in narodi, tudi mir znotraj istega naroda, mir med civilizacijami in verami. Tako se znajde Ukrajina sredi silovitih pretresov, ob katerih je lahko še posebej zaskrbljena Evropa, saj je kar nadomoma vse odvisno od velesil, ki v takšnih trenutkih posežejo, kot bi bil v nevarnosti njihov obstoj. V luči tukaj navedenega je jasno, da je gotovost miru in urejenosti vselej navidezna, vsaj, če smo prepričani, da bo večno trajala. Očitno človek še ni sposoben reševati nastajajočih težav sprotno, tako rekoč dnevno, in tako preobrazba v človeka, ki bi ali bo takšno sposobnost imel, nikakor ne bo hitra in še ne velja nanjo računati. Pač pa se lahko

vprašamo, kaj res ni mogoče obvladati eksplozije prej nerazrešenih napetosti drugače kot z uporabo sile? Morajo množice res na trge in ceste in jih oblast pričaka s solzivcem, curki vode in slednjič z orožjem in to zato, ker je bila izvoljena? Kaj ti to, da si izvoljen, res daje pravico, da uporabiš silo in pride do žrtev? Kaj ni v takšnem primeru izvoljena oblast izgubila vsakršno verodostojnost lastne izvolitve? In potem se dvigne drug narod sredi iste države in njegova matična država začne premikati svojo vojsko, in to v kar velikih razsežnostih. In tisti drugi, v tem primeru ruski narod, ne more živeti skupaj z ukrajinskim narodom? Tudi tukaj se vse izključuje in je treba sprožiti grožnjo z uporabo sile, ker brez sile menda ne gre, ker nas brez sile nihče ne bo jemal resno? In potem se še dvignejo velesile, ki napetost neskončno stopnjujejo, praviloma tudi z namigi, da bodo v skrajnem primeru odločno posegle. Da smo si na jasnem, uporaba sile je največja možna katastrofa, ki v bistvu nikoli ne spremeni toka dogodkov, kadar je na delu želja po prevladi drugega nad drugim. Seveda pa obstaja tudi druga pot in vsem ter povsod je želeli, da bi prevladala: sprejetje novega stanja in tudi ločitve, če je ta potrebna. Kot sta se ločili Češka in Slovaška, kot se sporazumeta zrela zakonca, kadar njuno skupno življenje ni več smiselno: brez uničevanja, brez sovražstva, brez maščevanja, brez želje po ponižanju nekoč sprejetega partnerja.

Janez Povše

POGOVOR Simon Peter Leban o nedavnem srečanju Youth European Nationalities v Trstu

“Narod začne izumirati, ko vzgojne institucije opustijo svoje poslanstvo”

Pred kratkim je v Trstu potekalo srečanje Youth European Nationalities; to je organizacija, ki se pod okriljem FUEN-a že trideset let poteguje za zaščito, ohranjanje in ovrednotenje pravic manjšin in etničnih skupin. O delovanju organizacije smo se pogovorili s Simonom Petrom Lebanom, članom Mladih Slovenske skupnosti, ki je bil pri tržaškem dogodku neposredno soudeležen pri organizaciji le-tega.

Ali bi nam lahko podrobneje spregovoril o delovanju YEN-a?

YEN je v šestdesetih letih nastal kot podmladek FUEN-a, a že od leta 1984 deluje samostojno, čeprav so nekateri člani YEN-a tudi člani FUEN-a. Gre za krovno organizacijo na evropski ravni, ki združuje več mladinskih manjšinskih organizacij. Ukvarja se z ohranjanjem in spodbujanjem pravic jezikovnih in etničnih manjšin, predvsem med mladimi. Poleg tega pa si prizadeva za ovrednotenje in spodbujanje poznavanja manjšin znotraj večinskega prebivalstva. YEN deluje na evropski ravni; z lobiranjem in nastopanjem v medijih poskuša usmerjati evropsko politiko v prid manjšinam. S svojimi seminarji in strokovnimi konferencami senzibilizira javnost glede manjšinskega vprašanja.

Kako je organizacija strukturirana, kdo jo je ustanovil in kje ima svoj sedež?

Organizacija ima izvršni odbor in dve glavni delovni telesi, ki skupaj sestavljajo YLC (Youth Leader Committee). Dve glavni telesi sta skupini, ki se ukvarjata s politiko in promocijo ter širitvijo. Od 26. februarja do 2. marca 2014 je v Bazovici v prostorih gostoljubnega Center hotela potekalo srečanje YLC-ja z naslovom 30 years of YEN KICK-OFF.

Organizacija je nastala 16. aprila 1984 prav z ukinitvijo FUEN-ovega podmladka, še istega leta pa sta ga Evropski svet in Evropska unija priznala za samostojno mednarodno organizacijo. Pravi sedež ima v Knivsbergu na Danskem, pisarno pa v Berlinu. YEN ni izgubil povezave s FUEN-om, saj organizaciji redno sodelujeta s skupnimi projekti, predsednica YEN-a pa sedi istočasno tudi v predsedstvu FUEN-a.

Koliko članic ima in v katerih državah so le-te najbolj dejavne?

YEN ima 40 članic. Težko je oceniti, katere so med njimi najbolj aktivne, saj vsaka članica deluje najprej na svojem ozemlju. YEN igra pri tem bolj povezovalno vlogo krovne organizacije. Dejstvo, da sta uradna jezika YEN-a bodisi angleščina kot nemščina, nekako daje prednost tistim, ki ju obvladajo; ni pa to pravilo.

Na kakšen način izvaja YEN svojo politiko?

Svojo politiko izvaja predvsem na evropski ravni, s tem da se udeležuje mednarodnih konferenc in seminarjev ter jih tudi sam prireja. Aprila 2010 je YEN vstopil v YEF (European youth forum), ki je širša mednarodna mladinska organizacija. Politična delovna skupina “politics” redno monitorira stanje vsake članice z raznimi anketami in ‘sondažami’ ter skrbi za koordinacijo in sintezo stališč vseh članic glede enotne manjšinske mladinske politike. Pomembno vlogo odigrava tudi odbor, ki je v stalnem stiku z mediji, z drugimi evropskimi organizacijami in institucijami ter s politiki. Delovna skupina za promocijo in širitev pa skrbi, da se YEN pojavlja v medijih in da je evropska javnost dobro obveščena o pobudah, ter načrtuje, kako bi svoje delovanje v prihodnje še povečala.

Na kakšen način se je večdesetletna politika YEN-a obrestovala na področju manjšinskih pravic?

Napredka na področju manjšinskih pravic gotovo ne gre pripisovati samo delovanju YEN-a. Vprašanje zaščite manjšin na evropski ravni je precej zapleteno, saj Evropska unija ni pristojna za reševanje problemov in sprejemanje zakonov v prid manjšinam. Kar lahko EU stvarnega naredi, je to, da sprejema resolucije, ki pa niso obvezujoče za posamezne države članice Unije. YEN je na tem področju odigral pomembno vlogo predvsem s povezovanjem mladih

občni zbor YEN-a in ponudili so nam mesto v odboru, za katerega iščemo še primerne kandidate. Naj omenim, da smo pred leti Slovenci iz Italije že večkrat imeli mesto podpredsenika YEN-a. Rad bi izkoristil priložnost, da se

je predstavila s tipičnimi jedmi in pijačami. Za udeležence seminarja smo pripravili v sodelovanju z Marianno Kosič (SLORI) predstavitev slovenske manjšine v angleškem jeziku v sklopu projekta EDUKA. Bojan Brezigar je udeležencem opisal svojo iz-

delo.

Najbrž se na podlagi te izkušnje izoblikuje v posamezniku neka drugačna, bolj aktivna pripadnost narodni skupnosti. Na podlagi tega, kar si sam doživel, drži ta trditve?

zahvalim vsem sponzorjem in podpornikom, ki so nas s svojimi nasveti, kritikami in darovi finančno ter moralno podprli; res jih je veliko, zato jih ne bom našteval. Zelo smo veseli, da nas je slovenska narodna skupnost tako konkretno podprla, ko smo zaprosili za pomoč.

Kako je potekalo delo na nedavnem srečanju YEN v Trstu, ki ga je koordiniral MOSP v sodelovanju z Mladimi SSK? Kaj je bilo tu sklenjeno?

Priznati moram, da je bilo kar pestro in da smo prireditelji tiste noči bolj malo spali. Šlo je za srečanje YLC-ja, ki je nosilo pomenljiv naslov 30 Years of YEN KICK-OFF. Srečanje je bilo namenjeno predvsem “ponovnemu startu”, ponovnemu zagonu YEN-a in pripravi proslave tridesetletnice delovanja, ki bo aprila na velikonočnem seminarju. V ta namen je glavni odbor začel sestavljati White paper on minority rights, programski dokument, ki bo izanaliziral

opravljenega dela in sedanjega stanja načrtal smernice za prihodnost. YLC se je ukvarjal tudi s problemom Romov v EU, ki so sicer ena največjih in zemljepisno najbolj razširjenih manjšin, imajo pa zelo nizko stopnjo zaščite. Poleg tega sta obe delovni telesi pregledali najnovejšo vprašalnico in stanje po manjšinah, nato pa vse skupaj strnili v sklepni dokument, ki bo predstavljen na velikonočnem seminarju. Poleg programa YLC-ja smo imeli tudi program, ki smo ga pripravili organizatorji. Nismo želeli, da bi YEN ostal neznan naši širši javnosti, zato smo pripravili predstavitevni večer, na katerem smo orisali delovanje YEN-a in njegovih delovnih teles. Vsaka manjšina pa se

kušnjo v FUEN-u in spregovoril o zaščiti evropskih manjšin. Z bratoma Susič smo obiskali mestno središče in jim predstavili “slovenski” Trst. Žal pa nam je zmanjkalo časa, da bi obiskali deželni svet v spremstvu Igorja Gabrovca. V soboto zvečer smo se odpravili v Briščičke, da smo lahko svojim gostom predstavili še eno tipično slovensko navado - pustovanje, nad katerim so bili gostje zelo navdušeni.

Koliko časa si kot član Mladih Slovenske skupnosti dejaven v YEN-u?

Od lanskega oktobra.

Kaj te je ta izkušnja naučila?

Predvsem to, da človek ne sme nikoli obupati in vreči puške v koruzo. Vsak sprejet izziv je treba izpeljati do konca. Menim, da je bila ta izkušnja za nas organizatorje zelo formativna: prvič nam je uspelo izpeljati evropski projekt z vsem pozitivnim in negativnim, kar sodi zraven.

Spoznali smo, da je res v slogi in skupnosti moč, saj smo bili organizatorji zelo dobra štirinajstčlanska skupina. Rad bi poudaril vlogo Samantha Gru-

den, glavne koordinatorke in organizatorke srečanja v Bazovici, in Giulie Leghissa, katerima naj gre posebna zahvala za skupno sodelovanje in dobro opravljeno

“Včasih smo sami krivi, če smo pri svojih zahtevah v odnosu do predstavnikov večinskega naroda premalo učinkoviti, saj imam občutek, da slednji izkoriščajo naše zdrahe in polemike sebi v prid.”

ter dober in aktiven italijanski državljan. Ta dva koncepta se sama po sebi ne izključujeta, saj kot skušam večkrat dopovedati svojim italijanskim kolegom na univerzi in prijateljem, sta narodnost in državljanstvo dva popolnoma ločena pojma.

Ko sem odraščal, sem polagoma razumel, kaj pomeni “delati za narodov blagor”, še posebno ob

Slovenci navajeni zastojno delati za blaginjo skupnosti, kar na evropski ravni ni samo po sebi umevno. Mnogi predstavniki drugih evropskih manjšin so se nam čudili, ko smo priznali, da za svoje delo nismo honorirani. Nam se zdi povsem normalno, da je delo v društvi in organizacijah pretežno prostovoljne narave, ni pa povsod tako. Menim, da sem precej aktiven v slovenski narodni skupnosti in bom to tudi v prihodnje, včasih pa moja aktivna vloga ‘pride navzkriž’ s študijem, kar ni vedno dobro.

Ali misliš, da se naša manjšina premalo zaveda pomena, ki ga mlade moči imajo pri kovanju njene (se pravi - naše) prihodnosti?

Ne, ne sodim med tiste, ki tarnajo, da mladi nimamo možnosti uveljavitve, da nas nihče ne upošteva in se nihče ne ukvarja z nami ter da nam nihče ne prisluhne. Ravno nasprotno: pri organizaciji takega podviga smo doživeli veliko poslušnosti s strani “odraslih”. Še predvsem bi se rad zahvalil predsedniku SSO Dragu Štoki, ki si je vzel čas, da me je sprejel, ko sem imel kar nekaj organizacijskih težav, in mi ponudil svojo pomoč. Isto bi lahko rekel za uslužbenca in sodelavca Slovenske prosvete ter druge prijatelje MOSP-a in Mladih SSK. Menim pa, da se moramo mladi bolj povezovati in skupno nastopati, saj smo res mi prihodnost slovenske narodne skupnosti v Italiji. Ne mislim, da se to doseže preprosto z odpravo razlik v mišljenju in vrednotah, ker bi se šlo v neko prisilno konformnost, ki bi obubožala pluralnost naše narodne skupnosti; pomembno pa je, da ideološka razhajanja ne zadušijo dialoga in skupnega sodelovanja.

ja. Zato ocenjujem kot zelo pozitivno dejstvo, da je Barbara Ferluga med pozdravov v imenu mladih SKGZ izrazila pripravljenost svoje skupine za skupno sodelovanje.

Če na koncu še kritično analiziram delovanje manjšinskih vzgojnih institucij in organizacij, menim, da se večkrat govori samo o izobraževanju mladih o t. i. “formaciji”, ne pa o njihovi vzgoji. Morda kdo misli, da gre le za neznatno razliko in da sta si ti dve besedi v resnici sopomenki. To pa ne drži. Izobrazba je pomembna, a posredovanje vrednot je bistveno. Ko govorimo o posredovanju vrednot, govorimo o vzgoji, ne o formaciji. Vzgoja otrok in mladih pa je globoko usidrana v evropski kulturi, zato ni čudno,

da imata v antični grščini vzgoja in otrok isti koren. Narod začne izumirati takrat, ko vzgojne institucije opustijo svoje poslanstvo. Če se izrazim z matematičnim jezikom, izobrazba ni zadostni in nujni pogoj za celostno rast osebe. Zato je naša prihodnost le v vzgoji, kot bi rekel Tony Blair: “education, education and education”.

Ob prazniku Gospodovega darovanja

Pismo družinam papeža Franciška

Drage družine, prihajam na prag vaše hiše, da vam spregovorim o dogodku, ki bo, kot je znano, potekal prihodnjega oktobra v Vatikanu. Gre za izredno splošno zasedanje škofovske sinode, ki bo razpravljala o temi "Pastoralni izzivi družine v okviru evangelizacije". Danes je namreč Cerkev poklicana, da oznanja evangelij in se pri tem sooča tudi z nujnimi pastoralnimi vprašanji, ki zadevajo družino.

To pomembno srečanje zadeva celotno Božje ljudstvo, škofove, duhovnike, posevčene osebe in verne laike iz krajevnih Cerkev po celem svetu, ki dejavno sodelujejo pri njegovi pripravi s konkretnimi predlogi in z nepogrešljivim prispevkom njihove molitve. Še posebej potrebna in pomenljiva je vaša molitvena podpora, dra-

ge družine. To sinodalno zasedanje je namreč na poseben način posvečeno vam, vaši poklicanosti in poslanstvu v Cerkvi in družbi, težavam v zakonu,

družinskem življenju, pri vzgoji otrok in vlogi družine v poslanstvu Cerkve. Zato vas prosim, da neutrudno molite k Svetemu Duhu, da bi razsvetljal sinodalne očete in jih vodil pri njihovi zahtevni nalogi. Kot veste, bo temu izrednemu zasedanju sinode eno leto kasneje sledilo

še redno zasedanje, ki bo nadaljevalo delo o družinski tematiki. In v istem okviru bo septembra 2015 potekalo tudi Svetovno srečanje družin v Filadelfiji. Vsi skupaj torej molimo, da bi Cerkev preko teh dogodkov prehodila resnično pot razločevanja in bi sprejela tista primerna pastoralna sredstva, s katerimi bo pomagala družinam, da se v luči in moči, ki prihajata iz evangelija, soočijo s trenutnimi izzivi.

To pismo vam pišem na dan, ko obhajamo praznik Jezusovega darovanja v templju. Evangelist Luka pripoveduje, da sta Marija in Jožef po Mojzesovi postavi prinesla dete v tempelj, da bi ga postavila pred Gospoda, in da sta jim po navdihnjenju Svetega Duha prišli naproti dve starejši osebi, Simeon in Ana, ki sta v Jezusu prepoznala Mesija (prim. Lk 2, 22-38). Simeon ga je vzel

v roke in zahvalil Boga, da je končno "videl" rešitev; in Ana je kljub svoji starosti dobila novo moč in je začela vsem pripovedovati o otroku. To je lep prizor: mladi starši in dve starejši osebi, zbrani okrog Jezusa. V Jezusu se resnično srečujejo in združujejo različne generacije! On je neizčrpni vir ljubezni, ki premaga vsako zaprtost, vsako osamljenost in vsako žalost. Na vaši družinski poti skupaj doživljate veliko lepih trenutkov: obroke, počitek, delo v hiši, razvedrilo, molitev, potovanja in romanja, dela solidarnosti ... Toda če manjka ljubezen, manjka veselje. Pristno ljubezen pa nam poklanja Jezus: on nam ponuja svojo besedo, ki razsvetljuje našo pot; daje nam kruh življenja, ki nas krepi v vsakodnevnih naporih na naši poti. Drage družine, vaša molitev za škofovsko sinodo bo dragocen zaklad, ki bo obogatil Cerkev. Zahvaljujem se vam in vas prosim, da molite tudi zame, da bi zmožem služiti Božjemu ljudstvu v resnici in ljubezni. Naj vse vedno spremlja varstvo blažene Device Marije in svetega Jožefa in vam pomagata, da boste skupaj hodili v ljubezni in v medsebojnem služenju. Na vse družine iz srca kličem Gospodov blagoslov.

In memoriam

Bogdan Žorž

V petek, 6. marca 2014, je v 67. letu starosti umrl Bogdan Žorž, eden najuglednejših in najbolj priljubljenih slovenskih psihoterapevtov in psihologov. Človek velikega znanja, bogatih izkušenj in blagega značaja je ogromno naredil za ljudi v stiski, zlasti za mlade in družine. Dobro je bil poznan tudi v zamejstvu, saj sta ga Skupnost družin Sončnica in Mladinski dom vrsto let vabila na Goriško na vedno dobro obiskana predavanja, delavnice za mlade in druga srečanja. S svojo ponižno držo in toplo besedo je bil vedno pripravljen priskočiti na pomoč.

Rodil se je konec februarja 1948 v Dornberku na Vipavskem. Po novogoriški gimnaziji je študiral psihologijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani, kjer je diplomiral leta 1971. Bil je član Evropske zveze za gestalt terapijo in predsedoval slovenskemu istoimenskemu društvu. Več let je delal v Centru za socialno delo občine Nova Gorica, pozneje pa ga je tudi vodil. Kot psiholog se je ukvarjal zlasti z vzgojnimi svetovanjem, mladinskim prestopništvom in obrobni psihološkimi pojavi v družbi. Razvil je izviren družinski model terapevtske pomoči otro-

kom in mladostnikom. Od leta 1998 je v Čepovanu nad Novo Gorico skupaj z ženo Zdenko vodil zasebni zavod, ki se ukvarja z otroki, mladostniki in družinami v stiski. Deset let kasneje se je upokojil, še vedno pa je vodil omenjeni zavod, ki so ga poimenovali v svetovalnico Tabor, in predaval vsepovsod. Bil je ploden pisec koristnih strokovnih knjig in poljudnih člankov, posebno cenjen pa kot konkreten in jasn predavatelj; veliko je imel povedati o razvijenosti kot današnji rakasti rani in pa o sodobnih oblikah zasvojenosti. Vsem, ki so ga poznali, bo gotovo ostal v hvaležnem spominu.

Radio Ognjišče in Slovenska karitas skupaj za otroke

Pustna sobotna iskrica

Na Radiu Ognjišče že 12 let zapored nadaljujejo tradicijo dobrodelnega pustnega rajanja. Tudi letos je bila na pustno soboto dobrodelna prireditev v Športni dvorani Zavoda Svetega Stanislava v Šentvidu nad Ljubljano. Med 12. in 14. uro je dvorano napolnilo približno 3.000 maškar, predvsem so bile to družine z otroki. V tem času so bili odprti telefoni: poslušalci Radia Ognjišče so lahko darovali sredstva za nakup mleka otrokom iz socialno najbolj šibkih družin, ki jim pomaga Karitas. Dobri ljudje so v ta namen darovali več kot 40 tisoč evrov. In zakaj mleko? EU je z novim letom ukinita pomoč v hrani najbolj ogroženim. Slovenska karitas opaža, da se pri pripravi posebnih paketov za družine v stiski močno pozna odsotnost prav mleka. V lanskem letu je Karitas na Slovenskem razdelila več kot 900.000 litrov mleka, zato je ta izpad več kot občuten. "Ko bo

znana dokončna številka zbranih sredstev, bo stekel pogovor s proizvajalcem mleka in po veljavnem ključu določil, koliko mleka bo šlo v centralna skladišča posamezne škofijske Karitas, nato bodo sodelavci župnijskih in dekanjskih Karitas poskrbeli, da bo prav to mleko del pomoči socialno šibkim družinam", je po koncu pustovanja z dobrim namenom pojasnila koordinatorka ukrepa hrane EU pri Slovenski Karitas Jožica Ličen. Odziva udeležencev dobrodelnega pustnega rajanja Radia Ognjišče in številnih poslušalcev, ki so darovali prek telefona, obrazca na naši spletni strani ali SMS sporočila, je bil zelo vesel generalni tajnik Slovenske Karitas Imre Jerebič, ki

je po prireditvi povedal: "Prenečen sem nad dobroto, ki je tokrat na drugačen način dobila svoj izraz. Presenečen sem nad

življenjem tukaj. Ljudje znamo dobroto podeliti tudi s sproščenostjo, sožitjem in dru-

gačnostjo. Zdi se mi, da je to drugačen obraz dobrote. Tudi to rabimo. Da se zabavamo, nam je lepo in smo hkrati tudi radodarni". Pustna Sobotna iskrica je tudi tokrat privabila številne maškarke od blizu in daleč in najbolj izvirne so dobile nagrado. Da so vsi zapeli in zaplesali, so poskrbeli radijski muzikanti in Miškolincček, glasbeni projekt družine Urh in Radia Koper. Upamo, da je dobrodelno pustno rajanje pričaralo nasmeh na obraze udeležencev in tudi družin, ki jim bomo z zbranimi sredstvi pomagali. Še posebej je potrebno omeniti ekipo Radia Ognjišče, ki je prostovoljno in z veseljem, na čelu z Juretom Seškom, izpeljala prireditev in povezala poslušalce v veliko verigo dobrote.

J. L.

Mauro Leban, predsednik Mladinskega doma

Dragi Bogdan!

Več let ste sodelovali tudi z Mladinskim domom iz Goriče in nas s predavanji, delavnicami, osebnimi pogovori, strokovnimi nasveti neizmerno bogatili. S preprosto, a kompetentno in prepričljivo besedo ste veliko pomagali staršem, vzgojiteljem, šolnikom in na splošno odraslim pri morda najzahtevnejšem izzivu v življenju - vzgoji. Naše mlade pa ste vsakič prevzeli, ko ste jim sproščeno in navdušeno kazali pot, kako naj se odzivajo v najrazličnejših situacijah, kako naj pogumno premagajo težave, kako naj se vselej veselijo življenja. Ob Vašem preranem prehodu v večnost Vam tudi v imenu odbora iz srca izražam vso svojo iskreno hvaležnost za vse dobro, ki ste ga delili med nami, in Vam zaupam, da si štejem v čast, da sem Vas lahko spoznal in z Vami sodeloval. Pogrešali Vas bomo. Ko boste zdaj uživali na nebeških planinah, se od časa do časa spomnite tudi na nas, na našo mladino, na naše družine in na vse vzgojitelje: bodite naš priprošnjik pri Gospodu, da bodo ljubezen, prijateljstvo, človekoljubnost, solidarnost, prostovoljstvo, spoštovanje vsega stvarstva ter vse vrednote, za katere ste sami živeli in jih širili, postali vsaj delno tudi naše vrednote. Naj vse Vaše sorodnike tolaži zavest, da so lahko na Vas ponosni. Zbogom, Bogdan!

Skrb vzbujajoči podatki Karitas v BiH Skoraj pol prebivalcev na robu revščine

Skoraj polovica prebivalcev Bosne in Hercegovine živi na robu revščine, gospodarska situacija, ki se neprestano slabša, pa nakazuje, da se bo ta problem v prihodnosti še povečal, je opozorila Karitas BiH. Zaradi nezadovoljstva z življenjskimi razmeri se sicer v BiH že od začetka februarja vrstijo protesti.

Caritas BiH je v izjavi spomnil, da statistični podatki kažejo, da 18 odstotkov prebivalstva BiH živi pod pragom revščine, medtem ko jih 48 odstotkov živi na robu revščine. Državne politične strukture je zato pozvala, da priznajo socialno pravičnost

kot temeljno načelo v boju proti revščini in družbeni izključenosti ter sprejmejo potrebne ukrepe za zmanjšanje števila ljudi, ki so prizadeti zaradi revščine. "Po travmatičnih dogodkih in spopadih ter gospodarsko nenaravni in škodljivi razdelitvi BiH še vedno uporablja politični in institucionalni sistem, ki ne

more doseči pomembnejših rezultatov na področju družbenega razvoja in borbe proti revščini", je še sporočila Karitas in s tem spomnila na vojno med letoma 1992 in 1995, po kateri je država v skladu z Daytonskim sporazumom med drugim razdeljena na dve entiteti, Federacijo BiH in Republiko srbsko.

V Sarajevu se je na nedavnem protestu zbralo okoli 50 nezadovoljnih državljanov, ki še naprej zahtevajo odstop vlade Federacije BiH. Protesti so potekali tudi na osrednjem trgu v Bihaču, kjer se je zbralo okoli 200 ljudi, poročala hrvaška tiskovna agencija Hina. Na zahtevo mostarskega državljankega plenuma pa je odstopil predsednik hercegovsko-neretvanske skupščine Ramizo Jelovac. Kot razlog za odstop je navedel željo, da bi s tem pripomogel k reševanju krize.

V Ljubljani

Vatikan gradi nov diplomatski sedež v Sloveniji

Vatikan načrtuje nov diplomatski sedež apostolske nunciature v Ljubljani. V ta namen je kupil dve povezani parceli: prvo od patrov kapucinov na ulici Janeza Pavla II. 21 in drugo od ljubljanske občine na bližnji ulici Stare pravde 6. Obe parceli sta zdaj ena sama enota, povezuje ju vrt. Sredstva za financiranje projekta zagotavlja Sveti sedež, dela pa bodo predvidoma končana do konca leta 2015. V skladu z gradbenim dovoljenjem bo hiša na ulici Janeza Pavla II. 21 porušena, na njenem mestu pa bo zgrajena stavba s stanovanji in kapelo. Zgradba na ulici Stare pravde 6 bo preurejena, v njej pa bodo pisarne, prostori za sprejeme in druge potrebe, je STA pojasnil apostolski nuncij v Sloveniji Juliusz Janusz. Kot navaja, so načrt odobrile pristojne državne oblasti v Sloveniji. Projekt bo izvedlo podjetje VG5, ki je bilo za to pooblaščen 14. februarja in je že začelo z deli. Projektiranje in izvedba del sta zaupana slovenskim arhitektom in gradincem, kar pomeni prispevek za krajevni trg dela, je navedel Janusz in dodal, da bosta zgradbi arhitekturno usklajeni z mestno četrtjo, s čimer bo po njegovih besedah "poudarjena lepota mesta Ljubljane".

S 1. strani

Kako do...

15. člen Skupne izjave glede nauka o opravičenju med drugim pravi, da "nas le po milosti ter veri v Kristusovo odrešilno delo in ne zaradi kakršnekoli naše zasluge Bog sprejema ter nam daje Svetega Duha, ki prenavlja naša srca ter nas usposablja in kliče k dobrim delom". Kot je poudaril Kampen, je Luter s svojo premočrtnostjo in globoko vero v Boga rimskokatoliški Cerkev še prej kot problematizacijo teoloških zakonitosti očital obliko in način, s katerima je upravljala z verskimi vprašanji. Gre vsekakor za razlike, ki so v letih krepile vsebinsko razdaljo med obema Cerkvama. Luther je namreč postavjal zoper cerkveno avtoriteto avtoriteto Biblije; ali ni bilo rečeno, da papež Francisek postavlja kot temelj ekumenskega dialoga primat oziroma avtoriteto evangelija?

Sedma številka otroške revije Pastirček

Postni čas vabi k razmišljanju in odpovedi

Marec – ali z lepo domačo besedo sušec – je letos privedel s seboj norčavi pust, ki je sicer takoj prepuštil prostor resnobnemu postu, v katerem se misli morajo osredotočiti na molitev, odpoved, dobra dela in seveda čim boljše pripravo na Veliko noč, Kristusovo vstajenje. Marec prinaša še dva druga pomembna praznika: sv. Jožefa (19.) in materinski dan (25.). V teh dveh dneh se še bolj pristrčno spomnimo na naše ljube starše, očka in mamico, ki vse delata v dobro svojih otrok. Na starše hvaležno obračamo svoje misli tudi mi, ki smo jih že "izgubili", ker so odšli v onstranstvo, in srčno upamo, da že veseli zrejo v Božje obličje. Na te praznike in na pomlad, ki bo svoj uradni prihod zabeležila 21. marca, čeprav se je letos prebudila predčasno, predvsem pa na resno vajo odpovedi med postnim časom opominja urednik Pastirčka Marijan Markežič v marčni

številki priljubljenega literarnega prijatelja. O marcu, ki vabi "k molitvi za vse", poje pesnica Berte Golob, ob nežni ilustraciji Danile Komjanc. Stih iste pesnice Najsvetnik pa pojejo o sv. Jožefu; pri tesarskem delu v družbi malega Jezusa ga je zelo povedno ilustriral Marjan Manček. Na materinski dan se navezuje pristrčna do-

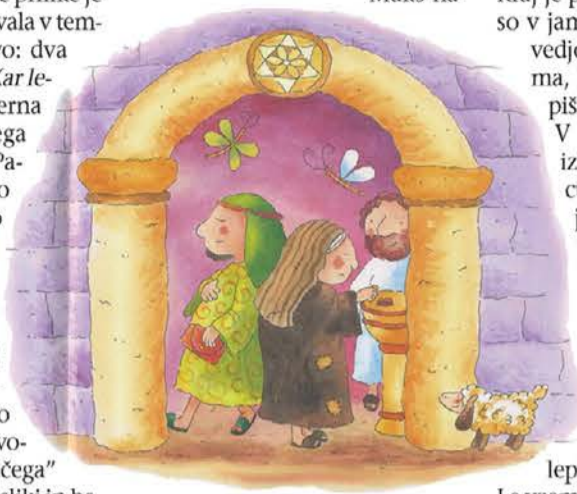

polnjevanka Marije Perdihi. Na drobne lepote pomladi, ki nam jih ponuja radodarna narava in jih s pridnostjo lahko še povečamo, opozarja tokratna zgodbica Marize Perat Škrat Kolovrat in mala cvetka. Bodičasta jezka v

stripovski nadaljevanki Antonelle Del Bianco sta iskala najprimernejša kostuma za pust in pri tem odkrila, da so cvetke že prikukale iz zemlje, in se zato radostno odele v cvetje. Kaj se zgodi, ko se znoči, bodo otroci izvedeli z reševanjem in barvanjem istoimenske dopolnjevanke. Slutnja pomladi je skrita v lepi otroški pesmici Zajček, ki jo je s toplino v srcu skala rahločutna pesnica Ljubka Šorli, uglasbil pa jo je Patrick Quaggiato. Pastirček jo je uvrstil v rubriko Poj z menoj. Gотовo bodo po njej segle učiteljice med urami glasbene vzgoje ali mlade pevovodkinje naših otroških zborčkov. Resnejše teme za postne dni in za versko poglobitev malih bralcev pa prinašajo dopolnjevanke Postni čas Karmen Smodiš, rubrika Spoznavajmo Sv. pismo, v kateri Paola Bertolini Grudina priključuje v spomin čas, ko sta Adam in Eva živela še v raju – kot zmeraj bodo zapisano z besedo in barvicami dopolnili pridni bralci –, in Zgodbe iz Svetega pisma, ki

jih predstavlja Walter Grudina ob mičnih ilustracijah Paole Bertolini. Protagonist Jezusove prilike je uboga vdova, ki je darovala v templju vse svoje bogastvo: dva novčiča. Tudi rubrika Kar lepo po vrsti je zelo primerna za poglobljanje verskega znanja. Najmlajši Pastirčkovi bralci pa bodo z želvo Mici, ki jo tako prikupno prikazuje Danila Komjanc, razigrano odšli v cirkus in dokončali slona. Zvedavi "znanstveniki", ki radi preučujejo naravne pojave, bodo gotovo zadovoljno prebrali navodila za izdelavo "domačega" barometra, kot jim ga v sliki in besedi opisuje Hema, ki sladkosnednežem ponuja recept za vabljive čokoladne kroglice, tistim pa, ki se radi igrajo, dve skupinski igri beseda v besedi in loviti senco, ki je zelo primerna za prve pomladne dni v naravi. Polona Kosec je igre privlačno ilustrirala. Tisti, ki jim je ljuba matematika, se bodo zabavali ob zagonetnem reševanju računov, ki so jih "objedle miške". Kdor pa bi rad mamici daroval svoj izdelek, lahko poseže po nasvetih Tatjane Ban, ki sočasno ponuja papirnate rože in prijazno zeleno žabico z rožico v velikih ustih. "Brez spoštovanja ni postovanja", modruje Pacek Walterja Grudine, medtem ko se Pastirček zaustavlja ob opisu krompirja, ki so ga iz Južne Amerike prinesli v 16. stoletju, a se je sele v 19. st. uveljavil kot glavna

hrana, kot pravi Ana Rupil ob ilustraciji Danile Komjanc. Stric Maks na-

Šebrelje, na kateri je vasica s cerkvicama sv. Ivana in sv. Jurija. Kraj je postal slaven pred leti, ko so v jami Divje babe našli medvedjo kost z dvema luknjicama, ki naj bi bila najstarejša piščal, stara okoli 45.000 let! V pomladnih dneh je ta izlet, ki ga je kot vselej stricu Maksu prišepnil Marijan Markežič, karseda privlačen. V marčni številki Pastirčka so še razvedrilne kratkočasnosti in zapisi malih dopisnikov, prednačijo pa njihove risbice v živih barvah: kar štirideset jih je! Ena je lepša od druge.

Le vzemite v roke Pastirčka, v njegovi družbi vam ne bo nikdar dolgčas!

Iva Koršič

daljuje z odkrivanjem bližnjih draguljev naše domovine. Tjašo in Pastirčka je peljal na planoto

Postna predavanja

Ali prebodena ljubezen in vera odrešujeta?

Pokojni kardinal Martini je globoko povedal: "Zdi se mi, da vidim skoraj obupajoč poskus človeka, ki sam v sebi pravi: 'Hočem izpolnjevati Postavo ljubezni, a je močnejša od mene'. Takšen je človek - na neki stopnji mora priznati: 'Če me Bog ne reši, mi ne bo uspelo, dobra volja ni dovolj'. Kdo in kaj nas lahko reši v tem družbenozgodovinskem trenutku? Kakšno vlogo ima pri tem osebni odnos z Jezusom in s človekom. Ali ni v teh odnosih prav vprašanje resnične ljubezni in vere, ki me lahko odrešita? Ali prebodena ljubezen in vera res odrešujeta?"

Na to vprašanje bodo iskali luč odgovora s pomočjo Božje besede (Mt) na postnem predavanju, ki ga bo za svetogorske dobrotnike, sodelavce, prijatelje, romarje in druge imel p. Pepi, gvardijan na Sveti Gori, v samostanski dvorani na Kostanjevici (Kapeli) v petek, 21. 3. 2014, ob 20. uri. Pristrčno vabljeni!

G. Luigi - Neapelj

Duhovniki.

Skupaj z revnimi. Skupaj s pozabljenimi. Skupaj z žrtvami camorre. Skupaj z zaporniki. Skupaj z bolniki. Skupaj z osamljenimi ostarelimi. Poštni teko i ra un št. 57803009 - www.insiemeaisacerdoti.it

Spremljaj poslanstvo duhovnikov na FB-strani [facebook.com/insiemeaisacerdoti](https://www.facebook.com/insiemeaisacerdoti)

CEI Conferenza Episcopale Italiana
Chiesa Cattolica

Kratke

"Srečanje pod lipami" v Gorici / Dolina Aosta: Zgodovina - identiteta - manjšina

V naših predstavah velja Dolina Aosta (skupaj z Južno Tirolsko) za zgled manjšinske zaščite. Pri tem je treba opozoriti na možnost nesporazuma, in sicer, da se široka avtonomija, kakršno Dolina Aosta nedvomno uživa, zamenjuje z manjšinsko zaščito. Pa še do enega nesporazuma utegne priti: identiteta prebivalcev Doline Aosta in njihova identifikacija s francoščino namreč nista nujno tako enoznačni, kot sta na primer identiteta in identifikacija Nemcev na Južnem Tirolskem z nemščino ali Slovencev v Furlaniji Juljski krajini s slovenščino. O vsem tem bo tekla beseda na "srečanju pod lipami", ki bo v organizaciji Kulturnega centra Lojze Bratuž in Krožka Anton Gregorič v petek, 14. marca 2014, ob 20.00 v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici. Na njem bosta kot gosta iz Doline Aoste nastopila Jeannette Bondaz, učiteljica in podjetnica, in Etienne Andriane, tajnik fundacije Emile Chanoux. Oba sta v preteklosti sodelovala pri znani avtonomistični stranki Union Valdotaïne, a sta se zaradi nesoglasja z njeno politično linijo od nje oddaljila in sta med ustanoviteljki kulturnega društva Esprit Valdotaïne. Omenjeno društvo se zavzema za promocijo in obrambo francoske jezikovne identitete Doline Aoste, ki je po mnenju njegovih članov zaradi nedoslednosti dosedanje politike hudo načeta. Med drugim proučuje možnost uvedbe enojezičnega (francoskega) šolstva. Uradno je šolski sistem v Dolini Aosta dvojezičen. Obisk prijateljev iz Doline Aosta pri nas je sicer namenjen spoznavanju slovenskega šolstva v Italiji.

SD Sončnica / P. Šinkovec o oblikovanju samopodobe pri mladih

Naslednje predavanje v organizaciji SD Sončnica bo v Močnikovem domu v Gorici v sredo, 19. marca, ob 20. uri. P. Silvo Šinkovec bo govoril o temi Oblikovanje samopodobe pri mladih. Jezuit pater Šinkovec je študiral defektologijo in filozofijo v Ljubljani in Dublinu, znanje iz teologije in psihologije si je pridobil na Gregorijani v Rimu. Bil je šolski svetovalec, voditelj Skupnosti krščanskega življenja, šole za starše, že vrsto let pa sodeluje z društvom katoliških pedagogov. Je urednik revije Vzgoja. S predavanji in delavnicami poskuša ljudem pomagati pri osebnostni rasti.

Pisatelj Boris Pahor v Kulturnem centru Bratuž

V soboto, 22. marca, bo ob 10.30 v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici gost tržaški pisatelj Boris Pahor. Na srečanju, ki ga prireja Kulturni center Lojze Bratuž, Državna knjižnica in Goriška pokrajina, bo na sporedu predstavitev knjige Cosi' ho vissuto, ki jo je izdala italijanska založba Bompiani. Slovenska inačica knjige je pošla. Predstavitev bo potekala v italijanščini. Vljudno vabljeni.

Odprtje razstave slikarke Irine Graničeve v galeriji Kulturnega doma

V soboto, 8. marca 2014, je bilo v galeriji Kulturnega doma v Gorici, ob mednarodnem dnevu žena, odprtje razstave rusko-gabrske slikarke Irine Graničeve, ki se predstavlja s serijo slik. Za to priložnost jih je izbrala iz raznih sklopov svoje pestre in raznolike slikarske ustvarjalnosti. Irina Graničeva je rojena na skrajnem severu Rusije in je študirala v Sankt Peterburgu in Vladivostoku. V Italijo se je preselila v začetku devetdesetih let, svoja likovna dela je razstavljala v raznih državah sveta. Živi in dela v Gabrjah v sovodenjski občini.

Spomenka Hribar gostja naših višješolcev

Na slovenskem tehničnem polju v Gorici so dijaki Zoisa, Vege in Cankarja 8. marca obeležili praznik slovenske besede in ob enem mednarodni dan žena v nekoliko drugačnem ključu. Srečali so se s filozofinjo in sociologinjo dr. Spomenko Hribar, ki je s svojim delom zaznamovala dogajanje ob slovenski osamosvojitvi in po njej in je torej ena najvidnejših Slovenk našega časa. V svojih spisih je skušala razrešiti obremenjujoče vzele iz preteklosti, ki še danes pogojujejo mlado slovensko državo in zavirajo njen napredek.

Dr. Hribarjeva je najprej spregovorila o pomembnosti jezika in spomina in o njeni so-pripadnosti (identiteti), in sicer na podlagi poezije Edvarda Kocbeka, nato pa je odgovarjala na vprašanja dijakov, da so se tako lahko seznanili z dogajanjem ob slovenski osamosvojitvi, pa tudi z dogajanjem med drugo svetovno vojno in po njej. Dijaki so med predavanjem in pogovorom lahko začutili moč, lepoto in večplastnost slovenske besede, s katero je predavateljica omogočila stik z našo polpreteklo zgodovino, z njenimi lepimi, junškimi, pa tudi senčnimi stranmi. Srečanje se je končalo v prisrčnem vzdušju.

KULTURNI DOM GORICA Komigo baby
Prisrčen popoldan
z Motovilčico

Kot dopolnilo Komigo, trijezičnega festivala za odrasle, se je po zamisli prirediteljev, goriškega Kulturnega doma in kulturne zadruge Maja iz Gorice, letos prvič pojavil Komigo baby, ki pod geslom *Mama, očka ... gremo v gledališče!* ponuja niz treh predstav za najmlajše s simbolično ceno vstopnic: otroci 2 evra, odrasli spremljevalci 1 evro. Za naš zamejski prostor je to novost, sobotne matineeje in popoldanske ponovitve predstav v Novi Gorici, v sklopu Goriškega vrtljaka, pa so že dolgoletna, zelo

dobro utečena odrska ponudba za najmlajše v SNG Nova Gorica; pod vodstvom režiserja Emila Aberška beleži vsako leto velik uspeh. Sodeč po sobotnem odzivu, 22. februarja 2014, se bodo polagoma tudi naši otroci navadili na take sobotne obiske v gledališču. Lepa skupina otrok s starši se je namreč zbrala v veliki dvorani Kulturnega doma in vanjo s sabo prinesla tudi rumene balone z logom Komigo, ki so jih malčki prejeli v dar ob vstopu v gledališče. Mirno in radovedno so spremljali pravljico odrsko

Abonmajnska sezona SSG v Gorici / Gostovanje Gledališča Koper

Zabavno ob komediji,
prežeti s "črnim humorjem"

V ponedeljek, 24. februarja 2014, je bila v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici četrta predstava v letošnjem abonmajnskem programu Slovenskega stalnega gledališča za Goriško. V goste je prišlo Gledališče Koper in tokrat številnejši publikli - abonentom so se pridružili goriški višješolci - predstavilo komedijo s pridihom kriminalke *Parole parole ali Ni bila peta, bila je deveta (Non era la quinta, era la nona)* Alda Nicolaja (1920-2004), ki je od premiere l. 2012 obredla že vrsto odrov in povsod doživela uspeh in podarila gledalcem poldrugo uro sprostitve, ki jo od časa do časa res vsi potrebujemo, da se malce nasmejemo ob nerodnostih in zagatah, ki jih odslikava komedija in v kateri se, kot v vseh učinkovito napisanih dramskih delih, zrcalijo tudi naše obnašanje, vrline in napake. Delo je v blestečem prevodu Srečka Fišerja došlo naslov *Parole, parole*, ker vsebino bogatijo, namesto resnobnih Beethovnovih simfonij, ki dajata naslov izvornemu tekstu, pesmi iz zlate dobe italijanske popevke, pa tudi zato, ker je

protagonistka Eva zelo zgovorna ženska, ki nenehno govori, govori... Ta popevka *Parole, parole*, ki jo je v izvorniku pela Mina v družbi Alberta Lupa - v slovensščini pa sta jo predstavila Elda Viler in Boris Cavazza -, in vse

Maria, ki pač vdano "prenaša" njene muhe, predvsem pa njeno nenehno izzivalno govorjenje. Ona je temperamentna, prekipevajoča v izpetem zakonu in si želi najti ljubimca, zato si na vse kriplje prizadeva vzpostaviti ljube-

Lara Jankovič in Igor Štamulak

ostale, npr. Celentanova *Il ragazzo della via Gluck* ali Modugnova *Nel blu dipinto di blu*, so zadobile čudovit slovenski zven v mojstrskem prevodu Igorja Saksida. V komediji, v kateri se prepletajo sovražna in ljubezenska čustva, je središnji lik Eva, nesrečno poročena bogata žena tovarnarja

z Bruno, ki ga je čisto slučajno srečala na plaži in mu prizadela cel kup neveščnosti. Po krivem je bil obdolžen za smrtno nesrečo - vozila je ona in brez voznškega dovoljenja! - Da bi ga spravila iz zapore, ga je potisnila v norišnico in ga tudi od tam izvlekla in mu bila zmeraj za

petami, dokler se še on ni zatreskal vanjo. Da bi bila le njegova, se je želela otresti moža tako, da bi ga ubil njen Bruno! Ko pa se Bruno in Mario spoznata, se odločita po svoje napraviti konec temu ljubezenskemu trikotniku... Bleščeči izvajalci te komedije z nepričakovanim koncem so Igor Štamulak-Bruno, Lara Jankovič-Eva in Rok Matek-Mario, ki je tudi čudovit izvajalec popevke, kot tudi sicer Lara Jankovič - to njeno pevsko žilico poznamo še iz časov, ko je bila članica SNG Nova Gorica. Petje v živo, v alternaciji z Jožetom Šalejem, spremlja na klavir Davor Hercog, ki je tudi avtor priredb in glasbe. Z izvrstnimi igralci, ki podčrtujejo situacije - predvsem Štamulak in Jankovičeva - z izrazito mimiko in kretinami, je režiser Jaka Ivanc, ki je podpisal tudi scensko podobo, ustvaril kratkočasno predstavo in jo učinkovito zgradil na premenah sovražstva in ljubezni, da zažari v vsej komičnosti z burlesknim nadihom, ob sicer tudi "črnem" humorju. Predstavo bogatijo barviti kostumi Barbare Štupica. Splošno razgibanost dajejo uprizoritvi še koreografski koraki po zamisli Mihe Krušiča. Iz smeha, ki se je slišal iz dvorane med odrskim izvajanjem, in iz toplega ploskanja ob koncu lahko sklepamo, da je bila predstava vseč tudi mladi, bolj izbirčni publikli, ki si pač želi tudi ogleda kakšne take vsebinsko manj obremenjujoče odrske postavitve.

IK

Dan slovenske kulture v Laškem

Poklon pisatelju Alojzu Rebuli

Slovenska društva iz Laškega, SKRD Jadro, SKRŠD Trzič, Združenje Staršev OŠ in OV Romljan, ki

že več let skupaj pripravljajo prireditve ob Dnevu slovenske kulture, so letos priredili kulturni večer v občinski knjižni-

ci v Trziču, in sicer v petek, 28. februarja. Čeprav se je letos ta dan ujemal s pustnimi zabavami, je vabilo sprejelo lepo število domačinov in italijansko govorečih prebivalcev, ki so z zanimanjem pričakovali, kako bo temo večera razvijala literarna kritičarka Tatjana Rojč, ki je predstavila dela in življenje slovenskega pisatelja Alojza Rebule. Prof. Rebula bo julija

letos obhajal devetdesetletnico in je še vedno dejaven, saj je pred nedavnim izšel njegov zadnji roman *Pred poslednjim dnevom*. Tržaški pisatelj je znan tudi v italijanskih intelektualnih krogih, saj je velik njegovih del in prispevkov o kulturi in literaturi prevedenih tudi v italijanščino. Tudi sam je prevajal slovenske avtorje.

Karlo Mučič

dogajanje, v katerem je bila glavna junakinja *Motovilčica*. Malo deklico so starši morali prepustiti zlobni čarovnici, z vrtoom katere je mejil njihov dom. Na čarovničnem vrtu je raslo ničkoliko sočne zelenjave in tudi krasen motovilec, ki si ga je žena med nosečnostjo tako želela, da je prisilila moža, naj ji ga gre nabrat - ukrast - čarovnici. Ta ga je zasačila in postavila svojo kruto zahtevo. Zaradi nje je Motovilčica prestala kar nekaj hudega, a ob koncu, kot v vseh lepih pravljicah, v katerih dobrota zmeraj zmaga, se je seveda za Motovilčico vse dobro končalo... s poroko s princem. Pravljica je zaživela kot prisrčna lutkovna predstava z dramaturško zelo jasno razpredeno pravljico nitjo, da so jo otroci z lahkoto spremljali in se tudi zabavali ob duho-

viti utrinkih, ki sta jih tako učinkovito znala pričarati nastopajoča igralca Boštjan Štorman in Lucija Čirovič, člana Gledališča iz žepka, katerega ustanovitelj je prav Štorman. Čirovičeva (1972) je igralka in lutkarica, pa tudi komičarka, saj je nastopila v Špateatru v predstavi *Ženske in moški. com*, ki so si jo pred časom ogledali tudi abonenti Komigo. Od l. 2002 je mentorica v dramski šoli Barice Blenkuš. Boštjan Štorman je dočkal univerzitetni študij na pedagoški fakulteti v Mariboru, smer likovna pedagogika, in se redno udeležuje gledaliških seminarjev doma in v tujini. Že kot študent je obiskoval Gledališko in lutkovno šolo v Ljubljani. Da se zelo rad in uspešno ukvarja z oblikovanjem lutk, je bilo razvidno iz celotne predstave, ki jo je po znani pravljici bratov Grimm

sam priredil in si domiselno zamislil in izdelal velike ročne lutke, pa tudi mično scensko podobo ter zreziral uprizoritev, v kateri ima primerno mesto tudi glasba Gorana Završnika. Razigrana, živahna, v bolj sproščeni humoristični obliki predstavljena pravljica je očarala otro-

ke in odrasle, ki so krepko zaploskali odrskima ustvarjalcema in z lepimi občutki odšli iz dvorane. Naslednja predstava Komigo za otroke bo v nedeljo, 16. marca 2014, ob 16.30, ko bo Andrej Rozman Roza uprizoril igro *Od popoldnih mož*.

IK

Občinske volitve v ospredju

Zasedali sta goriška in sovodenjska sekcija SSK

V prejšnjem tednu sta zasedali dve krajevni sekciji stranke SSK. Poleg aktualnih upravnih vprašanj je največ pozornosti uperjene v občinske in evropske volitve, ki bodo 25. maja. V goriški pokrajini bodo volitve v vseh treh slovenskih občinah Doberdob, Sovodnje ob Soči in Števerjan.

Svoje kandidatne liste in županske kandidate je v tem času začela zbirati tudi SSK. Ravno zato je bilo v četrtek, 6. marca, zasedanje sovodenjske sekcije SSK na Vrhu Sv. Mihaela, da so lahko somišljeniki in prijatelji stranke čim bolj seznanjeni s tema pomembnima temama.

Na zasedanju sovodenjske SSK sta najprej spregovorila tajnik Kristian Tommasi in načelnik svetniške skupine Peter Černic ter podala obračun petletnega mandata v sovodenjskem

občinskem svetu. Končna ocena je bila skrb vzbujajoča, saj se sovodenjska občina še vedno nahaja v nezavidljivem položaju. Po njenem mnenju ni mogoče spregledati naporov občinske uprave in predvsem županje Alenke Florenin pri iskanju rešitev in predvsem prepotrebnih sredstev, vendar ostaja več težav, tudi takih, ki so prisotne že več let. Za kraško področje sovodenjske občine je najbolj pomemben razvoj turizma, ki ima v tem trenutku edinstveno priložnost v povezavi s 100-letnico začetka prve svetovne vojne. Prav zato bi si bilo treba bolj prizadevati za sredstva za večji razvoj kraškega območja v sovodenjski občini. Na srečanju je bil govor tudi o šolskih strukturah, kjer naj bi prišlo do nekaterih načrtovanih posegov. Ob upoštevanju finančne razpoložljivosti se SSK zavzema

za ohranitev razvejene šolske strukture, saj odigrava šola pomembno vlogo, pa čeprav gre za maloštevilne razrede. Člani sovodenjske SSK so se zavzeli za skupno prizadevanje slovenskih občin in na Deželi FJK bo treba poiskati zakonsko rešitev, ki bi omogočila čim bolj tesno sodelovanje med občinami Doberdob, Sovodnje ob Soči in Števerjan. Kar zadeva politične odnose, so udeleženci zasedanja podčrtali stalno sodelovanje z listo Skupaj za Sovodnje, medtem ko so odnosi z Občinsko enotnostjo ostali taki, kot so bili. SSK pa je še vedno pripravljena na odprt dialog za razvoj občine. Za občinske volitve želi sovodenjska sekcija SSK predstaviti prenovljeno listo. Kljub težavam, ki zadevajo sedanjí odnos ljudi do politike, je ravno politika tista, ki omogoča, da se gospodarstvo, turizem, kultura, šport, šolstvo ipd. razvijajo v čim boljših pogojih. Zaradi tega se bodo srečanja sovodenjske sekcije SSK še nadaljevala. Naslednje bo v četrtek, 13. marca, ob 18. uri v gostilni Francet v Sovodnjah. **Goriška občinska sekcija SSK** se je sestala v ponedeljek, 3. marca, na rednem mesečnem srečanju. Na dnevnem redu je bila obravnavana več tematik in aktualnih vprašanj. Koordinator občinske sekcije Bernard Spazzapan je najprej poročal o pobudi za srečanje s predstavniki javnih uprav, ki bi morale uporabljati dvojezičnost pri svojem poslovanju, kot to predvideva člen 10 zaščitnega zakona 38/01. Prvo tako srečanje je bilo z ravnateljem zdravstvenega podjetja Cortiulo in v zadnjih tednih je bilo

mogoče že opaziti nekatere pozitivne premike na tem področju. V prihodnjih tednih so na sporedu srečanja še z drugimi upravami, saj je stranka prošnja za srečanje že posredovala odgovornemu pri pokrajinski upravi pošte in pri državnih železnicah. V nadaljevanju je pogovor potekal o možnosti, da bi mestna uprava spet uvedla rajonske svete. Slovenska skupnost bo občinski upravi predlagala, naj se ohrani svet v Ločniku za furlansko govoreče ter naj se mesto Gorica razdeli na dva velika rajonska sveta. To bo tudi tema, s katero bodo predstavniki SSK seznanili ostale politične sile opozicije, ki so prisotne v goriškem občinskem svetu, da pride po možnosti do priprave enotnega predloga. Goriška občinska sekcija SSK je na podlagi poročila treh občinskih svetnikov, Walterja Bandlja, Marilke Koršič in Božidarja Tabaja, zaskrbljeno ugotovljala, da se goriški občinski svet ni sestel že tri mesece. Prav svetnik Bandelj je v prejšnjih dneh že spodbudil med svetniki opozicije akcijo zbiranja podpisov, da pride čim prej do sklica občinskega sveta, saj je nerešenih vprašanj kar nekaj.

Govor je bil tudi o sestanku županov goriške pokrajine v podporo zdravstva. SSK zaskrbljeno ugotavlja, da so upravitelji na Goriškem o tem razdeljeni in to samo olajšuje delo deželni uradom, ki nadaljujejo take ukrepe, ki vedno bolj omejujejo zdravstvene usluge v goriški pokrajini. Seja SSK se je končala s poglobljeno razpravo o slovenski šoli, saj se je ravno končalo vpisovanje. Podatki o vpisih v slovenske šole bodo pomemben kazatelj stanja slovenske narodne skupnosti na Goriškem in stranka jim bo namenila primerno pozornost.

Juč

Lokavec pri Ajdovščini

Praznovanje 8. marca z gledališko predstavo

Dan žena, 8. marec, so ženske navadno praznovale z družabnimi srečanji ob naloženih mizah in zabavi. V zadnjih letih pa je na ta dan vedno več kulturnih prireditev, ki vsebinsko bogatijo to praznovanje "nežnejšega" spola. Tako je bilo letos tudi v Lokavcu pri Ajdovščini, kamor so povabili

so postavili več kot tristo stolic. Malokdaj je udeležba tako številna. Predstavnica Krajevne skupnosti se je uvodoma zahvalila štandreškemu igralcem, da so sprejeli vabilo in izrazila gotovost, da bodo glede na uspešne nastope prav gotovo zadovoljili tudi Lokavce. In tako je tudi bilo. Štandreški igralci, Majda Zavadlav, Božidar Tabaj in Marko Brajnik, so z vedrima igrama *Gremo v teater in Čudna bolezen* navdušili številne gledalce, ki so se do dobrega nasmejala v dvehurnem programu in nastopajoče nagradili z dolgim aplavzom. Po predstavi smo slišali razne komentarje, npr.: odlična in zabavna prireditev, še nikoli se nismo toliko nasmejala.

Člani dramskega odseka Prosvetnega društva Štandrež so v nedeljo, 9. marca, uspešno nastopili v Mačkoljah z letošnjo uprizoritvijo, komedijo *Trije vaški svetniki*, in v gledališču v Kopru v torek, 11. marca, z veseloigro iz svojega "železnega" repertoarja *Zbeži od žene*.

DP

Foto DP

dramski odsek PD Štandrež. Organizatorji in Krajevna skupnost so se zelo potrudili in pripravili prijeten večer. Razveseljivo pa je predvsem to, da je na prireditev, ki je bila v telovadnici, prišlo veliko ljudi, predvsem domačinov, pa tudi ljudi iz bližnjih krajev, ki so napolnili veliko dvorano, v katero

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE - GORICA
ZVEZA PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE
ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV V ITALIJI
ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - TRST
JAVNI SKLAD RS ZA KULTURNE DEJAVNOSTI

PRIMORSKA POJE 2014

petek, 21. marca, ob 20.30
Štandrež, cerkev Sv. Andreja ap.

nastopajo:

Duhovni MePZ Slovenski dom - Zagreb
MePZ Brnistra - Sv. Anton
MePZ Mačkolje
CeMePZ Zvon - Ilirska Bistrica
ŽeVS Vinika - Medana
CeMePZ Sv. Jernej - Opčine
ŽeVS MPZ Barkovlje
Komorni zbor Ipavska - Vipava
Soprireditelj Prosvetno društvo Štandrež

nedelja, 23. marca, ob 17. uri
Gorica, Kulturni center Lojze Bratuž

nastopajo:

MoVS Kantadore - Brezovica
MePZ Rečan - Grmek
MePZ Senožeče
ŽePZ Ivan Rijavec - Črni Vrh nad Idrijo
MePZ Haliaetum - Izola
MoPZ Vasilij Mirk - Prosek Kontovel
MePZ Francišek Borgija Sedej - Števerjan
Soprireditelj Mešani pevski zbor Lojze Bratuž iz Gorice

Obvestila

Sekcija SSK iz Sovodenj ob Soči vabi na srečanje, ki bo v četrtek, 13. marca, ob 18. uri v gostilni Francet. Ob temah, ki zadevajo volitve, bo govor tudi o odprtih vprašanjih, ki se pobleže tičejo vasi, zato so občani vladno vabljeni.

PD Štandrež vabi na društveni izlet v Barcelono od 22. do 27. aprila. Na programu so: Aix En Provence, Carcassone, Perpignan, Llore de Mer, Barcelona, Montserrat, Figueres, Beziers, Marseille. Informacije na tel. 0481 20678 (Božo) ali 347 9748704 (Vanja).

Romanje v Medjugorje od 2. do 5. maja letos. Odhod iz Nove Gorice in Rožne Doline s postankom na Kozini za tržaške romarje. Vpis pri g. Darku za Gorico (tel. št. 3703201305), za tržaško pri g. Jožetu Markuži (tel. št. 040 229166), za Novo Gorico 00386 5 3022503. Potovanje z udobnim avtobusom. Slovenski in italijanski državljani potujejo z veljavno osebno izkaznico.

Potovanje z Novim glasom v Maroko bo od 21. do 28. maja 2014; odhod z letališča v Ronkah. Za vpisovanje in informacije: uprava Novega glasa v Gorici, tel. 0481 533177, uredništvo v Trstu, tel. 040 365473, g. Jože Markuža, tel. 040 229166. Kdor želi prejeti program po elektronski pošti, naj sporoči na naslov: mohorjeva@gmail.com ali uprava@noviglas.eu

PD Rupa-Peč vabi na tradicionalni letni izlet, tokrat v Jordanijo, ki bo potekal od 19. do 26. avgusta 2014. Informacije na tel. 0481 882285 (Ivo Kovic).

Resna in odgovorna medicinska sestra nudi nego in pomoč starejšim osebam. Tel. št. 00386 30 325 558.

Zanesljiva in diskretna gospa pomaga pri likanju in čiščenju v gospodinjstvu. Tel. št. 00386 41529652.

Iščem delo za čiščenje in likanje na območju Gorice. Tel. št. 00386 31449311.

Kadar potrebujete varstvo za otroka ali starejšo osebo, pokličite na tel. št. 00386 41256240.

32-letna profesorica nudi inštrukcije slovenščine in varstvo. Tel. št. 00386 41256240.

Kvalitetno opravljam gospodinjstva dela: likanje, čiščenje... Pokličite na tel. št. 0038641885539.

Darovi

Za Novi glas: N. N. S. 450 evrov; v spomin na brata Draga Legišo daruje Marija Legiša Klanjšček 50 evrov.

Čestitke

Člani KD SABOTIN so s pustnim vozom "Made in India" zmagali na 47. Kraškem pustu na Opčinah ter na pustni povorki v Sovodnjah; drugi pa so prišli na pustnih povorkah v Gorici in v Trziču. Za izjemne uspehe jim čestita Zveza slovenske katoliške prosvete. Prejšnji teden je praznoval življenjski jubilej prof. Emil Devetak. Svojemu dolgoletnemu podpredsedniku voščijo še obilo glasbenih užitkov Komelovci.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu (od 14.3.2014 do 20.3.2014)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od 21.00 do 22.00. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 14. marca (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Sobota, 15. marca (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečiji: oddaja v slovenščini ter v benečanskem in rezijanskem narečju.

Nedelja, 16. marca (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečiji: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 17. marca (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna in zabavna glasba - Zanimivosti iz naših krajev - Iz krščanskega sveta - Naši zbori pojo - Obvestila.

Torek, 18. marca (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 19. marca (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Sv. Jožef, preprostost in veličina - Izbor melodij.

Četrtek, 20. marca (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti iz sveta - Obvestila.

KATOLIŠKA KNJIGARNA, LIKOVNA GALERIJA ARS
in RAZISKOVALNA POSTAJA ZRC SAZU NOVA GORICA

vabijo na

razstavo in na **KAVO S KNJIGO**

Sodelavke Raziskovalne postaje bodo spregovorile o razstavi in brošuri **MARIJINE BOŽJEPOTNE CERKVE MED ALPAMI IN KRASOM**, predstavile pa bodo tudi **IZVESTJE**

četrtek, 20. marca 2014, ob 10. uri
Katoliška knjigarna v Gorici

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
ASSOCIAZIONE AMICI DI ISRAELE

Koncertna sezona 2013-2014

TEHILIM

Koncert judovske glasbe inspiriran s Haggado
Carmina Slovenica - Maribor
Dirigentka, Karmina Šilec

Goriška Sinagoga, ulica Ascoli, 19
Četrtek, 27. marca 2014, ob 20.30

Nakup vstopnic od ponedeljka do petka med 8.30 in 12.30 v Kulturnem centru Lojze Bratuž.
Informacije: tel. 0039 0481 531445 ali e-mail kcl.bratuž@libero.it

Kulturni center Lojze Bratuž

Krožek Anton Gregorčič

SREČANJA POD LIPAMI

Dolina Aosta: zgodovina-identiteta-manjšina
Gosta večera bosta

Jeannette Bondaz - KD Esprit Valdotaïne
Etienne Andriane - fundacija Emile Chanoux
Večer bo vodil prof. Tomaž Simčič

Pogovor bo v italijanščini

Petek, 14. marca 2014, ob 20. uri
KC Lojze Bratuž - Gorica

Gorica / G. Sinuhe Marotta: Bo že Cerkev poskrbela "Problem ni krščanstvo, problem je človečnost"

Pod naslovom *Bo že Cerkev poskrbela* je pri založbi Ognjišče izšel prevod knjige goriškega duhovnika Sinuheta Marotte *Supplet Ecclesia*. Avtor dela, ki je v izvirniku izšlo pred dvema letoma, na svež in sodoben način - prek zgodb, ki so plod domišljije - razmišlja o skrajnih učinkih kulturne globalizacije v naših krajih, o tem, kakšna bo (če bo) v bolj ali manj oddaljeni prihodnosti Cerkev. Prevod so predstavili v četrtek, 6. marca, v župnijskem domu Pastor Angelicus v Gorici, tik ob stolni cerkvi, kjer je g. Marotta župnik. Urednika Ognjišča g. Boža Rustjo, ki je zbolel, je nadomeščal Miha Turk, ki je prisotne na dvojezičnem večeru (prevajal je g. Karel Bolčina) toplo pozdravil v imenu založbe. "Predstavitev v Gorici je bila nujna, saj je avtor Goričan"; knjiga govori "o prostoru, kjer smo Slovenci doma prav tako kot bratje Italijani", o neki naši skupni prihodnosti, ki bi se na prvi pogled morda komu zdela "znanstvena fantastika", pa to morda niti toliko ni, je dejal Turk. Goriški nadškof msgr. Carlo Redaelli je poudaril, da je Cerkev v knjigi predstavljena kot "umirajoča" in "Ljudje se tega zavejo, ko je morda že prepozno". Kot je povedal tudi na nedavni seji škofijskega pastoralnega sveta, je Cerkev dejansko v krizi, "pred nami so morda le tri možne poti": prva možnost je "mašiti luknje, dokler se še da"; druga je tista, ki jo opisuje g. Sinuhe, in sicer: počakati, da se podre vse, in nato začeti znova; tretja možnost, ki jo msgr. Redaelli pričakuje od papeža Franciška, je ta: jasno posredovati evangeljska sporočila in hkrati sprejeti tudi kakšno "nujno in pogumno odločitev". Njegova ključna beseda je "usmiljenje", zato bi naslov knjige lahko spremenili v *Bo že pomagalo Božje usmiljenje*. Ko-

prški škof msgr. Jurij Bizjak je dejal, da "Cerkev živi v svetu ter nosi vprašanja in odgovore, ki jih ta svet čuti in ima". Tudi on se je navezal na papeža, ki pri naša nov veter: "Njegova osebnost, nastop in pristop je tako močan, da nekam pride in že s tem je več kot trideset narejeno"! Iz Argentine je prišel "živorebrni tip, ki zleze v vsako poro prav kot živo srebro". Zato je msgr. Bizjak prepričan, da je Francišek "velik karizmatik za naš čas, ki nam lahko da veliko močnih, trdnih in lepih navdihov, da ni strahu ter gremo veselo in pogumno naprej z našo Cerkvijo". O knjigi sami je nato spregovoril g. Sinuhe, ki je navzoče presenetil z zelo lepo slovenščino, njegove misli pa so res vredne globlje razmisleka. Najprej se je zahvalil "slovenskim prijateljem duhovnikom, ki so prebrali, cenili in želeli prevesti te kratke zgodbe": najprej msgr. Oskarju Simčiču, ki je prvi posegel po knjigi, nato g. Gašperju Rudolfu, ki je z navdušenjem podprl njeno izdajo, g. Alešu Rupniku in g. Karlu Bolčini za pohvalo in spodbudo, obema škofoma za prisotnost in založniku za zaupanje. "V teh zgodbah nisem hotel govoriti o prihodnosti, ki je v Božjih rokah, čeprav nekoliko tudi v človeških. Raje sem spregovoril o sedanjosti", je dejal avtor. "V srcih duhovnikov se stalno rojevajo vprašanja in dvomi o prihodnosti zahodne krščanske zgodovine in naših krajev". Ista vprašanja se gotovo porajajo tudi v srcih vseh kristjanov in "ljudi dobre volje", kot bi rekel Janez XXIII., ali vsakega "razmišljujočega človeka", kot bi rekel kard. Martini. "Veselilo bi me, ko bi branje teh zgodb

Foto DP

postalo za nekatere, posebej za kakega krščanega, ki je opustil življenje po krstu, kot kratka duhovna vaja". Zvestoba krščanski veri ne zahteva samo individualnega izpolnjevanja verskih dolžnosti: kdor hoče ostati zvest poti svoje vere, se mora podati v nov dialog s skupnostjo, v novo medsebojno zamenjavo izkušenj o lastnem doživljanju vere in odnosu do svoje kulture in svojih korenin. "Potrebno je, da se kristjani na novo soočimo s svetom, v katerem bivamo". Rdeča nit, ki se vleče skozi večino zgodb, je "prehod iz dremanja v prebujenje, iz odtujenosti v spreobrnjenje". Avtor med drugim ugotavlja, kako šibka je naša sposobnost varovanja in ohranjanja naših korenin in naše kulture. "Posebno z neprimerno uporabo medijev dovoljujemo, da vstopajo v našo hišo - to pomeni: v našo dušo - neznanci, ki ne iščejo naše sreče". Naša kultura in naša družba ne izražata več spontane vere, kakor sta to delali več kot tisoč let. "To nalogo imajo danes skoraj izključno družine, krščanske skupnosti in posa-

mezni kristjani, ki so veseli, da to so. Za to čudovito in veliko poslanstvo smo še kar dobro opremljeni; iz svojega bogastva bi morali potegniti stare in nove stvari" in se spomniti, da se je krščanstvo rodilo kot manjšinsko in alternativno dejstvo v množični kulturi ter je dalo v tistih okoliščinah najboljše od sebe. G. Sinuhe je na koncu izrazil upanje v mlade, ki ostajajo zvesti namlogi nasprotovanja očetom, tistim, ki so zavrnili korenine svoje verske in kulturne dediščine. Msgr. Rudolf je dejal, da so znamenja časov tista znamenja, zaradi katerih se notranji dialog v Cerkvi zamaja. Nekaj podobnega se je zgodilo tudi tokrat, saj so že mnenja duhovnikov o tej knjigi različna. Zgodbe namreč "odpirajo vrsto vprašanj, na katera nimamo odgovora". G. Sinuhe obravnava junake zgodbe "z izredno občutljivostjo in spoštovanjem, kakor ga v slovenski družbi nismo vajeni". Vprašal se je, kako lahko ves pastoralni napor Cerkve ponikne tako hitro, kako se lahko tako hitro sesuje: "To je stvar družbenih silnic, ki pritiskajo na Cerkev". Ker se vrednote dramatično sesuvajo tudi na Hrvaškem, je dodal g. Rudolf, ki je povedal nekaj misli o vsaki izmed zgodb, je imel "nespodobno misel", da bi predlagal prevod tudi hrvaškimi sbratom. "Problem ni krščanstvo, problem je človečnost". / Danijel D.

Kratke

Mladinska knjiga / In v gorah odzvanja, tretji Hosseinijev roman, tudi tokrat o ljubezni

In v gorah odzvanja je tretja knjiga leta 1965 v Kabulu rojenega Khaleda Hosseinija, ki je po vsem svetu zaslovel že z romanoma Tek za zmajem in Tisoč veličastnih sonc, ki sta prevedena tudi v slovenščino. Tudi tokrat se je avtorju posrečilo napisati zgodbo, ki presega meje med državami, kulturami, jeziki in religijami. V romanu je prepletel usode več generacij, s čimer nagovarja zelo širok krog bralcev. "Tako kot prva dva romana je tudi In v gorah odzvanja v prvi vrsti ljubezenska zgodba. Vse osebe v tej knjigi po svoje hrepenijo po ljubezni in nekatere jo tudi najdejo, čeprav pogosto na nepričakovanih mestih. A ljubezen se izraža na najrazličnejše načine, še zdaleč ne samo kot tradicionalna romantična ljubezen", je o romanu zapisal avtor. Za prevod je poskrbela Jedrt Maležič.

Literarna zgodovinarica in prevajalka Majda Stanovnik je praznovala 80 let

Svoj 80. rojstni dan je 4. marca praznovala literarna zgodovinarica in prevajalka Majda Stanovnik, ki je med drugim za slovenske otroke prevedla Milnovega Medveda Puja, odrasli bralci pa jo poznajo po prevodu romana Jane Austen Prevezetnost in pristranost, ki je od leta 1968 do danes doživel vrsto ponatisov. Majda Stanovnik je leta 1961 diplomirala iz primerjalne književnosti na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Med letoma 1973 in 1994 je bila raziskovalka na Inštitutu za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU. Ukvarjala je s teorijo in zgodovino prevajanja na Slovenskem ter preučevala sodobno angleško in ameriško književnost. Prevajala je večinoma angleško in ameriško prozo, med drugim roman Johna Galsworthyja Onkraj sreče in ljubezni, delo A. J. Cronina Križarjev grob, roman Carsona McCullersa Ura brez kazalcev in dela drugih klasikov. Leta 2011 je poskrbela tudi za prevod novih dogodivščin medvedka Puja, ki jih je pod naslovom Poletje v stoletni hosti napisal David Benedictus. Nekaj let je bila tudi predsednica žirije Društva slovenskih književnih prevajalcev za podelitev Sovretove nagrade.

Miren / Ob kulturnem prazniku - Nagovor Janeza Povšeta "Da bi vrnil k nam se časi sreče"

Ob slovenskem kulturnem prazniku so počastili našega velikega pesnika Franceta Prešerna in slovensko besedno umetnost in kulturno ustvarjanje tudi po raznih družtvih v manjših obsejnih krajih. Tako doživeta je bila tudi prireditve, ki so jo s skupnimi močmi pripravili KD Stanko Vuk Miren-Orehovlje, KTD Zarja Bilje in PD Štandrež. Pod naslovom "Tje bomo našli pot..." so prireditve lahko spremljali poslušalci v Mirnu in Štandrežu. Mirenski večer je bil v dvorani Gnidovčevega doma na Mirenskem Gradu 21. februarja. Priložnostni govor so tu prireditelji zaupali režiserju, piscu in vsestranskemu kulturniku Janezu Povšetu. Zaradi njegovih prodornih misli govor objavljamo v celoti.

Spoštovani! Dragi prijatelji! V čast mi je, da vam danes lahko spregovorim ob tem našem občutenem prazniku, ki se mu pravi Dan kulture. Dan kulture, ko se spominjamo zlahtnega izročila našega največjega pesnika in tudi z njegovimi očmi in njegovim srcem pogledamo, kako je z nami v tem času tukaj in danes. Kakšne so naše želje in hrepenjenja, kakšne naše stiske in kako in na kakšen način si lahko pomagamo s pesnikovim

izročilom? Saj vsi vemo: naše življenje je razpeto med težavami in reševanjem teh težav, naše življenje stremi navzgor in želi doseči tisto harmonijo, ki se ji pravi sozvočje v naši notranjosti, sozvočje v odnosu z drugimi, sozvočje v narodu, ki mu pripadamo. In srce kulture je prav želja ustvariti lepe in prijetne medsebojne odnose, prijaznost do vsakogar, ki naj nam s svoje strani to dobrotljivost vrača. Kultura je iskreno prijateljstvo, kot je to, da ste pripravili to proslavo skupaj, da ste na tako lep način povezali Miren, Bilje in Štandrež, kot naj bi se iskreno povezali vsi kraji slovenstva in sploh vsi kraji vsega sveta. Kako enkratno spodbudno je tukajšnje nočnejše srečanje in kako nas navdajajo z navdušenjem vsa podobna srečanja kjer koli in kadar koli.

Če dobro pomislimo, samo s takšnimi dejanji bomo lahko nasprotovali preizkušnjam našega časa, preizkušnjam, ki niso majhne in so težke ravno zato, ker jih nismo poznali in so drugačne od vseh dosedanjih. So te preizkušnje nemara tako težke kot pesnikove, ko je obupano vzkliknil: "Kaj da vedno še zakriva zemlja našo temna noč..."? Upajmo, da ne, čeprav vsesplošna kriza lega na nas kot strupen zrak, ki ubija v nas prepričanje, da se vrednote

srca lahko uspešno uprejo tistim materialnim, v prizadevanju za katere menda pride v poštev le neusmiljen boj z drugim človekom in misel zgolj nase, ampak samo nase in zase. Na eni strani torej srce, na drugi strani boj le zase. Na eni strani kultura, na drugi strani grobost in brezčutnost. Na eni strani kultura, ki nam odpira obzorje srečnosti, ki pa je srečnost skupaj z vsemi drugimi, na drugi strani brezsrčnost, ki nas slej ko prej pripelje v slepo ulico osamljenosti, v depresivni obup in nas slednjič oropa vsakršnega smisla. In tu se lahko spomnimo razmer v našem narodu, v slovenskem narodu, za katerega je naš Prešeren trpel v želji, da bi bili Slovenci bolj ponosni na same sebe. Da bi se v večji meri zavedali, kako je narod tista dragocena skupna vrednota, brez katere ne more biti do kraja srečen noben posameznik, prav nihče

od nas, in ta resnica je bila veljavna v njegovem času in je veljavna še danes. "Da bi vrnil k nam se časi sreče", vzklikne pesnik, potemtakem sreče, ki smo jo imeli nekoč, ko nismo bili med seboj sprti, ko si nismo bili zagrizeno nasprotni in spori niso bili tako zaslepljeni z mržnjo, da je zaradi nje krvavel narod, je trpel naš skupni dom.

"Da bi nam srca vnel za čast

Foto DP

dežele, med nami potolažil razprtije in spet zedinil rod Slovenšne cele"! Med nami potolažil razprtije, potolažil razprtije. In ko s to mislijo vržemo pogled na slovenski narod danes, na naš narod, na svoj narod, na svojo državo, ki je temelj nas vseh, ne moremo biti mirni, ne moremo biti spokojni. Preveč je nepomirjene razdeljeno-

sti, preveč je na delu boj ene življenjske izkušnje proti drugi, preveč je želje po izključevanju t. i. nasprotne strani, preveč je obujanja tiste preteklosti, ki nas še danes deli, nam ubija sedanjost in preprečuje učinkovito načrtovanje naše prihodnosti. Kot da želimo zapraviti sadove naše osamosvojitve in samostojnosti, kot da ne moremo dati osnovne pravice drugače mislečim in spoznati, da bomo lahko kos viharju sedanjega časa le, če bomo kljub različnim skupaj, ampak zares skupaj. Kot da se ne bi zavedali, kako silna in neusmiljena je vladavina velikih kapitalov, ki postajajo zmagovalci tega časa in utegnejo pisati novo politično zgodovino, v kateri ekonomsko majhni gotovo ne bodo deležni nikakršnega razumevanja, kaj šele zaščite. In ob vsem tem je na delu gotovo preoster notranji slovenski boj, prosto po Prešernu bi lahko rekli: "Slovenec že uničuje Slovenca brata", ali z besedami današnjega časa: na eni strani smo tisti naši in na drugi strani tisti vaši in obratno. Z vsem tem, dragi prijatelji, bi morali prenehati, šele tako nam bodo "milši zvezde kakor zdaj sija-

le", šele tako bomo spet zares zaživeli in bomo uspešen narod. In to znamo, znamo biti eno, o tem ni nobenega dvoma. Nedavna katastrofalna nesreča, ki je prizadela velik del našega ozemlja, je sprožila toliko dejanj iskrene solidarnosti, toliko ljudi je prostovoljno pomagalo drugim v stiski, da smo na ta naš občutek za sočloveka še kako in upravičeno ponosni. Med nami je toliko srčne kulture - in to je resnična kultura -, da smo sposobni premostiti še tako velike težave, o tem sem trdno prepričan. Sposobni smo premagati vsakršno in tudi to krizo in v tem je moč, ki nam lahko vsem vlije novo zaupanje in novo vero v našo prihodnost. Sposobni smo slediti pesnikove klicu, ki je tudi lahko klic tega našega tukajšnjega utegnejo pisati novo politično zgodovino, v kateri ekonomsko majhni gotovo ne bodo deležni nikakršnega razumevanja, kaj šele zaščite. In ob vsem tem je na delu gotovo preoster notranji slovenski boj, prosto po Prešernu bi lahko rekli: "Slovenec že uničuje Slovenca brata", ali z besedami današnjega časa: na eni strani smo tisti naši in na drugi strani tisti vaši in obratno. Z vsem tem, dragi prijatelji, bi morali prenehati, šele tako nam bodo "milši zvezde kakor zdaj sija-

Knjižna novost pri Goriški Mohorjevi družbi Primorska zgodba Marije Mercina

V ponedeljek, 10. marca, so v Galeriji Ars na Travniku v Gorici predstavili knjigo *Primorska zgodba* iz podpera Marije Mercina, ki je pred kratkim izšla pri Goriški Mohorjevi družbi. Gre za posebno avtobiografsko in zgodovinsko pripoved, v kateri je dogajalni čas zgoščen na en sam dan po materini smrti, retrospektivni dogodki pa segajo vse do začetka prejšnjega sto-

letja. "Nočno branje materinih dnevniških zapiskov in pisem ter različnih sodnih in drugih uradnih listin iz njene zapuščine sproži v pripovedovalki dramatičen postumni dialog z materjo, ob katerem se pred bralcem razprostere slika majhne, tesno povezane vaške skupnosti in njenega prizadevanja, da bi med noži zgodovine ohranila svojo identiteto in človeški obraz",

piše na notranjem zavihku knjige. Osrednje dogajanje poteka v vipavski vasi Goče, ki avtorici predstavlja izhodiščni prostor njenih temeljnih bivanjskih in etičnih spoznanj. Marija Mercina namreč živi med Novo Gorico in Gočami, pogosto obiskuje Ajdovščino, kjer je preživela otroštvo in mladost.

Tajnik GMD Marko Tavčar je na prijetnem ponedeljkovem literarnem srečanju, ki ga je z branjem nekaj odlomkov popestrila Nadja Velušček, dejal, da gre po eni strani za družinsko zgodbo, ki izhaja iz odnosa med mamo in hčerko, po drugi strani pa je to zgodovinsko dokumentiran dokumentarni tekst, kajti prof. Mercina izhaja tudi iz arhivskih virov in kolektivnega spomina. Avtorica se je najprej zahvalila urednikom, saj "na svetu ni založbe, ki bi bila primernejša za izdajo te knjige". Pripovedovani čas v knjigi je od leta 1902 do 2006, tako da je družinska

Foto DPD

zgodba pravzaprav "sopotnica Goriške Mohorjeve družbe, ustanovljene v Gorici leta 1923". Kot ta knjiga pripoveduje o pretresljivih in prelomnih dogodkih, bi lahko tudi o GMD rekli, kot piše na Bevkovem spomeniku v Novi Gorici, "da je bila s Primorci v najhujših preizkušnjah, v viharjih in v soncu". Leta 2006 je Marija Mercina prvič videla vse gradivo, ki ga je zbirala njena mati, in spoznala tudi tragično zgodbo bratranca, ki je umrl leta 1955. Tedaj ji je bilo jasno, da bo morala to tudi napisati. Leto kasneje jo je Magda Rodman, ki sodeluje pri Vipavskem glasu, spodbudila, naj kaj napiše o družini svoje mame. Tedaj je že uredila vsa besedila in jih zapisala tudi zato, da bi ljudje, o katerih je ma-

ma pisala, lahko to prebrali in tudi kaj o tem rekli. Arhiv ni bil zasebne narave: mama je namreč shranila svoj dnevnik in pripoved ter veliko uradnih listin. Naslednjič je Mercinova v celoti napisala to knjigo leta 2011, in sicer v obliki dialoga, ki ga s hčerko-avtorico vodi mama. "Hčerka mi je takoj rekla, da je to dolgočasno in da tega ne bo nihče bral". Tretjič jo je napisala tako, da je res dialog med materjo in hčerjo o najrazličnejših vprašanjih. Prepletajo se življenjske zgodbe, "vsak literarni lik ima svojo zgodbo od začetka do konca". Osebna pripoved se prepleta z dnevniškimi zapisi avtoričine matere, pa tudi s pripovedmi sorodnikov in vaščanov iz Goč, ki so prihajali v Ajdovščino, si pripovedovali

o preteklem življenju in usklajevali pripovedi. To je "kolektivna zgodba", katere del se avtorica čuti. Tudi zaradi tega, je podčrtal Tavčar, gre za večplastno delo - v katerem se kar naprej prepletajo srce, razum, pogum - s posebno dokumentarno in ne zgolj literarno vrednostjo. Splet osebnih zgodb veliko pove o razmerah, v katerih

so ljudje živeli.

Hotela sem napisati dialog z mrtvo materjo, "to se mi je zdelo grozno predrzno", je še dejala avtorica v odgovoru na vprašanje iz občinstva. Obe "sva stopili dosti korakov naprej v primerjavi s Cankarjevo materjo": mama bi, če bi se le dala, hčerko kar privezala k sebi, s še večjo močjo se ji hči upira. "Hči se z mamo še vedno prepira, na neki način ohranja živ odnos z materjo". Sedaj so padli vsi zastori, "ob smrti je konec z lažmi in prikrivanji, toda dialog se nadaljuje". In ta dialog "ni češčenje matere, ampak ženski polemični pogovor".

V četrtek, 13. marca 2014, ob 18. uri bodo knjigo predstavili v Goriški knjižnici Franceta Bevka v Novi Gorici.

Foto DPD

Vročil jih je predsednik Borut Pahor Pet državnih odlikovanj

Predsednik republike Slovenije Borut Pahor je 3. marca 2014 vročil državna odlikovanja petim odlikovancem, ki so prejeli medaljo za zasluge, medalje za hrabrost in medaljo za častno dejanje.

Medaljo za zasluge je prejel prof. dr. Roman Jerala, in sicer za zasluge pri uveljavljanju slovenske znanosti in visokega šolstva v mednarodnem prostoru. Dr. Jerala se je predsedniku republike Borutu Pahoru zahvalil za odlikovanje in poudaril, da njegovih dosežkov ne bi bilo brez številnih sodelavcev na Kemijskem inštitutu in v ENFIST centru odličnosti, predvsem pa ne brez generacij študentov, s

katerimi so skupaj snovali projekte, premikali meje znanosti in s tem prispevali k razvoju znanosti in promociji Slovenije v svetu. Dodal je, da se zavzema za večjo vlogo znanosti v javnosti, saj bi rad, da bi se ta zavedala, da je za velikimi uspehi v znanosti veliko urtrgeda dela v ostri svetovni konkurenci.

Medaljo za hrabrost je prejel Matevž Lenarčič - za pogum, povezovalje znanja in tehnoloških dosežkov v skrbi za varovanje Zemlje. Matevž Lenarčič je spoštovan športnik in alpinist, biolog in naravovarstvenik, fotograf in jadralski padalec, ki je zaslovel predvsem kot pilot, saj je z ultralahkim leta-

lom že dvakrat obletel zemeljsko oblo. Zadnjemu letalskemu podvigu je Lenarčič poleg preizkusa tehničnih možnosti ultralahkega letala dodal tudi pomembno ekološko-znanstveno noto, saj je bil

sežejo do skrajnih meja človekovih sposobnosti, je Matevž Lenarčič prispeval k razumevanju procesov, ki ogrožajo naš planet. Je izreden strokovnjak in raziskovalec, predvsem pa človek, čuteč

eden od ciljev poleta spremljanje podnebnih razmer in vplivov globalnega segrevanja. Z naporji, ki

do narave in ljudi. Z izjemnimi posnetki narave in naravnih pojavov Lenarčič bogati našo skupno

dediščino.

Medalji za hrabrost sta prejeli tudi dve neomajni borki proti raku, prim. Mojca Senčar, dr. med., in prim. Marija Vegelj Pirc, dr. med., za predano, strokovno in človekoljubno delo v boju proti raku. V zahvali predsedniku je dr. Marija Vegelj Pirc povedala, da jo je v medicino gnala želja ozdraviti bolne, kot večino zagnanih slovenskih zdravnikov, vendar jo je njena strokovna pot pripeljala do tega, da zdraviti ne pomeni nujno vedno tudi ozdraviti. V imenu nekdanjih bolnikov, s katerimi sodeluje in ki jih je povezala, da sami pomagajo bolnim, se je predsedniku zahvalila, ker je s tem odlikovanjem pokazal, da je v njih prepoznal hrabrost, s katero so soljudem blizu v najtežjih trenutkih. Dr. Mojca Senčar, predsednica slovenske organizacije Europa Donna, pa je izrazila počaščenost, da je prejela priznanje v takšni eminentni družbi, in poudarila,

da ga razume tudi kot priznanje organizaciji, ki jo vodi in ki je v slovenskem prostoru pustila svoj pečat.

Medaljo za častno dejanje je predsednik republike Borut Pahor vročil Mehmedaliji Aliću za njegovo neomajno humanistično držo. V zahvali je Mehmedalija Alić, ki je po vseh preizkušnjah svojega tragičnega življenja pred petimi leti kot rudarski strokovnjak vodil odkopavanja trupel v Barbarinorovu v Hudi Jami, dejal, da so naše glavne težave v naših glavah, in spomnil na misel, ki jo je zapisal v svoji knjigi, "da nikoli ne dovolimo, da smo nihče". Zato, je dodal, verjame v človeka, verjame v dobre ljudi in "zaradi dobrih ljudi sem danes tukaj med vami. Tudi ta medalja ima dve plati: ena je svetla in druga je temna. Jaz bom še za svetlobo, za dobrimi ljudmi, ki se jim zahvaljujem za spoštovanje in podporo", je še dodal odlikovaneec.

Letošnja prejemnica nagrade Darko Bratina je Ruth Beckermann Videoinstalacija "europaMemoria" v goriškem Trgovskem domu

V komaj obnovljenem goriškem Trgovskem domu do 28. marca videoinstalacija avstrijske režiserke judovskega rodu Ruth Beckermann naslovljena "europaMemoria". Kot znano, je ona dobitnica nagrade "Darko Bratina - Poklon viziji", ki jo Kinaotelje že štirinajsto leto podeljuje v spomin na svojega ustanovitelja, prerano umrlega goriškega filmarja, družboslovca in politika. Po besedah predsednika goriškega društva Aleša Doktoriča in koordinatorskega tima za novo upravljanje Fabianijeve palače Livia Semoliča, na odprtju instalacije ob podelitvi nagrade, je neslučajno zaznamovalo prav Bratinovo ime prvo krstno kulturno prireditve v nekdanjem središču goriških Slovencev, ki zadobiva po manjšinskem zakonu iz leta 2001 nedvomno nove, večkulturne in v sedanjosti svet odprte funkcije.

Režiserko je predstavila in ji izročila nagrado vodja projekta Mateja Zorn.

K obisku svetle središčne stavbe ob mestnem vrtu vabijo velika, krasna okna čez celo fasado, v pritlični salon, kjer je razpostavljenih 24 torb-sedežev, po elegantnem stopnišču na racionalno urejeni razstavnici pod - po za slugi arhitekta Dimitrija Waltritscha. Tu je postavljenih 24 ekranov, s katerih odsevajo obrazi in glasovi prav toliko pričevalk in pričevalcev iz sodobnega evropskega talilnega lonca. Raszseljenici, begunci, politični, ekonomski in duhovni izgnanci, prišleki, ki so zapustili rodne kraje, domove duha, individualnega ali kolektivnega spomina, izvirne tradicije in se udomačili v novem okolju. Judje iz Egipta in Poljske, nemški Sudet, Nizozemec iz Indokine, Senegalka, ki živi v Nemčiji, Turek oz. Armenec,

Vzhodnoberlinčan, ki postane Zahodnoberlinčan, begunka iz Pulja, ki se znajde v Benetkah, madžarski pisatelj, ki pove, kako so s sorojaki v nekaj letih postali češki, avstrijski, jugoslovanski, italijanski državljani. Štiriindvajset jih govori o svoji emigraciji. Avdiovizualna instalacija, ki jo prireja Kinaotelje v sodelovanju s NŠK-Feiglovo knjižnico, je bila prvič postavljena v Gradcu, ob praznovanju evropske kulturne prestolnice 2003, nato na Dunaju in v Parizu in sedaj v Gorici. Pogovori v raznih jezikih so opremljeni z angleškimi podnapisi. Na ogled je ob četrtek, petkih in sobotah od 16. do 19. ure, za skupinske obiske dopoldne pa se lahko pokliče na tel. 0481531733.

Hči pokojnega senatorja Majda Bratina (prisoten je bil tudi sin Vojko) je na slovesnosti prebrala utemeljitev nagrade Beckermann-

novi: " Za njeno vsestransko raziskovanje in ustvarjanje na področju filma, knjižnega snovanja in avdiovizualne instalacije. Avtorica se vztrajno ukvarja z nerešenimi poglavji naše družbe - pa naj bodo to vprašanja razseljenosti, ameriškega sna, judovske tradicije, odrasčanja, odnosa Avstrijev do kolaboracije z nacizmom ali raziskovanja svoje lastne zgodovine -, ki zrcali vprašanje večkulturnosti evropske identitete". Kdor je imel priložnost si ogledati filme, ki jih je Kinaotelje prikazal v novogoriškem Kulturnem domu, v tržaški dvorani Miela, goriškem Kinemaxu, videmskem Visionario, izolskem Art Kino Odeon in Slovenski kinoteki v Ljubljani, je lahko mirne duše pritrdil letošnji izbori goriškega društva. V njih je dunajska režiserka pov-

zela svojo družinsko zgodovino po spominih in krajih preostale judovske pričujočnosti, od Bukovine, dežele očetovega otroštva v Rumuniji pred padcem berlinskega zidu, do Izraela, kamor so se izselili materini starši pred voj-

no, do jugoslovanskega Osijeka, kraja snemanja ameriške produkcije o holokavstvu (film Papirnat most iz l. 1987). Fotografška razstava o grozodejstvih Wehrmachta na ruski fronti je bila povod za film Vzhodno od Evrope (1996) o spominjanju in pozabi

tega, kar so zagrešili sami protagonisti, wehrmachtovi veterani, ki so obiskali razstavo. V delu Zorova bar micva (2006) je prikazala razne različice obreda prehoda v svet odraslih, kot ga doživljajo štirje 12-letniki v sodobnem Izraelu. V Ameriških potovanjih (2011) pa vidimo sodobno odisejajo skozi Obamovo Ameriko, po razvitih metropolah in odročnih stranpoteh, kjer je tankočutna dokumentaristka z empatijo posnela in dala besedo značilnim obrazom mešane družbe, ki vedno bolj postaja metafora današnje Evrope. Kinaotelje je pripravil katalog za instalacijo, ki povzema tudi del lepega intervjuja Patricije Maličev z avstrijsko režiserko v Sobotni prilogi Dela 15. februarja. Več informacij o Ruth Beckermann, o njenih filmih in knjigah na spletni strani www.kinaotelje.it

Davorin Devetak

Kratke

Druga izdaja zbirke Drevo življenja Miroslava Košute

Založba Mladika sporoča, da je izšla druga izdaja pesniške zbirke Prešernovega nagrajenca Miroslava Košute Drevo življenja. Zbirka, ki je izšla prav tako pri Mladiki v Trstu leta 2011 ob avtorjevi petinosemdesetletnici, zajema 120 pesmi iz Košutovega opusa in tudi nekaj doslej neobjavljenih. Spremembo besede k zbirki je napisala Tatjana Rojč, avtor grafičnega oblikovanja je Marjan Kravos.

Zaradi velikega zanimanja za delo in povpraševanja po njem se je založba odločila, da pripravi drugo izdajo zbirke.

Do Vejne bo oslej vodila 'ul. Badna-Powella'

Na razcepu nekdanje ceste 202 nasproti sedeža openskih gasilcev vodi pot do svetišča na Vejni. Odslej bo pot označevala tabla z dvojezičnim napisom v spomin na ustanovitelja svetovnega sklavskega gibanja Roberta Badna-Powella (1857 - 1941). Obeležje so svečano odkrili v soboto, 22. februarja, na dan rojstva slavnega vzgojitelja ob prisotnosti skavtov italijanske in slovenske narodnosti s te in one strani nekdanje meje: poleg pripadnikov Slovenske zamejske skavtske organizacije so dogodku prisostvovali tudi člani stega iz Škofij in Ankarana. V slovenskem jeziku je v imenu SZSO prisotne nagovoril Ivo Jevnikar, prisotni pa so bili še predsednik vzhodnokraškega rajonskega sveta Marko Milkovič, podpredsednik tržaške pokrajine Igor Dolenc, tržaški

občinski odbornik za gospodarski razvoj Edi Kraus in podžupanja Fabiana Martini, ki je odgovorna tudi za resor toponomastike. Dogodek velja uokviriti v primer dobrega sodelovanja med javno upravo in zasebniki: denar za postavitev toponomastičnega obeležja so namreč zbrali občani na podlagi prostovoljnih prispevkov, pripadniki skavtskega gibanja pa so se v skladu z zaščitnim zakonom aktivirali, da je tržaška občina prvič postavila dvojezično tablo, na kateri je označeno ime ulice. Med svečanostmi dogodka je bilo po magnetofonskem posnetku mogoče prisluhniti tudi besedam Badna-Powella, v svojih posegih pa so govorniki poudarili njegovo sporočilo, s katerim je mlade vzgajal k pravi državljanstvu in k temu, da je potrebno skupnosti služiti vsakokrat, ko je treba: še zlasti pa je mlade rotil, da je potrebno pustiti za sabo boljši svet od tistega, ki smo ga našli.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV-TRST,
ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV TRST-GORICA-VIDEM,
ZVEZA PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE,
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE-GORICA
IN JAVNI SKLAD ZA KULTURNE DEJAVNOSTI RS

vabijo na koncert revije

PRIMORSKA POJE 2014

nastopili bodo:

MePZ DU Cerkno, MoPZ Fantje izpod Grmade - Devin,
ŽePZ Kalina - Ilirska Bistrica, Župnijski zbor sv. Urbana - Godovič,
Komorni DePZ Vox, Ilirica - Ilirska Bistrica, MoVS Idrijski oktet

sobota, 15. marca, ob 20.30
Marijin dom, ul. Risorta v Trstu

POKOPALIŠČE PRI SV. ANI Spominska svečanost ob 70-letnici umora v ul. Rossetti

Naj ta krvavi dogodek pripomore h katarzi slovenskega naroda

Usoda, ki je pred sedemdesetimi leti doletela Stanka Vuka in njegovo soprogo Danico Tomažič ter njunega prijatelja Draga Zajca, naj bo še naprej sredstvo za izpraševanje vesti, brez katere naš slovenski narod ne bo mogel doživeti katarze.

S to mislijo je novinar Martin Breclj sklenil svoj govor na pokopališču pri Sv. Ani pred družinsko grobnico rodbine Tomažič v ponedeljek, 10. marca, na dan obletnice krute usmrtitve zakoncev in Draga Zajca. Na spominski svečanosti, ki so jo priredili svojci usmrčenih, stranka Slovenska skupnost in Kulturno društvo Stanko Vuk iz Mirna, se je zbrala ožja skupina ljudi, med katerimi so bili predsednik SSO Drago Štoka, deželni svetnik SSK in podpredsednik deželnega sveta Igor Gabrovec, občinski svetnik SSK Igor Svab, pokrajinski predsednik SSK za Tržaško Peter Močnik, ki je v imenu stranke lipove vejice položil venec na grobnico, in predsednik Slovenske prosvete Marij Maver.

Smrt teh treh oseb je v letih postala prava zagonetka, pri kateri ni bilo znano, ali je odgovornost slonela na belogardistih, plavogardistih ali oefovcih. Breclj se je za odgovor naslonil na raziskovanja zgodovinarja Jožeta Pirjevca, ki je na osnovi izpovedi enega izmed morilcev - do te izjave je sicer posredno prišel preko neke tretje osebe - zaključil, da so likvidacijo izvedli slovenski komunisti. V tedanjih vojnih okoliščinah so se namreč bali, da bi Stanko Vuk s svojo karizmatično osebnostjo in krščansko-socialnim čutom vplival na ravnovesje znotraj Osvobodilne fronte. Breclj se načrtno ni spustil v žigosanje krivcev: v Sloveniji je takrat razsajala državljanska vojna in razlogi, ki so jo sprožili, še čakajo na pravi odgovor. Še prej kot iskanje krivcev tega ali onega zločina moramo biti sposobni negovati ta hudi zgodovinski spomin in na tak način zasledovati že omenjeni katarzični prsežek. Poleg Martina Breclja je spregovorila tudi predsednica KD

Stanko Vuk iz Mirna Zdenka Budin Brešan. Prepričana je, da je zločinska roka takrat vedela, da ubija človeka, čigar odločitve bi

in književnika, gospa Neva Colja, sestrična Danice Tomažič, in gospa Danica Colja Šemec, prav tako sestrična Vukove soproge, ki je

Foto IG

nedvomno globoko vplivale na nadaljnjo usodo slovenskega naroda. V kakšno smer pa, nam žal ni dano vedeti niti nam niti svojem. Nekateri izmed teh so bili prisotni na svečanosti: sin Draga Zajca, ki je bil ob očetovi smrti star le pet let, gospa Natalija Pelikan Vuk, svakinja pokojnega politika

v svojem krajšem posegu zaželela, da bi v naši narodni skupnosti (točneje sklad Tončič, kateremu je gospa Ema Colja Tomažič, mama umorjene Danice, zapustila del svojega imetja) našli rešitev za ureditev grobnice Tomažičev, ki je krepko zanemarjena.

IG

TRŽAŠKA ŠKOFIJA Predstavili so Katedro sv. Justa

Na tokratnih postnih predavanjih bo govor o sijaju svetosti

Srečanjem, ki je bilo v sredo, 12. marca, v stolnici sv. Justa o temi Janez XXIII.: moč dobrote, se je začel niz letošnje postne Katedre sv. Justa. Uvodno predavanje, ki so ga priredili zaupali kard. Angelu Comastriju, predstojniku papeške bazilike sv. Petra v Vatikanu, je bil namreč jasen kazalec glede vsebinske razsežnosti tokratnega niza, ki je posvečen sijaju svetosti. Cerkev se namreč letos veseli razglasitve papežev Janeza XXIII. in Janeza Pavla II. za svetnika. Njun zglede je po mnenju tržaškega škofa, nadškofa Giampaola Crepaldija, vredno posnemati, za kar so poklicani vsi krščani, "čeprav Cerkev ni tuja niti ubožstvo niti grešnost", je dodal načelnik tržaške Cerkve v zgbanki dogodka, ki so ga predstavili teden prej v prostorih škofijske palače. Niz predavanj pod geslom *Splendor sanctitatis* se bo nadaljeval v sredo, 19. marca, ko bo kard. Leonardo Sandri, prefekt kongregacije za vzhodne Cerkve, orisal prav lik velikega papeža Wojtyła.

"Resnična svetost je taka samo takrat, ko se združuje z doživeto ljudskimi duhovne vaje, ki jih bo v stolnici sv. Justa vodil škofov tajnik g. Mario De Stefano. Sklepno predavanje bo 2. aprila imel Salvatore Martinez, vsedržavni predsednik združenja Rinnovamento nello Spirito Santo, ki bo spregovoril o smernicah in izhodiščnih temeljih svojega duhovnega gibanja.

Vsa srečanja bodo v stolnici sv. Justa z začetkom ob 20.30. Zraven tržaškega škofa je sedel Silvano Latin, stolni nadžupnik v miljski župniji sv. Janeza in Pavla. Njegova prisotnost je bila zelo pomembna v drugem delu tiskovnega srečanja, ko je bil govor o župnijskem jubileju župnije Milje ob 750-letnici posvetitve miljske katedrale. Jubilej se je začel na pelpnično sredo in se bo končal 26.

Na tiskovni konferenci je bil govor tudi o simpoziju, ki bo v petek, 14. marca, podkrepil nekajletno sodelovanje med tržaško škofijo in škofijo v Kišinjevu v Moldaviji. Dogodka, ki se bo v prostorih Impact Hub v ul. Cavana 14 začel ob 9. uri, se bo udeležil tudi škof župnije v Kišinjevu msgr. Cosa. Ob 18. uri pa bo predstavitev knjige *I bambini dell'Europa parlano a Papa Francesco* (Otroci Evrope govorijo papežu Francišku, v katerem so zbrani spisi otrok, ki se po stari celini nahajajo v hudi življenjskih okoliščinah. Sveti oče je enega izmed njih, malega Basileja, ki živi v Moldaviji, imenovan za ambasadorja otrok v stiski. Nadškof Crepaldi je obenem predstavil tudi svojo poslanico za postni čas z naslovom Jezusove prilike: Božje usmiljenje in krščansko znanje.

IG

Foto IG

junija, na dan župnijskih patronov oziroma zaščitnikov - kot jim pravijo Miljčani - sv. Janeza in Pavla. Niz praznovanj ob tako visokem jubileju se je začel že veliko prej, in sicer konec decembra lani, saj so osrednjo miljsko cerkev posvetili prav 29. decembra leta 1263. O tem dogodku priča staro-

društva pa so zastopala dekleta dekliške skupine, ki je pod vodstvom Andreje Štucin ustvarila "mednarodni" kotiček s pesmimi Robertsona in Shayja v slovenskih prevodih. Maliču so se poklonili še sopranistka Mojca Milič z izvedbo liričnega samospela Pesem na Kosove love verze in člani mešanega cerkvenega zbora Sveti Jernej, ki so pod vodstvom Janka Bana prikazali dva vidika skladateljeve ustvarjalnosti s priredbo koroške ljudske in izvorno pesmijo na besedilo Ljubke Šorli.

OPČINE Dan slovenske kulture

Počastili so pomembne jubileje

Večer slovenske pesmi in besede je naslov prireditve, ki jo Društvo Finžgarjev dom in cerkveni pevski zbor Sveti Jernej z Opčin prirejata vsako leto ob dnevu slovenske kulture. Letos je bil večer posvečen jubilentom, ki so dobesedno "s pe-

smijo in besedo" zaznamovali kulturni utrip na Opčinah (in veliko širše), to so skladatelj Stane Malič ob 110. obletnici rojstva, pisatelj Alojz Rebula ob devetdesetem rojstnem dnevu in zbori Vesela pomlad ob 35-letnici ustanovitve. Openski zbori so izvedli

Maličeve pesmi, mladinska gledališka skupina je uprizorila odlomek iz Rebulovega romana, pevsko društvo je aktivno sodelovalo kot soprotagonist trojne počastitve, vse jubilate pa je v zlahtnem priložnostnem govoru povežala prof. Tatjana Rojč. Nastopajoči niso prezrili niti "patrona" dneva slovenske kulture, Franceta Prešerna, saj je moški zbor Sv. Jernej, ki ga je pripravil Walter Lo Nigro, izbral dve pesmi na Prešernovo besedilo. Glasbenemu preludiju je sledil simpatični pozdrav Oliverja Busana in

Boštjana Petarosa, članov mladinske gledališke skupine Tamara Petaros, ki sta pod mentorstvom Manice Maver podala dramatisirane odlomke iz romana Kačja roža Alojza Rebule. S pomočjo projekcij, ki so ustvarjale scenski okvir, so se nastopajoči vživeli v prizore, ki so se osredotočali na temo začetka raznarodovanja v Trstu v času fašistične vlade. Tema se je naravno prelila v vsebine Grudnove pesmi Sinku v uglasbitvi Staneta Maliča, ki jo je zapel tercet nekdanjih pevcev zbora Vesela pomlad. Sedanje delovanje

Govornica večera Tatjana Rojč je podala kultivirano razmišljanje o Maliču in Rebuli, pričevalcih zgodovinskih dogodkov in revolucij prejšnjega stoletja, ki predstavljajo vsebinski temelj njunih opusov. V umetnosti slavljencev resnica zgodovine živi kot odraz vrednosti spomina in simbolov slovenske prvotnosti. Tako skladatelj kot pisatelj razumeta svojo pripadnost kot etično poslanstvo in sta zato sinova programske izjave Kosovega, torej samosvoja, "slovenska, sodobna, evropska in večna".

PAL

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV Podelitev nagrade Nadja Maganja

Tokratna nagrajenka je Afričanka Jane Gondwe

Leto 2001 se je življenje Malawijke Jane Gondwe silovito obrnilo na glavo, ko je odkrila, da je okužena z virusom HIV. Njen mož je podlegel bolezni tri leta pozneje. Jane je morala sama skrbeti za svoje tri otroke, a je hudo zbolela in izgubila službo. Marca 2006 je v Blantyrju slučajno naletela na center DREAM (Drug Resource Enhancement against AIDS and Malnutrition), ki so ga komaj odprli, in vstopila. Odprl se ji je nov svet, poln prijaznosti, razpoložljivosti in strokovnosti, predvsem pa brezplačnosti. Odločila se je, da se bo poskusila zdraviti in postala je ena od prvih bolnic centra. S pomočjo novih prijateljev, strokovne podkovanosti zdravnikov in njihovega prijaznega spodbujanja ter brezplačnih zdravil se je zdravstveno stanje Jane znatno izboljšalo. Odločila se je, da bo centru pokazala svojo hvaležnost, tako da bo postala njegova prostovoljka, nato še aktivistka. Jane hodi po vaseh in vabi vaščane, naj opravijo test virusa HIV, obiskuje bolnike na zakonitih mestnih in podeželskih področjih, jih vzpodbuja in jim vliva pogum. Nosečnice prepričuje, naj se zdravijo z antiretroviralnimi zdravili, s pomočjo katerih bodo rodile zdrave otroke. Ob koncu leta 2006 je obiskovala izobraževalni tečaj za aktiviste in se usposobila kot svetovalka ter ustanovila gibanje I DREAM v Malaviju. V času je Jane postala pričevalka tovrstne oskrbe tudi na mednarodnih forumih po svetu. "Prav tako kot se je Nadja postavila v bran za pravice slovenske narodne skupnosti, se jaz borim za pravice teh žensk in otrok", je

občinstvu v prepolni Peterlinovi dvorani spregovorila letošnja nagrajenka 5. nagrade Nadja Maganja. Kot je dejal Sergij Pahor, predsednik Društva slovenskih izobražencev, ki skupaj s člani Skupnosti sv. Egidija, Slovenske zamejske skavtske organizacije in z družino pokojne Nadje sestavlja ožji odbor za nagrado, so se v teh

Malaviju, Tanzaniji, Keniji, Gvineji, Gvineji Bissau, Nigeriji, Angoli, Kongu in Kamerunu. S projektom hočejo uspešno premagati epidemijo AIDS-a na afriški celini in s tem uresničiti željo po enakosti med Severom in Jugom, saj ima ta bolezen prav v subtropski Afriki neverjetne razsežnosti: dve tretjini oseb, kar jih je na sve-

Foto Damijan

petih letih zvrstila pomembna mednarodna imena, v delu katerih živi Nadjin spomin: Metka Klevišar, Tamara Čekunova, Laura Famea, Angelca Klanjšek in Jane Gondwe.

Na slavnostnem večeru sta poleg nagrajenke spregovorili še Majda Cibic v imenu odbora in Slovenske zamejske skavtske organizacije ter Federica Marchi v imenu Skupnosti sv. Egidija. Ta je predstavila tudi projekt DREAM, ki ga je prav Skupnost sv. Egidija začela izvajati v Afriki februarja 2002 in je danes prisoten v desetih afriških državah: v Mozambiku,

tu okuženih z virusom HIV, živi na tem področju. Federica Marchi je občinstvo seznanila s spodbudnimi podatki, saj je sedaj v oskrbi 230.000 oseb, med katerimi je 40.000 mladih pod petnajstim letom, rodilo se je že 23.500 zdravih otrok, v vseh teh letih pa je v okviru projekta DREAM prejel pomoč poldrugi milijon oseb. Zdravniki so v teh letih opravili dva milijona dvesto brezplačnih pregledov. Predstavnica Skupnosti sv. Egidija je svoj govor zaključila s pozitivno mislijo, da nekoč bolne in danes zdrave ženske raznašajo po svetu čudovito novi-

co: AIDS je ozdravljiv!

V Peterlinovi dvorani so predvajali kratek dokumentarec o življenju okuženih žensk v Afriki, in sicer resnični zgodbi Annamarije in Veroniche, ki sta bili prepričani, da bosta umrli zaradi AIDS-a. Kot strahova sta hodili po vasi, dokler nista naleteli na center DREAM. Ozdraveli sta in postali glasnici upanja. Režijo in montažo je podpisal Paolo Mancinelli.

Nagrada Nadja Maganja je priznanje ženski ali skupini žensk, katerih življenje odlikujejo izkušnja vere ter ena ali več vrednot, ki so odlikovale življenje in delo Nadje Maganje: ljubezen do raziskovanja na področjih zgodovine, znanosti in kulture, pisanje kot sredstvo za posredovanje osebne izkušnje in zavzetosti, služba bližnjemu, ljubezen do ekumenskega in medverskega dialoga, pedagoška izkušnja, solidarnost z revnimi in potrebnimi, varstvo človekovih pravic, trdno prepričanje, da je treba izpričevati etične vrednote ne glede na javno mnenje in trenutne vodilne ideologije. Letošnji nagrajenki Jane Gondwe je priznanje, delo umetnice Zalke Arnšek, podelil Ivo Jevnikar, mož pokojne Nadje. Jane se je še enkrat iz srca zahvalila prisotnim, še posebno pa organizatorjem, saj je to priznanje za vse prostovoljce projekta I DREAM, ki si v Malaviju prizadevajo za oskrbo bolnih in okuženih z virusom HIV. Nagrado sprejema kot nekaj, kar spodbuja njeno življenje in ji vliva moč pri delu, saj bi zagotovo umrla, če ne bi spoznala DREAM-a, ki je postal njena družina. Jane je ena izmed njegovih glavnih ambasadork. Sodeluje na srečanjih, v televizijskih in radijskih oddajah ter marsikje v javnosti, kamor prinaša svoje osebne izkušnje.

Šin

Obvestila

Romanje v Medjugorje od 2. do 5. maja letos. Odhod iz Nove Gorice in Rožne Doline s postankom na Kozini za tržaške romarje. Vpis pri g. Darku za Gorico (tel. št. 3703201305), za tržaško pri g. Jožetu Markuži (tel. št. 040 229166), za Novo Gorico 00386 5 3022503. Potovanje z udobnim avtobusom. Slovenski in italijanski državljani potujejo z veljavno osebno izkaznico.

Potovanje z Novim glasom v Maroko bo od 21. do 28. maja 2014; odhod z letališča v Ronkah. Za vpisovanje in informacije: uprava Novega glasa v Gorici, tel. 0481 533177, uredništvo v Trstu, tel. 040 365473, g. Jože Markuža tel. 040 229166. Kdor želi prejeti

program po elektronski pošti, naj sporoči na naslov: mohorjeva@gmail.com ali uprava@noviglas.eu

Poštena gospa nudi oskrbo starejših ljudi v obliki izmenjave. Več informacij 00385 2386744.

Nudim pomoč pri učenju in pisanju domačih nalog dijakom nižjih in višjih srednjih šol v Trstu in okolici. Tel 345 9264496.

Darovi

Za Slovensko Vincencijevo konferenco pri Sv. Ivanu: Julka Štrancar 20 evrov.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu: v spomin na drago Lauro Parovel daruje družina 100 evrov; v isti namen gospa Elda Doles 30 evrov.

DRUŠTVO KRAŠKIH VINOGRADNIKOV Teranum

Za vrednotenje rdeče kraške vinske sorte

Društvo kraških vinogradnikov je pred kratkim v hotelu Savoia na tržaškem nabrežju uresničilo sedmo izvedbo prireditve Teranum, promocije za vrednotenje avtohtone rdeče kraške vinske sorte. Pestro pobudo je uvedla popoldanska vodena degustacija svežih teranov 2013 v sodelovanju z deželnim združenjem sommelierov. Proizvajalci so primerjali svoje delo in hkrati izobraževali tiste privrženice (bodoči pokuševalci in sommelieri), ki se šele približujejo temu očarujočemu svetu, polnemu znanja. Organizatorje Teranuma so s svojo prisotnostjo, med drugimi, počastili podpredsednik deželnega sveta Igor Gabrovec, odbornik Občine Trst za gospodarski razvoj Edi Kraus in podpredsednik pokrajine ter odbornik za kmetijstvo Igor Dolenc. Letos so na prireditvi odkrivali predvsem pozitivne in celo zdravilne učinke te rdeče zemlje značilne črnine. Na pričakovanem strokovno nastavljenem simpoziju o zakonitostih tega vina, ki se ga je udeležilo veliko poslušalcev z obeh strani meje, so debatirali univerzitetna profesorja Sabina Passamonti in

Paolo Sivilotti, raziskovalec vina in njegove zgodovine Stefano Cosma ter Klemen Lisjak s Kmetijskega inštituta Slovenije. Gre za partnerje v milijon evrov vrednem triletnem čezmejnem projektu Agrotur, s katerim želijo - v poglavju, ki zadeva obravnavo terana - dvigniti njegovo kakovost in ga mednarodno zaščititi s skupnim čezmejnimi pravilnikom. Pri okrogli mizi so udeleženci spoznali, da so pri določenih patologijah (demenca, nekatere bolezni srca in ožilja) in ob zmernem uživanju sestavine terana lahko blagodejne.

Na večerno pokušnjo, odprto za obiskovalce (in ravno tako izjemno dobro obiskano), pa je svoje vzorce prineslo kar 36 sodelujočih vinarjev z goriškega, tržaškega in slovenskega Krasa. Ljubitelji kakovostnih tipično kraških izdelkov so kapljico uživali skupaj z ostalimi domačimi proizvodi, poleg tega pa so se lahko pogovorili z vrhunskimi pridelovalci. Lep del teh je že dva tedna prej promoviral svoje steklenice in kleti tudi na velikem festivalu rdečih vin v Benetkah.

HC

Na predvečer dneva žena / Ženski odbor slovenskega centa PEN Mira "Kje pa sploh živimo, v Aziji?"

Ženski odbor slovenskega centra PEN je poimenovan po književnici, pisateljici in prevajalki Miri Mihelič, edini ženski, ki je kdaj vodila Slovenski center PEN, pa tudi Društvo slovenskih pisateljic. S to izbiro so članice literarne organizacije hotele opozoriti na žensko genealogijo v književnosti, kulturi in na družbenem področju. Ženski odbor Slovenskega centra PEN uvršča med svoje cilje skrb za intenzivnejšo prisotnost literarnih ustvarjalok, znanstvenic in publicistk v slovenskem javnem prostoru, povečanje njihovega ugleda in zastopanosti v različnih javnih institucijah ter na odločilnih mestih: naj omenimo le zgornje podatke, da je struktura asimetrija med spoloma prisotna v samem slovenskem PEN-u, saj predstavljajo ženske petino vsega članstva. Dejansko so številne oblike spolne neenakosti še kako prisotne na slovenskem kulturnem področju, kjer ima književnost še 'moško središnji predznak'. Slovenska Mira glede na razvitejšo državo v moško orientirani literarni svet vstopa nekoliko v zamudi: je pa aktivna literarna sredina, kot je tržaško občinstvo imelo priložnost spoznati v petek, 7. marca, v Gregorčičevi dvorani. Na predvečer praznika žena je namreč Ženski odbor slovenske-

ga centra PEN priredil literarni večer, da bi se poklonil veliki prevajalski osebnosti našega prostora, Jolki Milič, Mirini prvi nagrajenki. Pesnica in pisateljica Barbara Simoniti, predsednica Mire, je poudarila, da je bilo v zgodovini slovenske književnosti veliko število ustvarjalok, ki pa so zaradi družbenih okoliščin ostale v za- tišju. Jolka Milič pa na srečo ni bi-

Foto IG

la deležna te usode, ker si je najbrž tudi na podlagi svoje trmasto drugačno življenje. Predsednica Mire je kraško prevajalko predstavila kot osebnost, ki izžareva navdih in občudovanje, saj spodbuja ustvarjalnost. Prav zato predstavlja vzor za mlajše književnice, skupina katerih se je s svojimi pesmimi oziroma proznimi stvaritvami predstavila prav v Gregorčičevi dvorani. Pesniško

prozna beseda se je tako vila z govorjeno, saj je Jolka Milič v prijateljskem pogovoru z Milico Kravos s svojo značilno prodornostjo (beri: pikrostjo) orisala marsikatero stran svojega poklicnega življenja. Prisotna je bila večina najavljenih besednih ustvarjalok, občinstvo pa je prisluhnilo delom Neže Mauer, Tatjane Pregl Kobe, Alenke Rebula, Stanislave Repar, Barbare Simoniti, Suzane Tratnik, Irene Žerjal in Barbare Korun. Nekatere avtorice so bile deležne prevajalskega posega Jolke Milič, ki je brez dlak na jeziku med drugim dejala, da "smo prevajalci tatovi". Ta tatvina pa ima neprecenljive med-kulturne posledice, saj je Miličeva opravila veliko vlogo pri posredovanju slovenske književnosti italijanskemu založniškemu svetu. Začenši z ljubljanim Kosovelom, zaradi katerega je sploh postala prevajalka. Zanj je poezija intimna stvar: verze raje bere v samotni, kot pa da bi jih poslušala v družbi. Poezijo ljubi do take mere, da prenaša celo pesnike, ki so po večini dokaj težavne pojave... Verjame pa, da so najlepši prevodi tisti, "ko veš, da imaš avtorja na svoji strani, ko čutiš, da pesnik začuti v tebi sorodno dušo". Pogovor med Jolko Milič in Milico Kravos je začel tudi na področje težavnega odnosa, ki ga italijansko kulturno okolje ima do slo-

venskega. Morda smo Slovenci tudi zaradi tega postali premalo samozavestni, čutimo namreč kolonialistični odnos, zaradi katerega se nenehno silimo na vseh področjih do 'Evropske ravni'. "Kje pa sploh živimo, v Aziji?" se je ironično vprašala Miličeva.

IG

BAZOVICA Primorska poje

Obstati na primorski zborovski sceni!

"Človeška duša potrebuje take ali drugačne obrede, ki utrjujejo neko idejo, določeno potrebo, ki se je nekoč pojavila, s časom pa ustalila in postala navada. Taka navada je za mnoge tudi sodelovanje na reviji Primorska poje". V te besede je predsednik ZCPZ Trst Marko Tavčar strnil pomen, ki ga je množična, že 45-letna revija pridobila pri mnogih pevcih in zborovodjih. Preko 4500 pevcev, članov 214 zborov, se bo tudi letos v tem duhu udeležilo te revije. Kakovost bo kot vedno nihala od zborov do zborov, kot tudi starost in sposobnost pevcev, saj je revija odprta izložba primorskega zborovstva, na kateri zbori nastopajo po svojih zmognostih, ki so zdaj bolj omejene, zdaj zelo perspektivne. Zunanji opazovalci bodo težko razumeli smisel in duha te zborovske prireditve, ki se mora vsako leto ukvarjati tudi z mnogimi pomisleki in kritikami, ki nikakor ne načenjajo njene priljubljenosti. Peti na reviji Primorska poje pomeni v določenem smislu obstajati na primorski zborovski sceni, brez predsodkov in brez lestvic. Zborovski svet premore glasbeno-umetniški in socialni vidik, ki sta enakovredno prisotna na tej reviji, včasih v ubranem sobivanju, včasih pa s prevladovanjem drugega nad drugim in ta je osnovni postulat, ki ga je treba sprejeti, ko obravnavamo Primorsko poje.

Na letošnjem prvem koncertu v naši deželi, v cerkvi svete Marije Magdalene v Bazovici, je bilo razmerje uravnoteženo z izborom skupin, ki so se vsaka na svoj način potrudile za učinkovito podajanje glasbenih vsebin. Uvodni nastop je pripadal gostiteljem, Združenemu zboru ZCPZ, ki je pod vodstvom Edija Raceta zapel Mašo v čast sv. Cirilu in Metodu. Pravoslavna liturgija in slovenska literatura med 16. in 20. stoletjem pa sta bili snov programa moškega zbora Mirko Filej iz Gorice, ki je zbrano zapel pod vodstvom Zdravka Klanjščka. Vsi ostali zbori pa so prihajali iz Slovenije, kjer se razmeroma večje število mladih aktivno udeležuje v zborovskem okolju, tudi na cerkvenem področju. Zapelili so mešani zbor sv. Lucija iz Portoroža, moški zbor Pobje iz Črnega Vrha, mešani zbor Vrtojba in mešani zbor Stanko Premrl iz Podnanosa, ki je sklenil večer z mladostno energičnim in sporočilnim nastopom ter obveznim dodatkom v duhu živobarvnih afriških ritmov.

Župnik Žarko Škerlj je pozdravil vse gostujoče zore revije, ki je potekala pod skupnim imenovalcem nabožnih vsebin, in je na poseben način nagovoril cerkvene pevce, naj nikoli ne pozabijo, da v cerkvi pojejo Bogu v čast in ne samo sebi v veselje. Prav tako je predsednik ZCPZ Marko Tavčar zaželel tako pevcem kot poslušalcem, da bi polno doživeli duhovna sporočila sakralnih programov, nato je povabil na naslednji koncert revije, ki bo v soboto, 15. marca, ob 20.30 v Marijinem domu v ulici Risorta pod gričem Sv. Justa v Trstu.

PAL

GORICA CTA - Deželno središče za animirano gledališče

Čarobna predstava ob koncu pravljičnih popoldnevov

Gek Tessaro, slikar, pisec, ilustrator, dramaturg, režiser, pa tudi protagonist lastnih zgodb, s katerimi se z veliko lahkoto predstavlja v knjižni obliki ali kot odrski ustvarjalec, je bil zadnji gost letošnjih *Zimskih popoldnevov* - Pomeriggi

d'inverno, ki jih je petnajsto leto zapovrstilo priredilo CTA - Deželno središče za animirano gledališče s sedežem v Gorici, ob podpori ministrstva za kulturo, dežele FJK, goriške pokrajine in občine, Fundacije Goriške hranilnice, Zadrugne banke iz Ločnika, Fare in Koprivnega ter ob sodelovanju drugih gledaliških ustanov in Kulturnega centra Lojze Bratuž ter goriškega gledališča Verdi. Kot vsa leta sta niz osmih predstav za otroke, ki so se zvrstile ob sobotah, od oktobra do februarja, v Kulturnem centru Lojze Bratuž, izbrala umetniška vodja CTA Roberto Piaggio in Antonella Caruzzi. Tudi letošnji abon-

majski spored je doživel lep uspeh, saj je bila velika dvorana KCLB, v veliko veselje organizatorjev, vedno zelo dobro zasedena. Veronskega mnogostranskega ustvarjalca Geka Tessara poznajo dobro tudi šolarji, ki obiskujejo goriške osnovne šole s sloven-

majski spored je doživel lep uspeh, saj je bila velika dvorana KCLB, v veliko veselje organizatorjev, vedno zelo dobro zasedena. Veronskega mnogostranskega ustvarjalca Geka Tessara poznajo dobro tudi šolarji, ki obiskujejo goriške osnovne šole s sloven-

skim učnim jezikom. Že kar nekaj let Tessaro namreč vodi posebne delavnice "Barve gledališča". Z učenci ustvarja velike, prikupne lepake, ki po goriškem mestu vabijo na posamezne predstave. Na teh delavnicah nastajajo tudi kratki videoposnetki, ki si jih otroci, starši in učitelji lahko ogledajo na youtube CTA.

V soboto, 22. februarja 2014,

je Tessaro gledalcem ponudil v ogled pravljično zgodbo *Mesto in zmaj (La città e il drago)*. V temini odra se je zgodba porajala v živo pred očaranimi očmi otrok in odraslih. Tessaro namreč suče čopič na posebni tabli; prelivajoče se barve ustvarjajo sugestivne risbe, ki se spajajo druga z drugo in rojevajo zmeraj nove očarljive podobe, ki so še podkrepjene s sencami raznih figur, izdelanih iz kovine ali lepenke. Tudi v tej zgodbi o zmagu, ki prebiva na visoki gori, in o kralju, ki vlada mestu na nasproti stojećem hribu ter je prepričan, da je najboljša obramba napad, se Gek Tessaro dotakne njemu drage teme o nesmiselnosti vojne, ki prinaša le gorje. Predstava *La città e il drago* je nastala po njegovi istoimenski literarni predlogi, ki je izšla pri založbi Lapis Edizioni.

Kot že nekaj let so se po vsaki predstavi otroci lahko zaustavili v atriju KCLB ob bio-loškem prigrizku, ob izhodu iz dvorane pa izročili glasovnico z oceno, ki so jo dali ogledanemu gledališkemu prikazu.

JK

CARNICA ARTE TESSILE
IMBELLINUM

za ljubitelje lepih stvari

33029 villa santina / ud / ul. nazionale 14
tel. št. +39 (0)433 74129 faks +39 (0)433 747529

www.carnica.it

MARIJINE BOŽJE POTI PRI NAS (41)

Mariza Perat

Svete Višarje v Kanalski dolini

Pastir je kip vzel in ga odnesel v župnišče v Žabnice.

Župnik je sklical vaščane in jih spraševal, kdo izmed njih je zanesel kip na goro, vendar ni o tem nihče ničesar vedel. Župnik je zato kip zaklenil, toda naslednje jutro je ta že spet stal na vrhu gore. Ko se je to tretjič ponovilo, je župnik dogodek sporočil oglejskemu patriarhu. Ta je odločil, naj na kraju, kjer so našli kip, postavijo kapelo. Oltar naj stoji na mestu, kjer je bil najdeni kip, ki naj ga nato postavijo na oltar. Tako se je tudi zgodilo. Cerkvica je bila seveda majhna. Domnevajo, da je obsegala prostor, kjer stoji današnji prezbiterij.

Vsekakor pa je zidanje cerkvice na taki višini, kamor so, razen kamenja, morali vse znesti, trden dokaz, da je začetku višarske božje poti botroval kakšen izreden dogodek. Iz tega časa se omenja tudi prvi čudež, in sicer naj bi bil v hipu spregledal mož, od rojstva slep. Ozdravel je v tre-

zelo rado romalo. Zlasti se je na Višarjah zbralo mnogo romarjev na Veliki Šmaren leta 1760, ko so z velikimi slavnostmi obhajali 400-letnico

Žabnice v Kanalski dolini

božje poti. Pripovedujejo, da je ob tisti priložnosti tu bilo prisotnih 24 duhovnikov in ogromna množica ljudstva. Slovesnosti so trajale tri dni.

Svete Višarje so v tistem času spadale pod celovško oziroma krško škofijo, zato je pri slovesnosti bil navzoč krški prošt, ki je na Veliki Šmaren vodil slovesno bogoslužje. Navzoča sta bila še opata iz Osoj in Podkloštra. Marijin kip so v procesiji nesli okrog hriba, kot je to v navadi tudi v naših časih.

V polnem razcvetu višarske božje poti pa je cesar Jožef II. leta

MOLITBA
K Jezusu inu k njegovi materi
Marie

O ljubezni Jezus! jes patam pred te, ko na moje kolene inu te na molin nato hr tudi v podobi ena dela veriem inu spomenu moiga boga inu odredhenka. Tebi o Gospod! je dana vna odlast na nebu, inu na zemli. Ti si se do najs potuhnu inu si prijelcu jiskot ko je zgodeno kulu nalo jes na te savopam. Tebe o Jezus! jes lohim, sakai tvoje pravetu Jme pretrahla inu reavenci v solci mojeze ze. Nai bo moja duha v solci iz rozena v tvoje svete roze.

O milostiva mati Maria! kolikerku jes ali na leto gidek pogledas ka se na to gnadivo gara S. Lushar je spomena talikat kvat pougaigam moje zezze prueti neham ktkio nasti te molovati! mati vse gnade ki tebi jes a kinkem. Kola zdikajem sa, puahne v dolini telc soze.

Tebe o Maria! si jes za mojo mater izvalim in te puahne prouti da

Oč S. Maria Lushari sem jest persbu inu sem za jes na te spouno

pogled od tvoja trona na me inu vsi mi se zlicva me. Bodi ti moze per ljubehine vasovostaki moja morsk v sluhajvali, inu trahit v sluhahki moje pomoz v nedlogah. Bodi moja višarzo v tem rinenem ziduleju inu moja predproskiva v smertnu o dlozhenju. V zolei o Maria prosia me Jezusa tvoiga. Syna. Prosi same sedci da kom viera navake govore bohije sapovedi derahou te dovek nasti moja steno spniti dolere die, lek opernshen zhelduisti pogone rou in tako monni boga v solci do padisu inu svirat ornu. Sic vseh pak o Maria! prosia za me na mojo sadno Uro. — Tristi krat, kadze me loje smertne tealine obdale ka der se boje smerti poklitovala ka der se boje smertshiki zha ne vosa kuvati inu moju duho se sedvo stia sheli. — Tristikrat o Maria! mene k'napusti temezki skashi da si zaa mati, inu zaa mojo ozlona bio pa katise se loji v'aa pelenška voi aka, tedes odveni vse smote odme ne inu me potebi da kom zvezhu skleni inu vmeri pozkivou. Amen.

Podobica višarske Matere Božje z molitvijo, Koledar Družbe sv. Moharja za leto 1945 - Ljubljana 1944

nutku, ko je izrazil željo, da bi rad pomagal pri zidanju cerkve.

Časi, v katerih je nastala svetovišarska božja pot, so bili hudi. Naravnim nesrečam, zlasti potresom, leta 1348 je npr. Dobrač zaradi silovitega potresa pokopal pod seboj 17 vasi, sta se pridružili še kuga in lakota, da so ljudje množično pomirali. Pozneje so v Kanalsko dolino, kot tudi v druge naše kraje, vdirali Turki, požigali in morili. V tem času so Višarje postale varno zatočišče tudi pred turško nevarnostjo. V dobi luteranstva je svetišče na Višarjah začelo počasi propadati, saj je luteranstvo svoje pristaše imelo tudi v Kanalski dolini, zlasti na Trbižu. Ko se je pri nas začela katoliška verska obnova, se je obnovila tudi svetovišarska božja pot. Takrat so leta 1645 posvetili na novo zgrajeno cerkev.

Na Svete Višarje je ljudstvo že od vsega začetka

1786 odredil, da se le-ta mora ukiniti. Prav tako kot na Sveti Gori je tudi višarsko svetišče bilo izropano. Izruvali so tlak, razkrili streho in pobrali so tudi zvonove. Marijin kip so skupno z glavnim oltarjem prenesli v Žabnice. Čeprav je na Svetih Višarjah od cerkve ostalo samo nekaj zidov, pa so romarji še vedno prihajali na ta kraj milosti in tu molili. Končno so le dočakali boljše čase, in ko je za Jožefom II. leta 1790 zavladal njegov brat Leopold I., je ta 15. septembra istega leta dovolil, da se je višarska božja pot spet obnovila. Ljudje so pri teh obnovitvenih delih z velikim navdušenjem sodelovali.

Leta 1807 je v cerkev udarila strela in zgorelo je vse, kar je bilo lesenega. Cerkev pa so kmalu spet popravili in dodali še en oltar v čast Mariji Pomagaj. Pozneje je cerkev dobila tudi tri zvonove.

/ dalje

Lep uspeh naših športnikov

Olympia U19 pridobila vozovnico za državno odbojgarsko prvenstvo

Z nedeljsko prvenstveno zmago proti ekipi Sloga Tabor so mladinci U19 goriške Olympie matematično osvojili končno prvo mesto v deželnem prvenstvu. To jim tudi omogoča nastop na državnem prvenstvu, ki bo v začetku junija; na njem se bodo pomerili s prvaki iz drugih italijanskih dežel.

Dva kola pred koncem prvenstva imajo mladi fantje Olympie 9 točk prednosti pred drugouvrščeno ekipo in do sedaj so zmagali vse tekme, pri tem pa izgubili le en set. Kot kaže, v deželnem prvenstvu niso imeli pravega nasprotnika, kar predstavlja še večji izziv, da se na junijskem državnem prvenstvu lepo izkažejo. V boju za čim višjo

uvrstitev bodo predstavljali deželo FJK, matično društvo AŠZ Olympio in seveda slovensko zamejsko mladinsko odbojko. Tekma: OLYMPIA - SLOGA TAVOR 3:0 (25-15) (25-16) (25-13) Terpin J. 29, Komjanc S. 7, Cobello D. 6, Corsi M. 8, Manfreda M. 4, Princi S. 2, Russian M. 1, Čavdek A. in Š. (L1 in L2), Franžot D. 2, Lupoli M. 1.

Slovenski prevod romana Fulvia Tomizze Mladoporočca iz ul. Rossetti

Poizkusi odmika Slovenije tudi od skupne politike EU

V zadnjem času je bilo več dogodkov in primerov, ki potrjujejo, da je Slovenija hkrati s pripravami na volitve v Evropski parlament začela jasneje, odločneje in bolj neposredno znova kazati svojo ideološko-politično usmeritev in težnje v evropskem prostoru. V tem obdobju se vlada prvič tudi ni odzvala na opozorilo evropskega komisarja Ollija Rehna, da Slovenija podcenjuje proračunski primanjkljaj in da bodo zaradi tega in drugih pomanjkljivosti v gospodarski politiki evropski odposlanci dvakrat letno nadzirali usmeritev in delovanje vlade. V kroniki sprotnega dogajanja zaskrblja več sklepov koalicije, med katerimi so nekateri upejneni tudi zoper vrednote, načela in skupno politiko EU. Tako je zunanji minister Karl Erjavec poizkušal kar sam posredovati v pogajanjih

med EU in Rusijo v sporu glede Ukrajine, s čimer bi se ustvarilo mnenje, da Slovenija deluje samostojno in zunaj omejitve, ki jih določa njeno članstvo v EU. Zunanji minister je svoj politični in diplomatski spodrselj sicer priznal, na zahtevo zborna za republiko, naj odstopi, pa se Karl Erjavec in vlada nista odzvala. Poslanci vladne večine so zavrnili pobudo SDS, da naj bi državna himna Slovenije v prihodnje bila celotna Zdravljica pe-

snika Franceta Prešerna, za kar se je že večkrat zavzel tudi pisatelj in vsestranski vzornik Boris Pahor iz Trsta. Himna bo torej tudi v prihodnje obsegala zgolj sedmo kitico Zdravljice. Prav tako je bila zavrnjena pobuda SDS, največje opozicijske stranke, naj bi v Sloveniji prepovedali javno poveljevanje vseh totalitarnih režimov, še posebej fašizma, nacizma in komunizma, ki se opredeljuje in simbolizira z rdečo zvezdo. Zda-

Olli Rehn

Slovenija zelo milo o Rusiji in ukrajinski krizi Iz Rusije z ljubeznijo

Kriza v Ukrajini, ki odmeva po celem svetu, je postala pomembna zunanje-politična tema v čisto vsaki državi. Seveda, tudi v Sloveniji. Ker ne gre samo za spor med Ukrajino in Rusijo, ampak tudi med Evropsko unijo in Rusijo, so se seveda tudi politični predstavniki vsake države ob posamičnih državnih vrhovih čutili poklicane, da pojasnijo svoje stališče in da ponudijo svoj recept, kako rešiti krizno situacijo. In medtem ko je ameriški predsednik Obama po telefonu večkrat sestankoval s Putinom ter si je evropski vrh z Van Rompuyjem in Ashtonovo na čelu prizadeval sktati diplomatsko rešitev z ruskim zunanjim ministrom Lavrovom in ukrajinskimi predstavniki nove vlade.

Erjavčev reševanje Ukrajine

Vsakdo seveda želi pri tem pustiti svoj pečat. In tega se je jasno (in glasno) zavedal tudi slovenski zunanji minister, Karl Erjavec. Poznamo ga zaradi že dolgoletne politične kariere na čelu Desusa in različnih, med seboj nepovezanih ministrstev. V prvi Janševi vladi je bil Erjavčev obrambni minister, v Pahorjevi je bil minister za okolje in prostor, v drugi Janševi ekipi in sedanji vladi Alenke Bratušek pa je postal zunanji minister. No, svojo vlogo je očitno vzel zelo resno.

V začetku marca je pred enim od prvih vrhov zunanjih ministrov v Bruslju na dan prišel z izjemno domišljico: kaj ko bi krizo v Ukrajini v prvi osebi in iz zelo vidnega položaja reševala kar Slovenija? Erjavčev je to izrekel zelo resno, ko je dejal, da bi Slovenija po zaslugi svojih izredno dobrih odnosov z Rusijo lahko bila ključni element dialoga med EU in Rusijo. Le nekaj dni kasneje je ob robu mednarodne konference o prihodnosti Libije v Rimu slovenski zunanji minister izmenjal nekaj besed z ameriškim sekretarjem Kerryjem, pa tudi z ruskim kolegom Lavrovom. Za Radio Slovenija je Erjavčev nato kratko izmenjav mnenj tako povzel: "Ponudili smo svoje usluge v smislu vodenja političnega dialoga. John Kerry se mi je zahvalil za to našo subtilnost in za razumevanje resnosti situacije".

Za pravilno razumevanje Kerryjevega odgovora seveda ni potrebno biti diplomatski izvedenec. Erjavčev velkopotezne napovedi o tem, da bo Slovenija vodila diplomatsko akcijo za zblizanje Rusije in EU, so seveda namenjene predvsem notranjepolitičnemu prostoru, ker so zunaj njega malodane nerelevantne. Pač, to je način Erjavčeve komunikacije in po takih bolj ali manj posrečenih izjavah se gradi tudi njegov politični imidž.

Slovenija "solidarna" z Rusijo

Iz vsega tega pa bi bilo nekaj le potrebno izluščiti, mimo puhlic in govoričenja. Odnos Slovenije do krize oziroma odnos Slovenije do Rusije. Prvič, dejstvo, da je Erjavčev vseskozi govoril o zelo dobrih odnosih z Rusijo. In drugič, kar je morda še bolj zgovorno, vsebinsko stališče Slovenije, ki ni bilo ravno v skladu z zahodno Evropo. Slovenija je, poleg skrbi za ohranjanje teritorialne celovitosti Ukrajine (to so v zahodni Evropi trdili čisto vsi), izpostavila 2 stališči: prvič, da se je potrebno pogovarjati z Rusijo. Tudi to stališče je sicer načeloma sprejeto, iz besed slovenskih predstavnikov pa je bilo čutiti podton, naj bo v teh pogovorih Rusija enakovreden partner in ne edini krivec za krizo v Ukrajini. In drugič, Slovenija je nasprotovala kakršnikoli sankciji proti Rusiji (doslej je bila sprejeta zamrznitev vizumske liberalizacije), kar potrjuje razumevanje podtona prejšnje točke. Skratka, Slovenija je v primerjavi z večino partneric iz EU (posebej tistih z večjo specifično težo) izrazila negativno mnenje glede sankcij proti Rusiji.

Pomen Južnega toka

Zakaj je do tega prišlo, lahko le sklepamo. Slovenija je ustvarila z Rusijo splet gospodarskih in energetskih povezav, ki postajajo za Ljubljano vse pomembnejše. Prvi in najpomembnejši projekt, ki sta ga vzpostavili obe državi, je plinovod Južni tok. Gre za projekt, ki sta ga Putin in Gazprom osnovala prav za to, da bi se plinska pot iz Rusije v EU izognila neubogljivi

Ukrajini. Slovenija je dogovor z Rusijo dosegla leta 2009, slovenski del plinovoda bo tekkel po severnem delu Slovenije od Lendave v Prekmurju do Rateč na slovensko-italijansko-avstrijski meji. Projekt (govorimo seveda samo o slovenskem delu) bo vreden približno milijardo evrov. Tukaj pa lahko zabeležimo prvo težavo: EU je vsem evropskim državam, ki sodelujejo v projektu Južni tok razen Italije (gre torej za Bolgarijo, Madžarsko, Grčijo, Slovenijo in Avstrijo), izrekla opomin, da so pogodbe, ki so jih podpisali z Gazpromom, v neskladju z evropsko zakonodajo in bi izrazito favorizirale prav Gazprom. Rusko plinsko podjetje ne bi samo dobavljalo plina, ampak tudi upravljalo plinovode. Skozi plinovode bi lahko tekkel samo ruski plin, Gazprom pa bi imel tudi pravico določati cene. Slovenija se je na očitke EU odzvala z besedami, da je po mnenju Ljubljane dogovor glede Južnega toka povsem v skladu z direktivami Bruslja.

Južni tok je zelo pomemben že sam po sebi. Pretovor po Sloveniji naj bi znašal 63 milijard kubičnih

Karl Erjavec

metrov letno. Slovenija bo sicer zase zadržala zelo majhen del te količine (ker večjih količin niti ne potrebuje), kljub temu pa bo neposrednih koristi kar veliko. Slovenija bo dejansko ena od tranzitnih držav, kar bo vlada ob pravem trenutku lahko (tudi ekonomsko) izkoristila. Rusija je eden od pomembnejših dobaviteljev plina na stari celini, partnerstvo v projektu Južni tok prinaša med drugim tudi nekoliko stabilnejše razmere na energetskem področju. **Milijonski tokovi iz Moskve** S tem pa se začarani krog ne skle-

kaže, da v prihodnje v javnosti ne bomo smeli poveljevat totalitarnih sistemov fašizma in nacizma, dovoljeno pa bo poveljevanje komunizma, tistega, označenega z rdečo zvezdo.

Na območju politične levice pa se dogaja nekaj novega. Prejšnjo soboto je bila v Ljubljani ustanovljena nova stranka, imenovana Inicijativa za demokratični socializem. Zavzema se za postopno ustanovitev Socialistične republike Slovenije in je na ovojnicah neke razširjene revije že objavila njen grb. Nova stranka naj bi ostro razmejila razmerja med staro, preživelo levico, ki deluje na sedanji politični sceni v Sloveniji, in novo levico, ki da zagovarja udejanjanje načel demokratičnega socializma. Luka Mesec, član ožjega vodstva nove stranke, je ob njeni ustanovitvi tudi zapisal, "da si profesor politologije Igor Lukšič, sicer predsednik stranke Socialnih demokratov, ni upal pobalinsko okrcati skupine demokratičnega socializma, kot je to storil z drugimi vstajniškimi strankami".

Na volitvah v Evropski parlament, 25. maja, bo nova stranka, to je že omenjena Inicijativa za demokratični socializem, nastopila v koa-

liciji skupaj s Stranko za trajnostni razvoj in z Demokratično stranko dela. Koalicija si je dala naslov Slovenska združena levica. Predstavnica Demokratične stranke dela, igralka Violeta Tomič, je program koalicije zelo strnila in poenostavila z izjavo, "da je prihodnost Evrope socializem, ali pa bomo potonili v barbarstvu". Nam pa bi bilo lažje in ugodneje živeti v boljšem svetu, z več dobrote in humanizma, takšnem svetu, ki ga je v svojih delih želel in opisoval pisatelj in velik prijatelj Slovencev, Fulvio Tomizza. Celjska Mohorjeva družba je izdala slovenski prevod njegovega romana z naslovom Mladoporočca iz ulice Rossetti. Napisan je po resničnih dogodkih. Avtor popisuje tragično smrt Slovencev Stanka Vuka iz Mirna pri Gorici in Danice Tomažič iz Trsta, v času fašizma. Pesnik Miroslav Košuta je v spremni besedi knjigi zapisal

oceno pisatelja Tomizze, "da so ljubzensko dogodivščino zakoncev Vuk tako kovali v zvezde, da človeka zamika, da bi jo postavil v pravi okvir, ali pa celo sklatil z onih višav". Po mnenju Košute je Tomizza "v svoji nameri vsekakor uspel. Še več, uspelo mu je celo ustvariti nekaj, kar je zaradi osebne prizadetosti in poetičnosti zelo blizu tistega, kar se je resnično zgodilo".

Fulvio Tomizza je za svoj roman Mladoporočca iz ulice Rossetti prejel mednarodno nagrado Vilenica 1986. Morda bo kak pomislek vzbudila misel pesnika Miroslava Košute, "da je Tomizza z Mladoporočcem razgalil zgodbo, ki je ni znal, hotel, ali mogel napisati noben slovenski pisatelj. Ali pa jo je, vendar zatemanjeno in posredovano kot osebno doživetje, vtakano v okvir izmišljene pripovedi".

Marijan Drobež

Kulturni dom Nova Gorica

Dobrodelni večer / Odprto srce Goriške

V veliki dvorani Kulturnega doma v Novi Gorici je bil v sredo, 26. februarja 2014, dobrodelni večer z naslovom Odprto srce Goriške, namenjen potrebnim otrokom. Otroci družin, ki so se v teh hudih časih gospodarske krize, predvsem zaradi izgube delovnega mesta njihovih staršev, našli v hudem finančnem položaju, najdejo veliko oporo v Humanitarnem društvu KID otrok otroku, ki ga vzneseno in zares velikodušno, z željo vsem pomagati, vodi gospa Majda Smrekar. Društvo je lani za svoje človekoljubno delo – med drugim deluje v njem Varna točka za otroke, tako da se le-ti lahko zatečejo po pomoč

ob nasilju v družini, šoli, na ulici - prejelo Plaketo mestne občine Nova Gorica, saj potrebnim skuša pomagati "na hiter, neposreden način in tako blaži mnoge težke razmere, v katere so zašle novogoriške družine", kot je pisalo na programskem listu večera, katerega avtorica ideograma je bila Deja Kofol, dijakinja 3. f. Umetniške gimnazije likovne smeri Nova Gorica. Prireditelj je nastala po zamisli lanskoletnih prejemnikov priznanj mestne občine Nova Gorica za posebne zasluge. Zdrži se po moči in tako ob sponzorjih, Gostilnici Mandrija, Hitri Miki, Pekarna Kukaj, Tiskarna Present d. o. o., Mestne storitve d. o. o., Contall d. o. o., Sonus d. o. o., AVP D d. o. o., Bogdan Potokar, MAKO d. o. o., uresničili večer, ki ga je sproščeno, poslušujoč se pomenljivih verzov Franeta Milčinskega-Ježka, povezoval gledališki igralec, član SNG Nova Gorica, Radoš Bolčina, tudi ob zvoku harmonike. Pestre glasbene intermezze sta živahno ponudila Big band Nova s pevci Niko Kodrič in Andrejem Orlom, pod vodstvom dirigenta Damijana Valentinuzzi, ter Nova jazz quintet. Govorni del, tudi v sočni narečni govorici, so prispevali dijaki Umetniške gimnazije Nova Gorica pod vodstvom profesorjev Marka Krumbergerja, Urške Mlakar in Nataše Konc Lorenzutti, ki je tudi avtorica z duhovitostjo prepredenega besedila Hlače. Pripoved je zgovorno spregovorila o tem, naj potrebnim darujemo širokosrčno, kar je tudi nam všeč, ne pa tega, česar sami ne maramo. Na oder, v ozadju katerega so se na platnu vrstile fotografije in video (snemanje videa in animacije fotografij lvo in Iztok Saksida), so pred mikrofonom poleg novogoriškega župana Mateja Arčona stopili pobudniki prireditve, ki so kot predstavniki Dijaškega doma, Doma upokojencev in drugih ustanov spregovorili, kako po svojih močeh skušajo pomagati Novogoričanom, ki so se znašli v stiski in jih je zmeraj več.

Fotoklub Nova Gorica je v avli Kulturnega doma Nova Gorica pripravil prodajno razstavo fotografij svojih članov. Izkupiček prodaje je bil ves za novogoriške otroke v stiski. / IK

Goriški muzej v sodelovanju z Goriško Mohorjevo družbo vabi na predstavitev knjižne zbirke Goriške Mohorjeve družbe za leto 2014

GRAD KROMBERK

torek, 18. marca 2014, ob 20. uri

Andrej Černič

SLOVENIJA Po statističnih podatkih MOSS

Spletnih uporabnikov je vedno več

Število slovenskih spletnih uporabnikov se je od decembra leta 2010 do decembra lani povečalo za 1,19 milijona na 1,46 milijona, kažejo najnovejši podatki raziskave

Decembra lani je delež slovenskih spletnih uporabnikov, ki uporabljajo splet večkrat dnevno, znašal že 57,06 odstotka. Med spletnimi uporabniki, ki so decembra lani splet uporaba

skih sistemih, mobilnih napravah, ločljivosti zaslona itd. Po zadnjih podatkih največji delež slovenskih spletnih uporabnikov uporablja operacijski sistem Windows 7 (54,89 odstotka).

Uporabniki so za mobilni dostop do spletnih strani decembra največkrat uporabljali Samsungove (v 37,60 odstotka primerov) in Appleove (v 36,32 odstotka primerov) mobilne naprave, medtem ko so bile mobilne naprave Sony uporabljene v 5,60 odstotka primerov.

MOSS meri mesečni doseg, ki je izmerjen s tehničnim merjenjem in korigiran s podatkom o velikosti slovenske spletne populacije, pridobljenim s telefonsko anketo.

V izmerjen slovenski doseg pa ni vključen promet iz tujine, saj podatek o ocenjenem dodatnem dosegu iz tujine ni korigiran s podatki telefonske ankete.

Raziskava MOSS poteka pod okriljem Slovenske oglaševalske zbornice, v obdobju 2013/2015 jo izvaja družba Gemius Adria iz Ljubljane.

Merjenje obiskanosti spletnih strani (MOSS).

Gre za spletne uporabnike v starosti od 10 do 75 let, ki so vsaj enkrat mesečno obiskali katerekoli spletno stran, ki sodeluje v raziskavi MOSS, kot poroča Slovenska tiskovna agencija.

bljali večkrat dnevno, pa je največ uporabnikov iz starostne skupine od 30 do 45 let.

Poleg podatkov o dosegu v MOSS vključenih spletnih straneh se v okviru tehnične meritve zbirajo tudi sistemski podatki o spletnih brskalnikih, operacij-

Slov. I. K. Ponudba za dijake višjih srednjih šol

Enoletno šolanje v Sloveniji

Preživeti leto šolanja v tujini omogoča spoznavanje novih krajev in navad, življenja in jezika. Tak sistem "popolne potopitve" je po mnenju mnogih strokovnjakov najboljša metoda učenja (tujega) jezika, saj ne predstavlja neke dodatne didaktične obremenitve: usvajanje jezika je popolnoma spontano, pogosto celo zabavno... in posledično izjemno učinkovito. Za starše pa taka odločitev ni vedno finančno dosegljiva in letošnje bivanje daleč od doma je za marsikoga v najstniških letih prevelik korak.

Na Slov. I. K. -u so zato pomislili na vmesno varianto, ki je ne samo finančno manj obremenjujoča in vzgojno manj naporna, ampak predstavlja tudi enkratno priložnost za stik z živim

slovenskim jezikom in načinom življenja v osrednji Sloveniji. Pripravili so program enoletnega šolanja v Ljubljani, na Gimnaziji Poljane in v Dijaškem domu Ivana Cankarja. Program omogoča zamejskim dijakom šolanje in bivanje v Sloveniji pod pogoji, ki veljajo za dijake s stalnim bivališčem v Republiki Sloveniji: to pomeni, da zanje ni predvideno plačevanje šolnine, bivanje v dijaškem domu, prehrana in prevozi pa so subvencionirani.

Dijakom in staršem bodo na Slov. I. K. -u pred šolanjem in med njim v Ljubljani posredovali vse informacije, jim pomagali pri vpisnih postopkih, spremljali bodo šolanje in bivanje v dijaškem domu, bili v stalnem stiku s profesorji in vzgojitelji, jim svetovali pri prošnjah za dodatne štipendije ter po

potrebi organizirali inštrukcije iz nekaterih predmetov (npr. grščine, italijanščine...).

Organiziran obisk gimnazije in dijaškega doma v Ljubljani: Gimnazijo Poljane in Dijaški dom Ivana Cankarja v Ljubljani bodo skupaj obiskali **v sredo, 19.3.2014, od 13.00 do 15.00**. Prijave za obisk šole in doma zbirajo do sobote, 15.3.2014, na naslovu info@slovik.org.

Prijava: Dijaki se lahko na program izmenjave prijavijo **do ponedeljka, 31.3.2014**. Prijavnico, ki jo dobijo na spletni strani www.slovik.org, izpolnijo in pošljejo na e-naslov info@slovik.org. Vse prijavljene dijake bodo kontaktirali za razgovor in nadaljevanje postopka. Dijakom, staršem in profesorjem so pri Slov. I. K. -u na razpolago za dodatna pojasnila in informacije.

Odstranjevanje posledic vremenske ujme na Slovenskem

Pri sanaciji sodelovanje 1800 brezposelnih

Sanacija škode, ki jo je povzročila nedavna ledena ujma, se nadaljuje, potekajo pa že tudi aktivnosti, da bi v ta dela vključili brezposelne. Posledice v gozdovih in na infrastrukturi bi lahko po oceni Zavoda RS za zaposlovanje preko vključitve v javna dela pomagalo odpravljati več kot 1800 brezposelnih oseb.

je brezposelnih oseb za odpravo žleda, ki bo omogočal subvencionirano zaposlitev pri delodajalcu. Povabili bosta objavljene takoj, ko bodo za to zagotovljena finančna sredstva iz interventnega zakona o ukrepih za odpravo posledic žleda. Na zavodu so dejali, da brezposelne o vseh ukrepih informirajo in motivirajo že sedaj, "po-

med 300 in 500 milijonov evrov škode. V gozdovih naj bi je bilo za 194 milijonov evrov, drugod pa skupaj za 129 milijonov evrov. Na železniški infrastrukturi naj bi je bilo za 41,7 milijona evrov, na cestah za devet milijonov evrov, na elektroenergetski infrastrukturi pa je je na prenosnem omrežju za 12 milijonov evrov, na

Kot so za STA pojasnili na zavodu, so se Srednje gozdarsko in lesarsko šolo Postojna že dogovorili o vključevanju brezposelnih v izobraževanje za izvedbo programa gozdarski sekač, v okviru katerega bodo lahko pridobili potrebno znanje in naziv gozdarski sekač. Zavod je že pripravil predstavitev programa, tudi pogoje za vstop vanj. Izobraževanje in usposabljanje bo trajalo dva tedna oz. 80 ur, vključeni pa bodo pretežno opravljali terensko delo, večinoma na področju Primorske, Notranjske, Dolenjske, pa tudi drugod.

Dajanje napotkov za program se bo začelo v naslednjih dneh, pridružil pa naj bi se mu najmanj 300 ljudi. Interes brezposelnih oseb po vsej Sloveniji za vključitev je velik, so povedali na zavodu. Poleg tega zavod pripravlja še dve javni povabili, in sicer za javna dela in program aktivaci-

drobnejše informacije pa bodo na voljo, ko bodo znani pogoji in lesarsko šolo Postojna že dogovorili o vključevanju brezposelnih oz. izvajalcih javnih del". Brezposelnim, ki so zainteresirani za vključitev v katerega od programov, svetujemo, da o tem po elektronski pošti, po telefonu ali osebno obvestijo svojega svetovalca za poslitve na uradu za delo, kjer so prijavljeni.

Po trenutni oceni zavoda se bo v javna dela vključilo 1000 brezposelnih oseb, 500 oseb pa se bo zaposlilo s pomočjo subvencije pri delodajalcu. Poleg tega interventni zakon omogoča dodatne možnosti za zaposlitev pri drugih izvajalcih, so sklenili na zavodu. Največ priložnosti pri odpravljanju posledic ujme imajo sicer po njihovih besedah osebe s poklicem s področij gozdarstva, elektrotehnike in gradbeništva.

Ledeni ujma naj bi povzročila

distribucijskem pa za 61,7 milijona evrov.

Sanacija se nadaljuje na vseh področjih, začela se je že tudi v gozdovih. "Po naših podatkih s terena se je sanacija začela že povsod na prizadetih območjih, je pa vprašanje dinamike in intenzivnosti", je v zvezi z odpravljanjem škode v gozdovih za STA pojasnil višji koordinator za področje gozdarstva na Zavodu za gozdove Slovenije Andrej Breznikar. Dinamika se lahko po njegovih besedah precej spreminja in je odvisna od pogojev dela oz. vremenskih razmer. Proces sanacije bo končan šele z obnovo gozda, je opozoril. Ta se bo začela na manjšem delu izvajati že jeseni, večinoma pa šele naslednje leto, je pristavil. Najbolj intenzivne aktivnosti potekajo na najbolj poškodovanih območjih, to je na območjih enotah zavoda Postojna, Ljubljana in Tolmin.

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (17)

HOLISTIČNA IRIDOLOGIJA

Verjetno ste že vsi slišali za rek, da je oko odsev duše. Le-ta popolnoma drži – telo nam nenehno govori, le prisluhni mu moramo. Iridologija nam s pomočjo analize šarenice, zenice in beločnice veliko razkrije o osebi, ki jo imamo pred seboj. Seveda pa moramo za tovrstno analizo imeti iridoskop z vsaj 40-kratno povečavo očesa. Oči nam razkrivajo predvsem energetske kvocienit posameznika in kako je energija po telesu dejansko razporejena. Iridološka analiza nam pove, ali ima oseba predispozicijo do bioenergetskega deficita, ali bolje, kje se nahajajo šibke točke posameznika, ki jih lahko opazimo tudi pri majhnem otroku. Iridološki pregled se lahko izvede že pri približno šestih letih starosti. Test je povsem nevtralen in neboleč. Pove pa nam tudi, kateremu morfološemu tipu pripadamo. V naslednjih kolumnah bom opisala posamezne tipe ljudi, ki jih ločimo na podlagi iridološkega pregleda, in sicer tip biser, tip rožica, tip agitator in tip fluksa.

Iridološki pregled nam tudi razkrije, v kolikšni meri vplivajo na posameznika zunanji dejavniki, in sicer okolje (stres), kolikšen je delež vpliva

stresa na posameznika oziroma zakaj ga ne obvladuje, prehranjevalne navade (če so slabe, pomanjkljive ali preobilne in celo, s katero vrsto hrane pretirava) ter življenjski stil (telesna vadba oziroma lenoba, brezvoljnost idr).

Z iridološkim pregledom tudi izvem, kakšen je psihosomatski aspekt posameznika, torej mentalni in emocionalni aspekt osebe, ki jo imamo pred seboj; koliko je vzkipljiva, živčna, če se vznemirja, je plašna, panična, v strahu, če je odločna, energična, nepotrpežljiva, introvertirana itd. Iridološki pregled ni diagnostičen, saj naropati ne postavlja diagnoz, le-to prepuščamo zdravniku.

Iris, zenica in beločnica nam predstavljajo pravi sistem znakov, ki nam v primeru, da jih znamo razbrati, razkrijejo čisto vse o osebi, ki jo imamo pred seboj, s strukturo, razvejenostjo, obliko, širino in velikostjo živčnih vlaken očesa, celo o tem, kaj se je z njo dogajalo v fetalnem obdobju. Moderna iridologija je nastala leta 1886, ko je Ignantz Von Peczey objavil prvo iridološko mapo. Pred tem letom govorimo o antični iridologiji, ki ima svoj izvor v Egiptu 2000 let pr. Kr.

NOVI
GLASODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljki, e-mail paljki@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travniki 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.euUredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.euUprava: Piazza Vittoria-Travniki 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.euwww.noviglas.euTISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C, naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travniki 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publistarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo

zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo

za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 11. marca, ob 14. uri.

Pismo Stanku Vuku

Ob 70-letnici trojnega umora v ulici Rossetti v Trstu

Spoštovani gospod Stanko Vuk, pred nekaj dnevi sem se z vašo svakinjo Natalijo Pelikan Vuk pogovarjal o Vas in o vaši ženi Danici Tomažič ter o dr. Dragu Zajcu, ki ga je tudi dočakala morilska krogla tistega 10. marca 1944 na vašem domu v ulici Rossetti, ter o tem, da so jo obvestili, da se vam bodo ob 70-letnici umora poklonili pred grobnico Tomažičevih na pokopališču pri sveti Ani v Trstu. Gospa Natalija mi je tudi povedala, da bo Martin Breclj v Primorskem dnevniku objavil raziskavo o zagonetnih ozadnjih vašega umora. Z zanimanjem sem zato čakal nedeljo, 9. t. m., in prebral tehen Brecljev zapis, ki pa javno in jasno še vedno ne razstira ozadja tega, kdo je umor naročil in kdo ga je izvedel. Ko danes po 70 letih obujamo spomin na to hudo izgubo, se lahko le boleče zamislimo ob krutosti usode. Pravzaprav ste bili zaradi svoje drže in stališč v napoto vsem različnim ideološkim opcijam, in kot danes lahko razumemo stvar, bi zelo težko ušli tako ali drugače obarvani morilski roki. Mogoče edino v primeru, ko bi po zlomu fašizma, ko so Vas izpustili iz zaporu v Fossanu v Pie-

montu, ostali v Italiji. Dejstvo pa je, da je tistega marčnega večera umrlo troje mladih ljudi. Danica in dr. Zajc sta verjetno umrli samo zato, ker sta videla Vaše morilce, z vašo smrtjo pa smo primorski Slovenci, kot je zapisal Novi list leta 1974, ob 30. obletnici umora, "izgubili ne le enega svojih najboljših mladih predstavnikov v slovenski literaturi, ki je še mnogo več obetal za prihodnost, ampak tudi izredno osebnost, ki bi bila mogla odločilno poseči v naše javno življenje, ga usmerjati in mu vtisniti pečat resnične kulturne in duhovne kvalitete, posebno kar zadeva vrste katoliških Slovencev".

To je dejstvo, in ko sem pred kakim mesecem pregledoval Ščekove Paberke, sem kar nekajkrat zasledil Vaše ime, predvsem v zvezi s predavanji, ki ste jih imeli za članice t. i. 'dijaške družine', ki se je zbirala v Avberju ali drugod na samotnih krajih, npr. na Sveti Gori ali na Vitovljah, na Kovku, na Šentiviški Gori in še kje. Na predavanjih, ob petju in pogovorih so dijaki in študentje utrjevali narodno zavest ter odkrivali slovensko kulturo in zgodovino, obenem pa tudi spoznavali napore

narodnih voditeljev, ki so se poznavali v idealih krščanskega socializma, kot Vaš oče Anton Vuk ali svak dr. Engelbert Besednjak ali idealni duhovniki, ki ste jih poznali in cenili njihovo delo, kot so bili npr. mirenski Oskar Pahor ali dr. Božo Milanovič, s katerim ste tesno sodelovali za hrvaško Društvo svetoga Mohora oz. za založbo Sigma, ki je pod fašizmom ob uradnih izdajah predvsem skrbela za ilegalne ponatise molitvenikov in drugih knjig, da so jih lahko duhovniki in drugi uporabljali v Sedejevih šolah za pouk slovensčine. Tudi zato ni čudno, da je pri urejanju Vaše knjige *Zemlja na zahodu* s prof. Linom Legišo tesno sodeloval Milko Ukmar – Matičetov, ki je bil član avberske 'dijaške družine' in vas je zelo dobro poznal.

Dejstvo je, da Vam je nekdo že v zaporu v Fossanu zabrusil, da boste končali na "kakšnem tržaškem kandelabru" samo zato, ker ste samozavestno zagovarjali svoja krščansko-socialna načela o socialni solidarnosti in pluralistični demokraciji. Po zlomu fašizma ste se vrnili v Trst, spet ste se vključili v tukajšnje življenje in boj in se niste hoteli "izogniti

svoji moralni protifašistični dolžnosti", kot je v Novem listu zapisal o Vas Aleksij Pregarc ob poklonu ob 50-letnici umora, ko ste sklenili, da greste v partizane, in to kljub temu "da bom moral preko trupla svojega prijatelja Lada Piščanca", ki so ga kak teden pred vami pobili skupaj s sobratom Slugo in drugimi 12 nedolžnimi na Lajšah nad Cerknim. Tako ste povedali Vašim, ko ste prišli v Miren po kolo, da ste šli na Vogrsko, kjer ste se srečali s primorskimi voditelji OF, da bi se uskladili glede prihoda v partizanske vrste. Vaša sestra Mirjam Vas je tedaj opozorila, da si boste s takimi besedami "sami izkopali grob".

Nerešenih umorov je polna zgodovina. Tudi umor v tretjem nadstropju hiše v ulici Rossetti februarja 1944 bo, kot sedaj kaže, tak ostal. Seveda, bližnje sorodnike in prijatelje boli ta nevednost, saj je v človeški naravi, da strepi po tem, da spravi stvari v red, da jim da neko razlago, da se nepojasnjene stvari razložijo. Osebnost pa bi rad v tem letu ure-

sničil neko Vašo zamisel, ki mi jo je omenil Vaš nečak, prijatelj Marko. Rad bi, da bi pri GMD izšel Vaš križev pot s posnetki Černigojevega lesenega reliefnega dela v novi štivanski cerkvi. Marko

je in delo ter literarno ustvarjanje, ki izpričuje globino duhovnih dimenzij, kakor tudi bi se poklonili spominu Vaše žene Danice Tomažič in dr. Draga Zajca, ki sta umrli z Vami.

Danica Tomažič in Stanko Vuk

sam je napovedoval, da bo prispeval umetnostnozgodovinski esej, a ga ni napisal. Obema v spomin pa bi res kazalo to uresničiti. Menim, da bi tudi na ta način lahko res oživili spomin na vaše življen-

je in delo ter literarno ustvarjanje, ki izpričuje globino duhovnih dimenzij, kakor tudi bi se poklonili spominu Vaše žene Danice Tomažič in dr. Draga Zajca, ki sta umrli z Vami. Ko te dni tam v nebeškem Jeruzalemu gledate na Trst, Gorico, Miren in vso Primorsko, lahko vidite, kakšno je stanje duha in zavesti med nami. Vidite in prav gotovo tam z Markom in vašim očetom Antonom, dr. Besednjakom in Legišo ter še marsikom iz tega kroga politizirane in skoraj gotov sem, da je še posebno glasen

naš Marko... Prav tako pa sem tudi gotov, da tam zvesto molite za vse nas.

Hvala za vse!

Vaš Marko Tavčar
Devin, 10. marca 2014

Notar Manlio Malabotta

Vsestranski umetnik in zbiratelj

Pokrajina Trst in Deželni inštitut za istrsko kulturo IRCI imata nedvomno za sluge, da smo lahko spoznali izvirni lik umetniškega ljubitelja in snovalca, ki je s svojo večplastno izkušnjo zaznamoval širši prostor med Istro, Trstom in Venetom, med obema povojnima obdobjema prejšnjega stoletja. Na dvojni lokaciji tržaškega Skladišča idej (za gledališčem Mielo) in Muzeja istrske kulture v ulici Torino sta bili razstavi, posvečeni zapuščini tržaškega notarja, zbiratelja in vsestranskega umetnika Manlia Malabotte (1907-1975).

Ob uspešnem poklicnem delovanju, pred vojno v Komnu in Motovunu, po vojni v Montebelluni, je umetniško navdahnjeni notar vse življenje gojil razna zanimanja in ustvarjal na več področjih, od umetnostne kritike in fotografije do pesnikovanja in pisanja v krajevnem in vsedravnem merilu. Solidno gmotno stanje in prijateljevanje s slikarji Vittorinom Bolaffiom, Giorgiom Carmelichem, Leonor Fini, s sošolcem Ginom Pincherlejem, s pesnikom Umberto Sabo, z založniškim pobudnikom Bobijem Bazlenom, s pisateljem Giovannijem Comissom iz Veneta, sta mu omogočila, da je prišel do izredne umetniške zbirke italijanskega Novecenta.

V dvoranah nekdanjega Doma pristaniških delavcev, ki ga je Pokrajina Trst namenila kulturi in filmu, smo lahko občudovali olja, risbe, jedkanice in tudi umetniške knjige priljubljenega Filippa De Pisisa, za katere je sam Malabotta prispeval spremne študije. Razstava je bila pravi antološki pregled, ki priča o edinstvenem življenjskem zbirateljskem projektu: več kot 50 del velikega italijanskega slikarja! Večidel teh je vdova Franca Fenga Malabotta podarila mestu Ferrara in tamkajšnji občinski galeriji sodobne umetnosti, ki je sodelovala s Pokrajino Trst in Fundacijo CRTrieste pri postavitvi razstave. Na ogled so bili še kipi Artura Martinija, več slik Giorgia Morandija in tržaških mojstrov Artura Nathana, Bolaffia, Carme-

lica, Adolfa Leviera, Marija Lanesa, Artura Fittkeja.

Manlio Malabotta je v 30. letih prejšnjega stoletja sodeloval s časnikom Il popolo di Trieste, bil avtor prve monografije o prezgodaj umrlem avantgardnem umetniku Carmelichu in študije o Bolaffiu. Tedaj je navezal stike v Rimu z znamenitim časnikarjem in založnikom Leom Longanesijem ter slikarjem Minom Maccarijem. Na razstavnih pulstih smo lahko občudovali njune originalne ri-

she, dopise in Malabottove članke, objavljene v Longanesijevih revijah L'Italiano, il Selvaggio, Omnibus in il Libraio. Malabotta je bil tudi motovunski "podesta", a zaradi njegovega "mlačnega fašističnega duha" so ga odstavili. Sodeloval je s partizani in zavezniki na istrskem območju, a je moral vseeno zapustiti motovunsko notarsko "kanclijo" z bogato knjižnico in zbirko, posvečeno istrski kulturi in domoznanstvu. Konec 60. let je po sošolcu Pincherleju spoznal milanskega založnika Vannija Scheiwillerja, ki mu je izdal precej pesniških zbirk v tržaškem narečju v znameniti zbirki All'insegna del Pesce d'oro.

Pravo presenečenje pa so predstavljale črno-bele fotografije, ki jih je tržaški notar več desetletij ustvarjal s svojo Leico. Precej jih je bilo v Skladišču idej, najlepše pa na razstavi "Propio 'n bel sogno: 'na specie de Istria" (po njegovi poeziji Fata Morgana) v istrskem muzeju v režiji zavoda

IRCI. Tržaški izvedenci Diana De Rosa, Claudio Erne' in Massimiliano Schiozzi so izbrali iz kakih 40 filmov, ohranjenih v osebнем arhivu M. Malabotte, ter tiskali za razstavo pod okriljem društva Cizerouno izbor izrazito povednih posnetkov. Gre za krajinske motive, nekakšne osebne in skorajda etnografske fotozapise o življenju v vaseh nekdanje Istre, poročne veselice, družinske posnetke, portrete in izreze iz morskoga okolja, iz Motovuna, Rovinja, Reke, ki pričajo o veliki ljubezni in navezanosti na kraje, v katerih je deloval in kjer so se rodili njegovi starši: mama Mileva Milinovich v Boki Kotorski, oče Nicolo' Malabotich, pomorski kapetan, pa na Malem Lošinju. Kustosi razstave so ugotovili, da sta dve Malabottovi fotografiji iz Vižinade bili objavljeni v Longanesijevi reviji Omnibus in po tem še v posebnem izboru italijanske fotografije, ki je izšel v okviru znamenite Einaudijeve Zgodovine Italije. Med fragmenti Malabottove lirike, ki so spremljali na razstavi fotografije, so bili še posebej ganljivi stih, posvečeni staršem:

*Mio pare e mia mare
'l panorama del Lloyd
de la Dalmazia
da Lussin 'l scuminzia
par rivar zo
fin a le Boche de Cataro.
Nove metri de carta.
Tante ore de vapor.
Se partidi de la'.
Vizini ste' desso
tra quatro mureti
de zimento
'n t- al zimitero
serbo ortodosso.*

*No' ver par
de gaver fata
tropa strada
solo
per farne a mi?*

Tržaška pokrajina je z založbo Silvana Editoriale poskrbela za izdajo kataloga s fotografijami razstavljenih slik, eksponatov in spreminjivimi študijami več avtorjev. Kdor pa bi se rad seznanil z njegovo izbrano narečno poezijo, ima na razpolago knjigo Manlio Malabotta, Tutte le poesie in dialetto triestino, Milan, Scheiwiller - All'insegna del pesce d'oro, 1990. Ta je sicer pošla in bi jo bilo vredno ponatisniti.

Davorin Devetak

V pričakovanju smučarskih skokov v Planici Gorenjska - snežna kraljica

Koledarska zima je pri koncu, pomlad se nam že nasmilja, v snežnih panoramah, ki so bile v ospredju tri mesece tudi po zaslugi olimpijskih iger v Sočiju, pa smo pričča vrhunecem sezone. Minuli vikend so bile oči ljubiteljev zimskih športov z vsega sveta uprte v Slovenijo, pravzaprav na Gorenjsko, kjer sta bili v razmahu

Največ pozornosti je seveda vladalo za alpsko smučanje na podkorenski progi. 13 tisoč gledalcev v dveh dneh, spektakel na smučišču in okoli njega, zmaga Američana Teda Ligetyja v sobotnem veleslalomu in Nemca Felixa Neureutherja v nedeljskem slalomu. V Kranjski Gori je konec tedna bivala vsa moška smučarska elita, kdo bo končni

po kar 17 letih v svetovnem pokalu. Smučar iz Spodnjega Brnika je veljal za tekmovalca prefinjenega sloga, v karieri pa mu manjkajo 'stopničke'. Da zaokrožimo poročanje o Vitrancu, dobra novica je, da tekma ostaja v sporedu svetovnega pokala tudi za prihodnje sezone.

Pestro je bilo tudi na Pokljuki, kjer sta bila zaposlena oba spola in je bil tekmovalni živžav torej še večji. Tako dekleta kot fantje so na Rudnem polju tekli in streljali za zmago v sprintu, zasledovalni vožnji in preizkušnji s skupinskim startom. Tu imena zmagovalcev (pri dekletih Avstrijka Innerhofer, Finka Maekeraeinen in Rusinja Domračeva, pri fantih Rus Šipulin in dvakrat Šved Ferry) povedo bolj malo, ker je biatlon medijsko manj poudarjen, pa vendar je šlo za veliko manifestacijo v svetovnem merilu. S tem pa ni še konec, saj bo Slovenija spet... snežna kraljica čez teden dni, ko bo od

četrtka do nedelje (20.-23. marec) v Planici, torej spet v dolini pod Poncami, veliki finale sezone svetovnega pokala v smučarskih skokih. Orli imajo ta konec tedna sicer še svetovno prvenstvo v poletih v češkem Harrachovu, naslednji vikend pa bo velik ljudski praznik ob planiški velikanki. Ob koncu sijajnega športnega leta se bo Slovenija lahko poklonila svojemu olimpijcu Petru Prevcu (v Sočiju je osvojil srebro in bron), ki ima tudi še teoretične možnosti za zmago v skupnem seštevku svetovnega pokala, čeprav je bolj realno, da bo prvak odlični Poljak Kamil Stoch in da bo Prevc predvsem branil ugledno drugo mesto.

HC

50 kilometrov dve vrhunski mednarodni športni prireditvi. V krasnem, sončnem in toplim vremenu je Kranjska Gora imela v gosteh 53. pokal Vitranc, veljaven za svetovni pokal alpskih smučarjev, Pokljuka pa preizkušnje za svetovni pokal biatlonk in biatloncev. Po splošni oceni je bila organizacija obeh dogodkov na višini, vreme je bilo res naklonjeno, po drugi strani pa ob visokih temperaturah ni bilo lahko obvladovati ustreznih razmer na tekmovališčih. Obračun pa je bil pozitiven, čeprav slovenski zastopniki – od katerih so najvišji na domačem prizorišču po tistem pričakovali kako senzacijo – niso krojili prvih mest na nobeni od številnih tekem.

zmagovalec svetovnega pokala, pa ni še znano. Odločitev bo padla od četrtka do nedelje v švicarskem Lenzerheideju, kjer poteka tradicionalni veliki finale smučarske sezone. Avstrijec Marcel Hirscher, ki je stavil na Vitranc, a se mu naposled ni izšlo, ima štiri tekme pred koncem pred Norvežanom Akslom Lundom Svindalom, ki pa je zdaj favorit za veliki kristalni globus, saj je konkurenčen v treh disciplinah, njegov nasprotnik pa le v dveh najbolj tehničnih. Kakorkoli že, v Kranjski Gori je številno občinstvo pozdravilo tudi slovenskega slalomista Mitjo Valenčiča, ki se je v nedeljo (sicer z odstopom) poslovil od poklicnega smučanja

Tragični zgodovinski dogodki

Spomin na bombardiranje Mirna pred 70 leti

Vas Miren pri Gorici je svoj "sodni dan" doživela med drugo svetovno vojno. Zavezniška letala so v soboto, 18. marca 1944, s tremi eskadriljami ciljale predvsem vojaške objekte nemških okupatorjev na bližnjem letališču Roje pri Gorici. Nemci so namreč na poljih okrog letališča zgradili velike hangarje, da so lahko vanje skrili vojaška letala. Ameriški in britanski zavezniški so hoteli popolnoma uničiti letališče, zato so odvrgli bombe na široko območje, ki je zajelo vasi Gabrje, Rubije, Sovodnje, Peč, Rupo, Miren, Oreholje, Bilje, Vrtojbo, Štandrež in polje v bližini letališča. Že zjutraj tistega dne je bil na letališču sprožen nemški alarm za zračni napad, vendar so ga okrog 10. ure preklekali. Malo pred 11. uro pa je sledilo presenečenje. Po pripovedovanju starejših prebivalcev na goriškem podeželju so se v smeri Mirenskega Gradu nenadoma pojavila zavezniška

bombniška letala, ki so jih spremljali lovci. V vsaki eskadrilji je bilo okrog osemnajst letal. Bombardiranje se je začelo že pri Rubijah in se nadaljevalo proti severu, v smeri Mirna, Vrtojbe in

Šempetra. Letala so odvrгла tudi bombe-šrapnele, ki so se razpršile v manjše smrtonosne drobce. Na samem letališču je prišlo do velikega razdejavanja, saj je umrlo precej vojakov in uničenih je bilo več letal. Na Rojah je gorelo. Ob cesti, ki pelje v Gorico, je ležalo vse polno žrtev. Na poljih je bilo ubitih ali ranjenih veliko kmetov, ki so v tistem času ravno sadili zgodnji krompir.

Bombardiranje je na Goriškem zahtevalo nad 150 človeških življenj in okrog 300 ranjenecov. Pobita in ranjena je bila tudi živalna na poljih. Zbegane živali so mukale in brezglavo bežale na vse strani. Bil je grozljiv prizor. Nebo se je potemnilo in zaradi eksplozij so se dvigali celi oblaki prahu in zemlje. Tisti dan je umrlo in bilo ranjenih tudi več civilnih delavcev na letališču, po večini Furlanov, nasilno mobiliziranih v nemško delovno organizacijo Todt, ki je gradila nasipe in bunkerje v bližini tega

letališča. V tem bombnem napadu je bil tudi Miren zelo prizadet, saj je umrlo trideset ljudi, 27 domačinov in dva vaščana s Peči ter eden iz Ločnika. Devet ljudi je umrlo ob samem bombardiranju, drugi pa so pozneje podlegli ranam v goriški bolnišnici. Nekatere družine so izgubile po več članov. Domačini so ranjence prinašali v mirensko cerkev, ležali so na slamnjačah pod cer-

kvenim korom. Tam je mirenski dekan Oskar Pahor (1888-1964) te nesrečneže tolažil in s solznimi očmi podeljeval poslednje zakramente. Ranjenci so stokali in prosili duhovnika, naj pride tudi k njim. Medtem je pred cerkev pripeljal nemški tovornjak, ki je naložil ranjence in jih odpeljal v goriško bolnišnico. Težavo je predstavljal požgan most čez reko Vipavo, ki je povezoval zgodnji in dolnji del Mirna, vendar so ga že sredi septembra 1943 zažgali partizani, da bi upočasnili nemško napredovanje po kapitulaciji Italije. Zato so partizani ranjence iz dolnjega Mirna kar z vozovi pripeljali do mostu čez Vipavo v Gabrjah, kjer so jih naložili na nemške tovornjake in jih odpeljali v bolnišnico v Gorico. Na te tragične dogodke je ostal žalosten spomin, saj je umrlo tudi pet otrok, mlajših od deset let (Pavel Frančeškin, Jurij Klančič, Peter Kosič, Lovrenc Štanta, Silvester Ušaj). Najmlajši žrtvi bombardiranja v Mirnu sta imeli pet let, najstarejša pa 69 let. Iz mirenske mrliške knjige je razvidno, da je bilo pokopanih: dne 19. marca 1944 - 9 oseb, 20. marca - 16 oseb, 21. marca - ena oseba, dne 31. marca pa je umrla še v letalskem napadu ranjena vaščanka iz Mirna. Bombardiranje zavezniških letal je prizadelo tudi bližnje Oreholje, kjer je bilo pet mrtvih. Tudi tam je bilo precej težje in lažje ranjenih. Danes na žrtve bombardiranja iz marca 1944 spominja spomenik v parku sredi Mirna. Pred desetimi leti ga je postavila Krajevna skupnost Miren.

Renato Podbersič ml.

S 3. strani

"Narod začne ..."

Ali bi nam lahko ob svoji dejavnosti znotraj Mladih SSK in zlasti v sklopu YEN-a posredoval svoj pogled na splošni položaj manjšin v Evropi?

Nisem izvedenec v manjšinskih problematikah v Evropi in gotovo bi kdo drug dosti bolj tehtno in strokovno odgovoril na tole vprašanje. V mislih imam g. Bobjana Brezigarja in druge strokovnjake. Upoštevajoč dejstvo, da živi v Evropi na milijone pripadnikov manjšin, bi morala Evropska unija bolj aktivno ščititi, ohranjati in spodbujati manjšinske pravice. To seveda bo možno le, če bo EU dobila višje kompetence, ki so danes prepuščene posameznim državam članicam. Manjšine v Evropi nimajo enake stopnje zaščite, nekatere imajo dovolj politične moči, da lahko izvolijo v Evropski parlament svoje predstavnike, druge pa ne. Tudi številčnost raznih manjšin je zelo raznolika: nekatere imajo le nekaj tisoč pripadnikov, druge pa na milijone. Zavedati se moramo, da so manjšine kulturno bogastvo, ki dajejo ozemlju dodatno vrednost in da niso zgolj finančno breme. Le ko bomo pripadniki manjšin v Evropi imeli primerno zaščito in ovrednotenje, se bomo vsi lahko imeli za prave Evropejce.

Kakšno pa je stanje slovenske narodne skupnosti v Italiji, če ga primerjamo s položajem

drugih manjšin po Evropi v tem širokem mozaiku?

V pogovoru s predsednico YEN-a Fatmo Resit za Slomedia nas je ona postavila v srednje-visok razred. Nekatere manjšine imajo izredno dobro zaščito, predvsem bi tu podčrtal Baske, Katalonce in Južne Tirolce. Nam se ne godi tako dobro kot njim, ampak vseeno imamo svoj tisk, medije, šole, kulturna in športna društva, izvoljene politične predstavnike na raznih nivojih in sistemsko financiranje s strani italijanske in slovenske države, zato se ne smemo pretirano pritoževati. Menim sicer, da bi lahko dosegli več, če bi se manj ukvarjali s svojimi vrtički in bi bili bolj složni. Včasih smo sami krivi, če smo pri svojih zahtevah v odnosu do predstavnikov večinskega naroda premalo učinkoviti, saj imam občutek, da ti izkoriščajo naše zdrahe in polemike sebi v prid. Tudi dejstvo, da de facto nimamo enotne zbirne stranke, ki bi zagovarjala interese narodne skupnosti, je precej zgovorno.

Če pa se primerjamo z drugimi manjšinami, kot so npr. Romi, ki nimajo sploh nacionalne države, na katero bi se lahko oprli, ali z drugimi manjšinami, ki živijo v mediteranskih in vzhodnoevropskih državah, ki jih je hudo prizadela ekonomska kriza, kot npr. turška manjšina v Grčiji, nimamo razlogov, da bi se pritoževali.

▶ GORICA - Ul. Garzarolli 109/a - Tel. 0481.521433
▶ RONKE - Ul. Redipuglia 17
(nasproti cerkvi) - Tel. 0481.474887

Akustično središče Soncin

V našem Akustičnem središču Soncin boš vedno našel pozornost kvalificiranega tehnika, ki ti bo na razpolago in ti bo znal prisluhniti. Vse naše kliente namreč skrbno spremljamo na poti **slušne rehabilitacije** in z nudenjem navodil za dobro uporabo **slušnega aparata**.

TU PRI NAS BOŠ NAŠEL:

- ▶ Digitalne in analogne slušne aparate najboljših znamk
- ▶ Vsak dan informacije in brezplačno testiranje
- ▶ Baterije in dodatno opremo

Obiščite nas z zaupanjem, tudi Ti boš lahko spoznal, da imaš pravico do brezplačnega slušnega aparata, stroške katerega bo v celoti kril Državni zdravstveni inštitut

ZA NEOBVEZUJOČ ZMENEK, TUDI NA
DOMU, POKLIČI NA 0481.521433

Nove Tehnologije so skoraj nevidne

▶ Slišati pomeni živeti bolje

